

VII. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI ve NUH'UN GEMİSİ SEMPOZYUMU

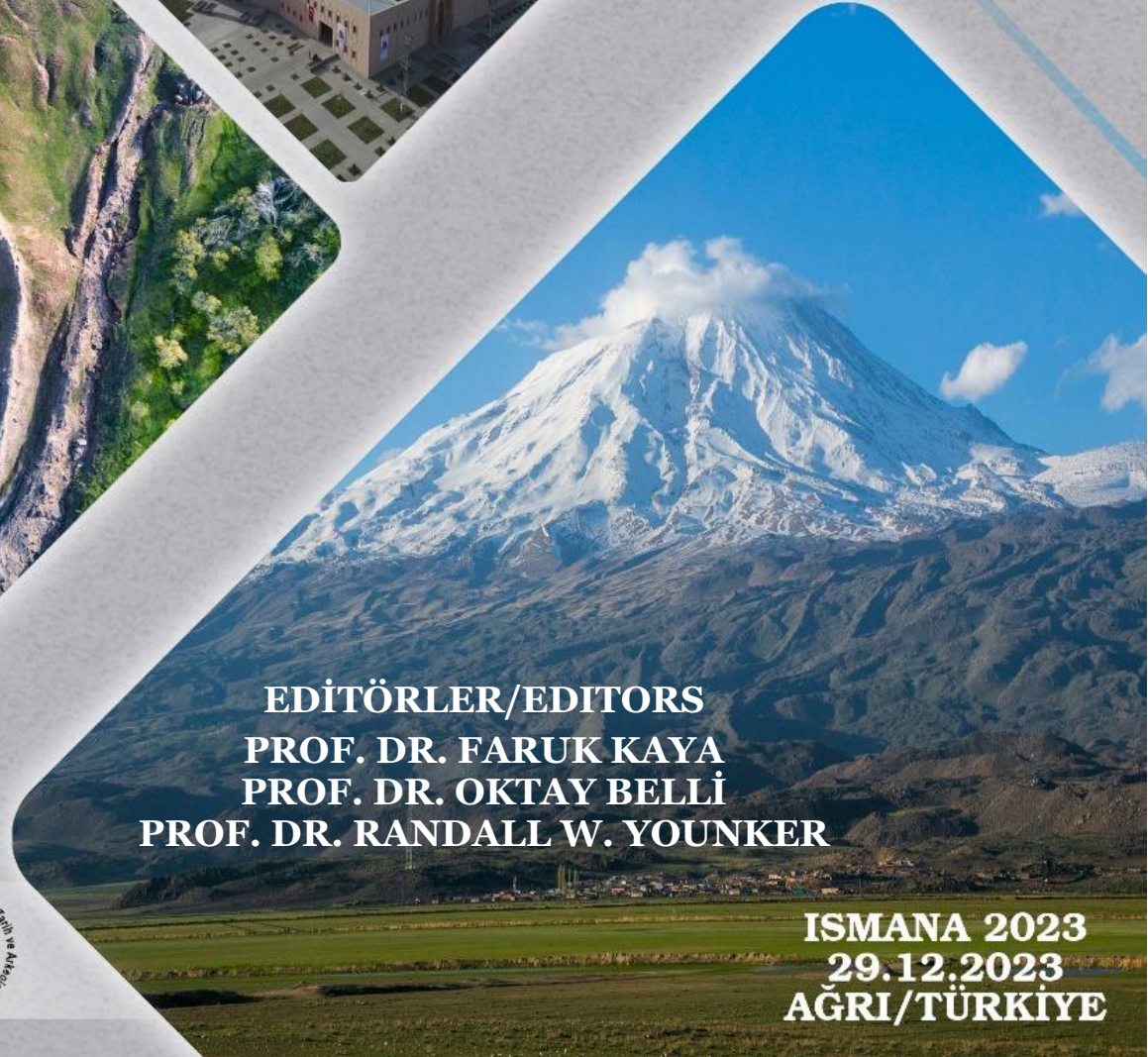
19-21 Ekim 2023

BİLDİRİ ÖZET KİTAPÇIĞI

7th INTERNATIONAL SYMPOSIUM on MOUNT ARARAT and NOAH'S ARK

19-21 October 2023

ABSTRACT BOOK

ismana.agri.edu.tr

EDİTÖRLER/EDITORS

PROF. DR. FARUK KAYA

PROF. DR. OKTAY BELLİ

PROF. DR. RANDALL W. YOUNKER

DESTEKÇİLERİMİZ / SPONSORED BY

ISMANA 2023
29.12.2023
AĞRI/TÜRKİYE

**7. ULUSLARARASI AĞRI DAĞI VE NUH'UN GEMİSİ
SEMPOZYUMU
19-21 EKİM 2023**

**7th INTERNATIONAL SYMPOSIUM on MOUNT ARARAT and
NOAH'S ARK
OCTOBER, 19-21 2023**

**Yayın Hakları/Publishing Terms
Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi**

**Ön ve Arka Kapak Tasarımı/Front&Back Cover Design
Sedat ÇALPAN**

**Dizgi/Typesetting
Mehmet Mehdi KARAKOÇ**

**ISBN
978-605-72194-4-2**

**EDİTÖRLER/EDITORS
PROF. DR. FARUK KAYA
PROF. DR. OKTAY BELLİ
PROF. DR. RANDALL W. YOUNKER**

Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Yayını No: 43

KURULLAR/COMMITTEES

ONUR KURULU/HONORARY CHAIRS

Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT, Rector (Ağrı İbrahim Çeçen University)

Prof. Dr. İsmail KOYUNCU, Rector (İstanbul Technical University)

DAVETLİ KONUŞMACILAR/KEYNOTE SPEAKERS

Prof. Dr. Randall W. YOUNKER, Andrews University

Prof. Dr. Jiří MOSKALA, Andrews University

DÜZENLEME KURULU BAŞKANLARI/CHAIRS

Prof. Dr. Faruk KAYA, Ağrı İbrahim Çeçen University

Prof. Dr. Mustafa KUMRAL, İstanbul Technical University

Prof. Dr. Oktay BELLİ, BEKAM

YAYIN KURULU/EDITORIAL BOARD

Prof. Dr. Faruk KAYA, Ağrı İbrahim Çeçen University

Prof. Dr. Yakup KARATAŞ, Ağrı İbrahim Çeçen University

Assoc. Prof. Dr. Emrullah ATASEVEN, Ağrı İbrahim Çeçen University

Assist. Prof. Dr. Nimetullah ALDEMİR, Ağrı İbrahim Çeçen University

Lec. Mehmet Mehdi KARAKOÇ, Ağrı İbrahim Çeçen University

DÜZENLEME KURULU/ORGANIZING COMMITTEE

- Prof. Dr. Yakup KARATAŞ, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Mehmet Salih GECİT, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Muhammed KIZILGEÇİT, Atatürk University
Assoc. Prof. Dr. İbrahim ÖZGÜL, Ağrı İbrahim Çeçen University
Assoc. Prof. Dr. Emrullah ATASEVEN, Ağrı İbrahim Çeçen University
Assoc. Prof. Dr. Fatih KARİP, Ağrı İbrahim Çeçen University
Assoc. Prof. Dr. Baykal KARATAŞ, Ağrı İbrahim Çeçen University
Assoc. Prof. Dr. Şenel ÖZDAMAR, İstanbul Technical University
Assoc. Prof. Dr. Tuna EREN, İstanbul Technical University
Assoc. Prof. Dr. Fuat KARABULUT, Atatürk University
Assoc. Prof. Dr. Berna KARAGÖZOĞLU, Ağrı İbrahim Çeçen University
Assist. Prof. Dr. Nimetullah ALDEMİR, Ağrı İbrahim Çeçen University
Assist. Prof. Dr. Ceylan MOLLAMEHMETOĞLU ÇEKİCİ, AIÇU
Lec. Dr. Adem ÖZDEMİR, Ağrı İbrahim Çeçen University
Lec. Mehmet Mehdi KARAKOÇ, Ağrı İbrahim Çeçen University
Lec. Vedat Evren BELLİ, Bitlis Eren University
Lec. Murat GÜRBÜZ, Ağrı İbrahim Çeçen University
Res. Assist. Oğuz Han YEL, Ağrı İbrahim Çeçen University
Fatih KARAOĞLAN, Ağrı İbrahim Çeçen University
Sedat ÇALPAN, Ağrı İbrahim Çeçen University

BİLİM KURULU/SCIENTIFIC BOARD

- Prof. Dr. Abdolreza Seif, Tahran University
Prof. Dr. Abdulcebbar KAVAK, Karabük University
Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Abdullah el-DERŞEVÎ, Melik Faysal University
Prof. Dr. Abdullah KARAMAN, İstanbul Technical University
Prof. Dr. Abdulmuhsen Ayedh Alqahtani, Kuwait University
Prof. Dr. Abdurrahim ALKIŞ, Şırnak University
Prof. Dr. Abdurrahman ADAK, Mardin Artuklu University
Prof. Dr. Abdülhadi TİMURTAŞ, Van Yüzüncü Yıl University
Prof. Dr. Ahmed Hashim Al-Samirai, University of Samarra
Prof. Dr. Akif ARSLAN, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Ali Mohammad Moazeni, Tahran University
Prof. Dr. Aynur ÖZFIRAT, Mardin Artuklu University
Prof. Dr. Crenguta Ileana SINISI, Pitesti University
Prof. Dr. Elfina SIBGATULLINA, Moscow University
Prof. Dr. Emin ÇİFTÇİ, İstanbul Technical University
Prof. Dr. Erdal YILMAZ, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Faruk KAYA, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Figen ATABEY, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Gıyasettin DEMİRHAN, Hacettepe University
Prof. Dr. Gökhan BAYRAKTAR, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Hacifahreddin SEFERLİ, Azerbaijan Academy of Sciences
Prof. Dr. Halil Ahmet KIRKKILIÇ, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Hasbi SOYLU, Atatürk University
Prof. Dr. Homeyra ZOMORODİ, Tahran University
Prof. Dr. Hüseyin GÜNEŞ, Şırnak University
Prof. Dr. İsa YÜCEER, Bitlis Eren University
Prof. Dr. İsmail KOYUNCU, İstanbul Technical University
Prof. Dr. Jalile JALİL, Vienna Academy of Science
Prof. Dr. Jiří MOSKALA, Andrews University
Prof. Dr. Kenan ARINÇ, Atatürk University
Prof. Dr. Marian MALECKİ, Jagiellonian University
Prof. Dr. Mehmet BAYARTAN, İstanbul University
Prof. Dr. Mehmet Salih GECİT, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Mehmet TEYFUR, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Merabi DZNELADZE, Georgian Academy of Sciences
Prof. Dr. Mesut DOĞAN, İstanbul University
Prof. Dr. Mikdat KADIOĞLU, İstanbul Technical University
Prof. Dr. Muhammed KIZILGEÇİT, Atatürk University
Prof. Dr. Murat GÖKALP, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Murat SUNKAR, Fırat University
Prof. Dr. Muratgeldi SÖYEGOV, Ashgabad University
Prof. Dr. Mustafa KUMRAL, İstanbul Technical University
Prof. Dr. Mustafa Zeki ÇIRAKLI, Karadeniz Technical University
Prof. Dr. Necmettin ELMASTAŞ, Bitlis Eren University
Prof. Dr. Oktay BELLİ, Retired Faculty Member
Prof. Dr. Orhan DENİZ, Yüzüncü Yıl University
Prof. Dr. Orsolya FALUS, Dunaújváros University
Prof. Dr. Randall W. YOUNKER, Andrews University
Prof. Dr. Saliha KODAY, Atatürk University
Prof. Dr. Teofil MOSKAL, Glogow University
Prof. Dr. Vashtang LICHELI, Georgian Academy of Sciences
Prof. Dr. Veli BAKHŞALİYEV, Azerbaijan Academy of Sciences
Prof. Dr. Yakup KARATAŞ, Ağrı İbrahim Çeçen University
Prof. Dr. Zeki KODAY, Atatürk University

İÇİNDEKİLER/TABLE of CONTENTS

KURULLAR/COMMITTEES	ii
BİLİM KURULU/SCIENTIFIC BOARD	iv
İÇİNDEKİLER/TABLE of CONTENTS	v
TAKDİM.....	xi
INTRODUCTION.....	xii
ÖN SÖZ	xiii
PREFACE	xiv
<i>Ağrı Dağı ve Çevresinde Nuh'un Gemisi Arama Çalışmalarının İnanç Turizmi ve Bölgesel Kalkınma Üzerindeki Etkileri/The Effects of Noah's Ark Search Studies at The Mount Ararat and Its Surroundings on Belief Tourism and Regional Development</i>	
Faruk KAYA.....	1
<i>Erken Demir Çağı'nda Ağrı Dağı Bölgesi'nde Bulmuş Olduğumuz Savunma Kaleleri ve Nekropollerini/Early Iron Age Defense Castles and Necropolises in The Mount Ararat Region</i>	
Oktay BELLİ, Vedat Evren BELLİ.....	3
<i>Ararat, Gemi ve Geleneğin Arkeolojisi/Ararat, the Ark, and the Archaeology of Tradition</i>	
Randall W. Younker.....	6
<i>İncil'deki Tufan Anlatımının Teolojik Anlamı/The Theological Meaning of The Biblical Flood Account</i>	
Jiri MOSKALA.....	8
<i>Mesuliyet Gazetesi'nin Ağrı'nın Entelektüel Birikimine Katkıları/Contributions of Mesuliyet Newspaper to Ağrı's Intellectual Accumulation</i>	
Yakup KARATAŞ, Harun AYDIN.....	9
<i>Teşviklerin Yöresel İşsizliğe Etkisi: Ağrı Tekstil Kent Projesi Örneği/Louise Elisabeth Glück'ün Ararat'ında Anlatı Unsurları: Anlatısal Bir Analiz</i>	
Adem ÖZDEMİR.....	11
<i>Narrative Elements in Louise Elisabeth Glück's Ararat: A Narrative Analysis/The Effect of Incentives on Local Unemployment: The Case of Ağrı Textile City Project</i>	
Nimetullah ALDEMİR, Mustafa Zeki ÇIRAKLI.....	13
<i>Ağrı Dağı Sahasında Güneş Enerjisi Potansiyeli ve Ağrı 'da GES Uygulamaları/Solar Energy Potential in Ağrı Province Region and Solar Power Plant Systems in Ağrı</i>	
Cahit ATLI.....	15
<i>1840 Ağrı Dağı Erüpsiyonunun Gelişim Mekanizması ve Kaynak Alanına Dair İlk Bulgular/Development Mechanism of the 1840 Mount Ararat Eruption and First Findings on the Source Area of the Eruption</i>	
Coşkun KAYA.....	16

Jeolojik ve Klimatolojik Bilimsel Araştırmalarda Nuh Tufanı (Tufan Hipotezi)/Noah's Flood in Geological and Climatological Scientific Researches (Flood Hypothesis)

Emine TEYFUR.....18

Standartlaştırılmış Yağış Evapotranspirasyon İndisi (SPEI) ile Ağrı İlinin Kuraklık Analizi/Drought Analysis of Ağrı Province with Standardized Precipitation Evapotranspiration Index (SPEI)

Mustafa Recep İRCAN, Neşe DUMAN.....20

Ağrı Dağı'nın Güneyinde Frekans Oranı Metodu ile Heyelan Duyarlılığının Analizi/Landslide Susceptibility Analysis in the South of Mount Ararat by Frequency Ratio Method

Hasan SAYIN, Yahya ÖZTÜRK.....22

21. Yüzyılda Ağrı İlinde Demografik Yapının Değişimi/Change of Demographic Structure in Ağrı Province in the 21st Century

Murat YILMAZ.....24

Nuh Tufanı'nın Ukrayna ve Türk Folklor Eserlerindeki Yansımaları/Reflections of Noah's Flood in Ukraine and Turkish Folklore Works

Nadiia SENCHYLO-TATLILIOĞLU, Natalia KHOMENKO.....26

Nûh Peygamber, Tufan Hadisesi, Nûh'un Gemisi, Cûdî Dağı ve Klasik Türk Edebiyatımızdaki Yansımaları/The Prophet Nûh, The Flood Event, Noah's Ark, The Mount Judi and Their Reflections in Our Classic Turkish Literature

Mehmet GÖKTAŞ, Eray UÇAN.....27

Âşık Bahattin Kılıç'ın Şiirlerinde Eğitim ve Eğitimle İlgili Unsurlar/Education and Elements Related to Education in Aşık Bahattin Kılıç's Poems

Yasin KILIÇ.....28

Klasik Fars ve Türk Şiirinde Hz. Nûh Mukayesesi/The Comparison of The Prophet Noah in Classical Persian and Turkish Poetry

Alperen Bedirhan COŞKUN.....30

Osmanlı'nın Son Dönemlerinde Yapılan Kürdoloji Çalışmaları -Molla Mahmud el-Bazidî ve Aleksandre Jaba Örneği-/Kurdology Studies Conducted in The Late Ottoman Period -The Example of Molla Mahmud Al-Bazidî and Aleksandre Jaba-

Nesim SÖNMEZ.....31

Hâfiz-i Şirâzî'nin Gazellerinde Hz. Nuh ve Tufanı/In The Ghazals of Hâfiz-i Şirâzî Hazrat Noah and The Flood

Ceylan Mollamehmetoğlu ÇEKİCİ, Mitat ÇEKİCİ.....33

Nuh'un Gemisine Ait İzlerin Varsayıldığı Düşünülen Bölgeye Dair Görüşler/Opinions on The Area Where Traces of Noah's Arch Are Supposed to Be Found

Berna KARAGÖZOĞLU.....35

Ağrı'nın Şiirindeki Sosyolojik Temaların İzlerini Anlamak/Understanding the Traces of Sociological Themes in Ağrı's Poetry with a Qualitative Approach

Mohammad ABBASZADEH, Ebrahim MOHAMMADPOUR, Hacı DURAN.....36

Nuh Tufanı'nın Kültürel Sonuçlarının Değerlendirilmesi/Evaluation of the Cultural Consequences of Noah's Flood

Mehmet TEYFUR.....37

Etnografi ve Fotoğraf: Ağrı Dağı'nın Görsel ve Öznel Bir Hikayesi/Ethnography and Photography: A Visual and Subjective Story of Mount Ağrı

Mehmet Ali SEVGİ.....40

Molla Mahmud Bayazid'in Leyla ve Mecnun El Yazması (Metin, İnceleme ve Karşılaştırma)/Mullah Mahmud Bayazid's Manuscript of Layla and Majnun (Text, Investigation, and Comparison)

Hemin Omar AHMAD.....42

Yere Nüfuz Eden Radar, LiDAR ve Ampirik Saha Çalışmalarının Entegrasyonu: "Nuh'un Gemisi" Olarak Bilinen Durupınar Gemisi Formasyonu'nun 1987 ve 2019 Saha Çalışmalarını Karşılaştıran Çok Yönlü Bir Analiz/Integration of Ground-Penetrating Radar, LiDAR, and Empirical Field Studies: A Multifaceted Analysis Comparing 1987 and 2019 Field Studies of the Durupınar Boat Formation Known as "Noah's Ark"

Andrew JONES, Mehmet Salih BAYRAKTUTAN.....43

Antik Yazıtların Arayışı: Muhtemelen Nuh'un Gemisi ile İlgili Olan Eski Yazıtların Araştırılması Amacıyla Türkiye-İran Sınırında Yapılan Zorlu Araştırmanın Sonuçları/The Quest for Ancient Inscriptions: The Results of a Challenging Exploration of the Turkish-Iranian Border in Search of Ancient Inscriptions Possibly Related to Noah's Ark

Andrew JONES.....45

Ağrı'nın Jeolojik Oluşum Süreçlerinin Ekonomik Faaliyetlere Etkisi ve Bölgenin Deprem Gerçekliği/Ağrı Province: Geological Formation Processes, Their Impact on Economic Activities, and the Seismic Reality of the Region

Nuriye ERYILMAZ.....47

Erçek Gölü (Van-Türkiye) Kuzeyindeki Kuvaterner Yaşlı Volkanik Kayaçların Petroğrafisi ve Jeokimyasal Özellikleri/Petrography and Geochemical Properties of Quaternary Aged Volcanic Rocks North of Lake Erçek (Van-Turkey)

Cihan YALÇIN.....49

Nuh Tufanına Dair İzleri Uydu Görüntüleri ile Tespit Etmek Mümkün Mü?/Is It Possible to Detect Traces of Noah's Flood with Satellite Images?

Sait Nafiz MUTLU.....51

Ağrı'ya Bakışla Yanardağların Tarihi Yakalamadaki Rolü -İzlanda'dan Güncel Örnekler-/The Role of Volcanoes Capturing History – Recent Examples from Iceland--with A Look Towards Ararat

Birgir OSKARSSON.....53

Jeolojide 'Derin Zaman' Fikrinin Kökeni/The Origin of The Idea of 'Deep Time' in Geology

Raul ESPERANTE.....54

Türkiye'nin Jeopolitiği ve Ağrı İli/Geopolitics of Turkey and Ağrı Province

Mesut DOĞAN, Özlem SERTKAYA DOĞAN.....56

Asırlık Bir Kentin Kimlik Erozyonu: Ağrı Örneği/The Identity Erosion of a Century-Old City: Sample of Ağrı

İsmet ALACA.....58

Üniversite Öğrencilerinde Nuh'un Gemisi Algısı/University Students' Perception of Noah's Ark

Murat GÖKALP.....61

Üzengili Sitesi - Nuh'un Gemisine Aday/Uzengili Site - Candidate for Noah's Ark

Ross PATTERSON.....63

ARKeolojik Kanıtların Bilimsel Tarihlendirilmesi/Scientific Dating of ARKaeological Evidence

Willie ONDRİCEK.....64

Tanrılar, Dağlar ve Tapınaklar: Ağrı'ya Antik Yakın Doğu Bağlamında Bakış/Gods, Mountains and Temples: Looking at Ararat in the Ancient Near Eastern Context

Elisabeth LESNES, Randall W. Younker65

Ahmed-i Hâni Kent Müzesinde Sergilenen Eserlerden Hareketle Yörenin Somut Olmayan Kültürel Mirasını Yorumlayabilmek/To Be Able to Interpret the Intangible Cultural Heritage of The Region Based on The Works Exhibited in The Ahmed-i Hâni City Museum

Hatice ENGİN.....66

Azerbaycan Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti Bölgesinde Müze İş Organizasyonu Tarihi (1920-1940'lar)/In The Region of Nakhchivan Autonomous Republic of Azerbaijan from The History of Museum Work Organization (1920-1940s)

Şikar QASIMOV.....68

İktisadi Düşünce Bakış Açısıyla Ağrı Dağı'nın Bölgesinin Ekonomik ve Kültürel Gelişmesine Etkisi/From the Perspective of Economics: The Effect of Mount Ararat on the Economic and Cultural Development of the Region

Hasan ALPAGO.....70

93 Harbi Sonrası Osmanlı-Rus Hududunda Bir Sınır Güvenliği Merkezi Olarak Karakilise (Ağrı)/Karakilise (Ağrı) as A Center of Border Security on The Ottoman-Russian Frontier After the Russo-Turkish War (1877-1878)

Burcu KURT.....71

Ağrı Dağı Civarında Olan Eski Res Uygarlığı/Ancient Res Civilization Around Mount Ararat

Tohid MELİKZADE.....73

Friedrich Wilhelm Parrot'un "Ağrı'ya Yolculuk" İsimli Seyahatnamesi/Travel Titled "Journey to Ağrı" of Friedrich Wilhelm Parrot

Cauid QASIMOV, Tufan ALTUNÖZ.....74

2000'lerin Başlarında TBMM Kürsüsünden "Nuh'un Gemisi" Söylemleri Nasıl Anlaşıyor, Nasıl Anlatılıyor?/"Noah's Ark" Speeches from The Ground of The TBMM in The Early 2000s How to Understand, How to Explain

Eminalp MALKOÇ.....76

Ağrı Valisi Mustafa Kemal Şenol'un Başbakan Süleyman Demirel'e Ağrı Hakkında Sunmuş Olduğu Kapsamlı Rapor/A Comprehensive Report Presented by Ağrı Governor Mustafa Kemal Enol to Prime Minister Süleyman Demirel About Ağrı

Uğur YILMAZ, Filiz ERKUTLU.....78

Anılarla Bir Milletvekili: Halis Öztürk/A Deputy with Memories: Halis Öztürk

İsmail KIRAN.....80

Uşakov'un Bayezid ve Çevresine Dair Gözlemleri/Uşakov's Observations about Bayezid and Its Vicinity

Fatih ÖZTOP, Hayrettin PULAT.....82

Türkiye'deki Macar Vatansever ve "Kuruç" Özgürlük Savaşçısı: Prens Imre Thököly/A Hungarian Patriot and "Kuruc" Freedom Fighter in Turkey: Prince Imre Thököly

Orsolya FALUS.....84

Ermenilerin Rus İşgali ve "Kurtuluş Savaşı" Yıllarında (1919- 1922) Ağrı ve Doğubayazıt'ta Müslüman Halka Yönelik Katliam Politikası/During The Years of The Russian Occupation of Armenians and the "War of Independence" (1919- 1922) The Policy of Massacre Against the Muslim People in Ağrı and Doğubayazıt

Reşad ASGEROV, Bağır BABAYEV.....85

Ağrı'da Eğitim (1923-1960) Faaliyetlerine İlişkin Genel Bir Değerlendirme/A General Evaluation of Education-Training Activities (1923-1960) in Ağrı

Figen ATABEY, Rıdvan AYDIN.....89

Dağlık Alanlarda Kalelerin Kuruluş Yer Seçimi: Korhan Kalesi Örneği (Ağrı Dağı)/Site Selection for the Establishment of Castles in Mountainous Areas: A Case Study of Korhan Castle (Mount Ararat)

Adem YULU.....91

Cudi ve Ararat İsimlerinin Arap Dilindeki Etimolojik Yapısı ve Anlamlarına Genel Bir Bakış/A General Overview of The Etymological Structure and Meanings of The Names Cudi and Ararat in The Arabic Language

Mehmet Salih GECİT.....93

Kur'ân-ı Kerîm'de ve Râzî Nâbulî Elmalılı Tefsirlerinde Hz. Nûh (As) Kıssası Gemi ve Tufan/The Prophet Noah's Parable Ship and Flood in The Holy Qur'ân and In Its Comments: Râzî, Nâbulî and Elmalılı

Hasan HALİLOĞLU.....95

Nuh Sûresi'nin Kıraat-ı Aşere Bağlamında Değerlendirilmesi/Evaluation of Surah Noah in The Context of Qiraat-ı Asherah

Mehmet KELEŞ.....97

Üniversite Öğrencilerinde Dindarlık (Ağrı Örneği)/Religiousness in University Students (Example of Ağrı)

Muhammed KIZILGEÇİT, Fahri GÜZEL, Muhammed Berat GECİT.....99

Üç Semavi Dinin Kaynaklarında Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi/The Mount Ararat and The Noah's Ark in The Three Abrahamic Religions Sources

Ramazan YILDIRIM.....101

Cudi Dağı'nda Büyük Tufan'ın İzleri/Traces of Great Flood on Mount Cudi

İbrahim BAZ.....102

Ağrı'daki Afganlar Arasında Öznel Refahı Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörlerin Araştırılması/The Association between Socio-Cultural Factors and Well-being Among Immigrants in Ağrı

Abdurrahim GÜLER, Faruk KAYA.....103

Kalus Kalesi ve Kurganları/Kalus Castle and Kurgans

Oktaç BELLİ, Randall W. YOUNKER, Vedat Evren BELLİ.....104

Ağrı Dağı'ndaki Ahşap Buluntuların Detaylı Tarihi - 1647-2023/A Complete History of the Discoveries of Wood on Mt. Ararat—1647-2023

Reuben DEDMONT.....107

Ağrı Dağı'ndaki Arkeolojik Eserler/Archaeological Artifacts on Ararat

Michael YOUNKER.....108

Demokrat Parti Döneminde Sivil Toplum Kuruluşlarından Bir Örnek; Ağrı Öğretmenler Birliği/An Example of NGOs During the Democratic Party Era; Ağrı Teachers Union

Ahmet EDİ.....109

Ağrı Dağı Bölgesi Geleneksel Mutfak Kültüründe Yabani Bitki ve Sebzeler ile Yapılan Yemekler/Wild Plant and Vegetable Dishes in The Mount Ararat Region

Güzin Sühran BELLİ.....110

Bedensel Engellilerde Yüzme Sporu ve Tarihçe/Swimming for Physically Disabled People and Its History

Baykal KARATAŞ, Mehmet Fatih KARAOĞLAN.....112

Yabancılarla Türkçe Öğretiminde Zenginleştirilmiş Kitapların Kullanımı, Ağrı İli Örneği/The Use of Enriched Books in Teaching Turkish to Foreigners, the Case of Ağrı Province

Ömer YILDIZ, Ahmet AKÇAY.....114

TAKDİM

Saygıdeğer Bilim İnsanları,

Bilimin Sevgi ile Bütünleştiği Üniversite parolasıyla yoluna devam eden ve bilimsel etkinliklerine bu sempozyumla yeni bir ivme kazandıran üniversitemizin değerli konukları, hepimiz hoş geldiniz. Cumhuriyetimizin Yüzüncü Yılında düzenlediğimiz yedinci Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'na ev sahipliği yapmaktan büyük bir gurur duyduğumu ifade etmek istiyorum.

Üniversitemiz ev sahipliğinde yapılan Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumlarının dördüncüsünü Rektör olarak göreve başladığım 2017 yılında Üniversitemiz Kültür ve Kongre Merkezinde gerçekleştirdik ve bu sempozyumda sunulan çalışmaları 2018'de basılan bildiri kitabıyla bilim dünyasının hizmetine sunduk. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumlarının beşincisini 2019 yılında yine Üniversitemiz ev sahipliğinde bu salonlarda gerçekleştirdik. Bu sempozyum bildirileri özet kitabı ile tam metin e- kitabımı 2019 yılında, basılı kitabımı ise 2020 yılında yayınlamaya tüm katılımcılarımıza gönderip bilim dünyasının istifadesine sunduk. Dünya genelinde yaşanan salgın ve buna bağlı olarak devam eden pandemi süreci nedeniyle, 26 - 27 Ekim 2021 tarihinde yapılan 6. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumunu çevrimiçi olarak gerçekleştirdik. Bu sempozyumda sunulan çalışmaların Türkçe ve İngilizce özetleri de 2021 yılında E-özet kitap olarak basıldı. Memnuniyetle ifade etmeliyim ki bugüne kadar yapılan sempozyumlarımızda toplam 450'ye yakın bildiri sunuldu ve bu bildiriler kitap haline getirilerek bilim insanlarının erişimine sunuldu. Bu yıl yedincisini düzenlediğimiz sempozyumumuzda, dünyaca ünlü Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi'nin yanı sıra ilimizin ve ülkemizin doğal ve kültürel zenginlikleri üzerine farklı ülkelerden ve üniversitelerden gelerek önemli bildiriler (75 bildiri) sunan bilim insanlarına çok teşekkür ederim. Üniversitemiz, dinamik ve genç bir akademik kadroya sahip olmanın yanı sıra, topluma karşı sorumluluklarının bilincinde bir kurumdur. Bu doğrultuda, dünya üniversiteleri içinde saygın bir yer edinme amacıyla olan üniversitemiz, Ülkemizin 21. yüzyıl vizyonu ve hedeflerine ulaşmasında önemli bir rol oynamaktadır. Üniversitemiz, Cumhuriyetimizin Yüzüncü Yılında da Ülkemizin 2053 ve 2071 hedeflerine ulaşmak için bilimsel araştırma faaliyetlerine önemli katkı sunmaktadır. Her yıl düzenlenen en az iki uluslararası kongre ile bilimsel dünyaya katkı sağlamayı amaçlamaktayız. Bu kapsamda, 2023 yılında VII. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'nun yanı sıra, Ağrı Dağı Solunum Zirvesi Sempozyumu ve *Mevlana'nın Düşünce Dünyası ve Anadolu Erenleri* temalı VII. Uluslararası Ahmed-i Hani Sempozyumu'nu başarıyla gerçekleştirmenin gururunu yaşıyoruz.

Bilginin güç olduğu bir dünyada, "Bilgili olmak egemen olmaktır" felsefesiyle bu sempozyumun, ülkemize, ilimize, üniversitemize ve bilim camiasına önemli katkılar sunmasını temenni ediyorum. Uzaktan ve yakından konferansımıza katılan tüm konuşmacılara en içten teşekkürlerimi sunarım. Sempozyumun hazırlık sürecinde emek veren başta düzenleme kurulu başkanı Prof. Dr. Faruk Kaya olmak üzere tüm düzenleme kurulu üyelerine ve sekreteryadaki değerli hocalarımıza şükranlarımı sunuyor, ayrıca maddi ve manevi destekleri ile sempozyumun gerçekleşmesine katkı sunan sponsorlarımıza ve partnerlerimize özellikle teşekkür ediyorum. Sekizinci Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'nda siz değerli bilim insanlarıyla yeniden bir araya gelmeyi umut ediyorum. Arif Nihat Asya'nın sözleriyle, "Bir abide istersen eğer, Ağrı'ya git... Yükseklerden gelen büyük çağrıya git..." diyerek, Nuh'un gemisiyle dirilişin simgesi olan ilimizde ve bilimi sevgiyle birleştiren üniversitemizde sizleri ağırlamaktan büyük bir onur duyduğumu ifade eder, en içten sevgi ve saygılarımı sunarım.

Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT

Rektör

INTRODUCTION

Esteemed Scientists,

Welcome to you all, dear guests of our institution, which has continued on its path with the slogan of the university where science merges with love and has given a new push to its scientific activities with this symposium. I'd want to express my deep delight in hosting the seventh International Symposium on Mount Ararat and Noah's Ark, which we're conducting to commemorate our Republic's Centennial.

We held the fourth International Mount Ararat and Noah's Ark Symposium at our University's Culture and Congress Center in 2017, when I took office as Rector, and we presented the studies presented at this symposium to the scientific world with the proceedings book published in 2018. In 2019, we hosted the sixth International Mount Ararat and Noah's Ark Symposium in these venues. We released the abstract book and full text e-book of this symposium's proceedings in 2019 and the printed book in 2020, and we mailed it to all of our participants and presented it to the scientific community. Due to the epidemic and the ongoing pandemic process around the world, we organized the 6th International Mount Ararat and Noah's Ark Symposium online on October 26-27, 2021. The abstracts of the findings presented at this symposium in Turkish and English were released as an e-summary book in 2021. I am glad to report that almost 450 papers have been presented in our previous symposiums, and that these articles have been transformed into books and made available to scientists. I'd like to thank the scientists who came from various countries and universities and presented important papers (75 papers) on the world-famous Mount Ararat and Noah's Ark, as well as the natural and cultural riches of our province and country, at our seventh annual symposium. Our university, in addition to having a dynamic and young academic staff, is an institution that is conscious of its societal duties. In this regard, our university, which aspires to be respected among world universities, plays a vital role in attaining our country's vision and aspirations for the twenty-first century. In order to realize our country's 2053 and 2071 goals during the Centennial Year of our Republic, our university makes a substantial contribution to scientific research activities. With at least two international congresses organized each year, we hope to contribute to the scientific world. In this context, we are pleased to announce the successful organization of the VII International Mount Ararat and Noah's Ark Symposium in 2023, as well as the Mount Ararat Respiratory Summit Symposium and the VII International Ahmed-i Hani Symposium, all with the theme of Mevlana's World of Thought and Anatolian Dervishes.

In a world where knowledge is power, I hope that this symposium will contribute significantly to our country, province, university, and scientific community with the attitude that "to be knowledgeable is to be sovereign." I'd want to offer my heartfelt gratitude to all of the speakers who came from far and wide to participate in our conference. I'd want to thank everyone on the organizing committee, especially the committee's chairman, Prof. Dr. Faruk Kaya, and our distinguished professors in the secretariat. I'd also like to thank our sponsors and partners for their financial and emotional support in making the symposium a reality. I look forward to seeing you at the Eighth International Symposium on Mount Ararat and Noah's Ark. "If you want a monument, go to Ararat," says Arif Nihat Asya and "respond to the mighty call from above." I express my deep gratitude for the opportunity to welcome you to our province, which is a symbol of resurrection with Noah's ark, and to our institution, which blends science and love, and I extend my heartfelt love and respect.

Prof. Dr. Abdulhalik KARABULUT

Rector

ÖN SÖZ

19-21 Ekim 2023 tarihinde, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi'nin ev sahipliğinde, İstanbul Teknik Üniversitesi ile Belli Eğitim Kültür Tarih ve Arkeoloji Araştırma Merkezi (BEKAM), iş birliğiyle "7. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu – (7th International Mount Ararat and Noah's Ark Symposium)" düzenlenmiştir.

Bugüne dek düzenlenen Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumlarının tamamı yüz yüze, ancak, Covid-19 Pandemisi nedeniyle, 6. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu çevrim-içi (online) olarak gerçekleştirilmiştir.

Cumhuriyetimizin Yüzüncü Yılına denk gelen bu günlerde düzenlediğimiz Yedinci Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu Üniversitemiz Recep Tayyip Erdoğan Kültür ve Kongre Merkezi'ndeki farklı salonlarda yüz yüze olarak gerçekleştirilmiştir. Sempozyumda 2'si çağrılı konuşmacılardan olmak üzere toplam 75 sözlü bildiri sunulmuştur. Farklı ülkelerden ve üniversitelerden 75 tebliğin sunulmuş olması, sempozyumun gerçekten çok ilgi duyulan uluslararası bilimsel sempozyumlardan birisi olduğunun da göstergesidir. Sempozyuma, Türkiye, Azerbaycan, İzlanda, Macaristan, İran, Irak, Ukrayna, İtalya, Yeni Zelanda ve Amerika Birleşik Devletlerinden birçok bilim insanı, yazar ve araştırmacı katılmıştır.

Eski Çağ'ın çok tanrılı dinlerinde olduğu gibi semavi dinlerin ortak mirası olarak da kabul edilen Nuh Tufan'ına konu olan Ağrı Dağı, insanlık tarihinin en eski kültürel mirasını, Eski Çağ'dan günümüze kadar taşımaya devam etmektedir. Bu eşsiz mirası gelecek nesillere aktarmayı da amaçlayan 7. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'nda, tarih, arkeoloji, sanat tarihi, coğrafya, jeoloji, dil ve edebiyat, iktisat, turizm, teoloji, dinsel anlatı, etnografya, müzik, güzel sanatlar, efsane, geleneksel mutfak kültürü ve yemekleri konusunda birbirinden değerli bilimsel bildiriler sunulmuştur.

Sempozyumun Web sitesinde de belirttiğimiz gibi, önce Abstract Book (Özet Kitabı), daha sonra ise bilim kurulunun onayından geçen tüm katılımcıların tam metin bildirimleri PDF formatında e-kitap olarak yayınlanacaktır. Sempozyum Bilim Kurulu'nun seçerek kabul ettiği başta Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi olmak üzere bölgeyle ilgili sunulan özgün bilimsel makalelerin de 2024 yılında kitap olarak yayınlanması hedeflenmektedir.

VII. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'nun düzenlenmesinde yardımını ve desteğini esirgemeyen Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Rektörü ve aynı zamanda sempozyum onur kurulu başkanı olan Sayın Prof. Dr. Abdulhalik Karabulut hocamıza hasetten şükranlarımızı arz ederiz. Katılımları ile sempozyumumuzu onurlandıran IC Holding Yönetim Kurulu Başkanı Sn. İbrahim Çeçen'e ve İstanbul Teknik Üniversitesi Rektör Yardımcısı Prof. Dr. Mustafa Kumral'a teşekkür ederiz. Sempozyumun hazırlanmasından başarılı bir şekilde geçmesine kadar emeği geçen düzenleme kurulu üyelerimize; özellikle işin mutfak kısmında ve sempozyum çıktılarının yayına dönüşmesinde büyük bir özveri ile çalışan Prof. Dr. Yakup Karataş, Doç. Dr. Emrullah Ataseven, Dr. Öğr. Üyesi Nimetullah Aldemir ve Öğr. Gör. Mehmet Mehdi Karakoç'a titiz ve başarılı çalışmalarından dolayı çok teşekkür ederiz.

Bu sempozyumun ana sponsoru olan Andrews Üniversitesi'ne, bundan önceki sempozyumlarda olduğu gibi bu etkinliğin düzenlenmesinde de maddi ve manevi katkılarını sunan IC Vakfı'na, yine ilk kez bu sempozyumumuza destek veren Doğubayazıt Ticaret ve Sanayi Odası Başkanlığı'na da teşekkür etmeyi zevkli bir görev sayarız.

EDİTÖRLER

Prof. Dr. Faruk KAYA

Prof. Dr. Oktay BELLİ

Prof. Dr. Randall W. YOUNKER

PREFACE

The "7th International Mount Ararat and Noah's Ark Symposium" was hosted by Ağrı İbrahim Çeçen University in collaboration with Istanbul Technical University and Belli Education, Culture History and Archaeology Research Center (BEKAM) on October 19-21, 2023.

To date, almost all International Symposiums on Mount Ararat and Noah's Ark have been held in person; however, due to the COVID-19 epidemic, the 6th International Symposium on Mount Ararat and Noah's Ark was hosted online.

The Seventh International Symposium on Mount Ararat and Noah's Ark, which we arranged to coincide with the Centennial of our Republic, was held face to face in different halls of our University's Recep Tayyip Erdoğan Culture and Congress Center. The conference had 75 oral presentations, two of which were given by invited speakers. The fact that 75 presentations from various nations and universities were given indicates that the symposium is a popular, worldwide scientific symposium. The conference was attended by scientists, writers, and researchers from Turkey, Azerbaijan, Iceland, Hungary, Iceland, Iran, Iraq, Ukraine, Italy, New Zealand, and the United States of America.

Mount Ararat, the theme of Noah's Flood, which is acknowledged as a shared heritage of the polytheistic religions of the Ancient Age, continues to bear the oldest cultural heritage of human history from the Ancient Age to the current day. Valuable scientific papers on history, archaeology, art history, geography, geology, language and literature, economics, tourism, theology, religious narrative, ethnography, music, fine arts, legend, traditional cuisine, culture, and food were presented at the 7th International Symposium on Mount Ararat and Noah's Ark, which also aims to transfer this unique heritage to future generations.

As stated on the symposium's website, the abstract book will be published first, and then the full-text papers of all participants approved by the Scientific Committee will be published as an e-book in PDF format. The original scientific articles on the region, especially on Mount Ararat and Noah's Ark, selected and accepted by the Scientific Committee of the Symposium, will be published as a book in 2024.

We would like to convey our heartfelt gratitude to Prof. Dr. Abdulhalik Karabulut, Rector of Ağrı İbrahim Çeçen University and Chairman of the Symposium's Honorary Board, for his assistance and support in organizing the VIIth International Symposium on Mount Ararat and Noah's Ark. We would like to thank Mr. İbrahim Çeçen, Chairman of the Board of Directors of IC Holding, for attending our symposium. We would like to express our appreciation to Prof. Dr. Mustafa Kumral, Vice Rector of Istanbul Technical University. We would like to thank our members of the organizing committee for their meticulous and successful work from the preparation of the symposium to its successful conclusion: Prof. Dr. Yakup Karataş, Assoc. Prof. Dr. Emrullah Ataseven, Assist. Prof. Dr. Nimetullah Aldemir, and Lecturer Mehmet Mehdi Karakoç.

We would also like to thank Andrews University for being the primary sponsor of this symposium, the IC Foundation for their financial and moral contributions to the organization of this event, as they have done in previous symposiums, and the Doğubayazıt Chamber of Commerce and Industry for their first-time support for this symposium.

EDITORS

Prof. Dr. Faruk KAYA

Prof. Dr. Oktay BELLİ

Prof. Dr. Randall W. YOUNKER

Ağrı Dağı ve Çevresinde Nuh'un Gemisi Arama Çalışmalarının İnanç Turizmi ve Bölgesel Kalkınma Üzerindeki Etkileri

Faruk KAYA¹

İnsanlığın ortak hafızasında yer tutan tufan hadisesine dair efsaneler, söylenceler ve anlatılar, dünyanın en izole toplumlarında bile bulunabilir. Tufan olayı, Yahudilik, Hristiyanlık ve İslam gibi üç büyük semavi dinin yanı sıra içerikte farklılıklar olmasına rağmen, Afrika kıtası ile Asya'nın belirli bölgeleri dışında birçok kültürde yer etmiştir. Tufan hikayesi aynı zamanda Güneydoğu Asya, Malinezya ve Polinezya gibi bölgelerde de yaygındır. Bu da yeryüzünde Nuh Tufanı inancının neredeyse olmadığı bir toplumun bulunmadığını göstermektedir.

Eski çağlardan günümüze kadar güncelliğini ve gizemini koruyan ender olaylardan biri de şüphesiz Nuh Tufanı ve tufan sonucu geminin içindekilerle birlikte nereye oturduğudur. Üç büyük semavi dinin kutsal kitaplarının yanı sıra eski çağlarda var olmuş önemli kültürlerin çoğunda Büyük Tufan veya Nuh Tufanı hakkında antik kaynaklardan modern bilime kadar çeşitli görüşler ortaya atılmış, geminin veya kalıntılarının bulunabileceği yerlerde her dönemde birçok araştırma yapılmıştır. Pek çok kişinin zihninde Nuh'un Gemisi ve tufan ile özdeşleşen Ağrı Dağı, 1829'da Friedrich Parrot'un ilk tırmanışını gerçekleştirmesiyle birlikte, jeolojik ve jeomorfolojik özelliklerinin yanı sıra tufandan sonra Nuh'un Gemisine ev sahipliği yaptığı inancı ve buna bağlı efsanevi kimliğiyle de ön plana çıkmaya başlamıştır. Bu nedenle yüzyıllardır gezginlerin, bilginlerin, bireylerin ve toplulukların dikkatini çeken Ağrı Dağı, ülkemizde ve dünyada türkülerden, efsanelere, araştırmalara, sinemaya, şiire ve mitolojiye en çok konu olan dağlardan biridir. Ağrı ili sınırları içinde yer alan ve keşfedildiği 1959'dan sonra çeşitli araştırmacılar tarafından Nuh'un Gemisi'nin bulunduğu yerlerden biri olarak gösterilen başka bir bölge de Gürbulak Oluğu'nun güney kesiminde Telçeker (Sürbehan) ile Üzengili (Meşar) köyleri arasında bulunan gemi şeklindeki formasyondur.

İnanç turizmi, geçmişi çok eskilere dayanan bir turizm türüdür ve kapsamı ile uygulamaları bakımından giderek farklılaşsa da, halen vazgeçilmez turizm türlerinden biri olma özelliğini korumaktadır. Çünkü bireylerin ve toplumların dini inanışları veya ritüelleri geçmişte olduğu gibi günümüzde de devam etmektedir. Bu bağlamda, inanç turizminin sosyoekonomik olumlu etkileri devam ederek, turizmde çeşitlendirme ve yeni destinasyon arayışlarına alternatif oluşturmaktadır. Türkiye'de, kıyı turizminin yanı sıra sağlık, kültür, miras ve inanç turizmi gibi alternatif turizm türlerinin geliştirilmesine yönelik çalışmalar giderek artmaktadır. Türkiye, Hristiyanlık, Musevilik ve İslam dinlerine ait önemli destinasyonlara ev sahipliği yapmasına rağmen, inanç turizmi potansiyelinin yeterince değerlendirilemediği de bir gerçektir.

Bu çalışmanın temel amacı, uluslararası pazarda belirli bir konum elde edemeyen, ancak yüksek bir inanç turizm potansiyeline sahip olan Ağrı Dağı ve çevresine yeniden dikkat çekmektir. Bu bağlamda, Nuh'un Gemisi araştırmalarının bölgesel ekonomiye sağlayacağı veya sağlayabileceği katkıları detaylı bir şekilde incelemek, Ağrı Dağı'nın inanç turizm potansiyelini daha etkili bir şekilde değerlendirmek için öneriler geliştirmek, Nuh'un Gemisiyle özdeşleşen Ağrı Dağı'nı ülkemizin dağcılık ve inanç turizmi açısından öncelikli alanlardan biri olarak tanıtmak ve bu konuda ilgili ulusal, bölgesel ve yerel kurum ve kuruluşlarda farkındalık oluşturmak olarak belirlenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nuh'un Gemisi, İnanç Turizmi, Bölgesel Kalkınma, Ağrı Dağı

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, fkkaya@agri.edu.tr, Türkiye

The Effects of Noah's Ark Search Studies at The Mount Ararat and Its Surroundings on Belief Tourism and Regional Development

Faruk KAYA¹

Legends, myths, and narratives about the flood event, which holds a place in the common memory of humanity, can be found even in the most isolated societies worldwide. The flood event, although with differences in content, has been ingrained in many cultures, except for certain regions in Africa and Asia, alongside the three major Abrahamic religions: Judaism, Christianity, and Islam. The flood story is also widespread in regions such as Southeast Asia, Melanesia, and Polynesia. This indicates that there is almost no society on Earth without a belief in the Noah's Flood.

One of the rare events that has maintained its relevance and mystery from ancient times to the present is undoubtedly the Noah's Flood and the question of where the ark landed along with its contents. Various opinions about the Great Flood-Noah's Flood, from ancient sources to modern science, have been proposed in many cultures of significant importance in ancient times. The Mount Ararat, associated with Noah's Ark and the flood in the minds of many people, has gained prominence not only for its geological and geomorphological features but also for its belief in hosting Noah's Ark after the flood which began to be highlighted since Friedrich Parrot's first ascent in 1829. Therefore, the Mount Ararat, which attracts attention of travellers, scholars, individuals, and communities for centuries, is one of the mountains most featured in songs, legends, research, cinema, poetry, and mythology in our country and the world. Another area identified as one of the places where Noah's Ark is located by various researchers after its discovery in 1959 within the borders of Ağrı province is the ship-shaped formation located between Telçeker (Sürbehan) and Üzengili (Meşar) villages in the southern part of the Gürbulak Oluğu.

Belief tourism, although evolving in scope and practices from ancient times to the present, continues to be an indispensable type of tourism. This is because the religious beliefs and rituals of individuals and societies persist as they did in the past. In this context, the socio-economic positive effects of belief tourism continue to be significant, contributing to diversification in tourism and serving as an alternative to new destination searches. In Türkiye, efforts to develop alternative tourism types such as health, culture, heritage, and belief tourism are increasingly intensifying. Despite hosting significant destinations related to Christianity, Judaism, and Islam, Türkiye faces the undeniable reality that the potential of belief tourism is not adequately utilized.

The main purpose of this study is to draw attention once again to Mount Ararat and its surroundings, which, despite having high belief tourism potential, have not gained a specific position in the international market. In this context, the study aims to examine in detail the contributions that Noah's Ark research in the region could provide to the regional economy, develop recommendations to more effectively evaluate Mount Ararat's belief tourism potential, introduce Mount Ararat, which is associated with Noah's Ark, as one of the prioritized areas for mountaineering and belief tourism in our country, and create awareness at relevant national, regional, and local institutions and organizations.

Keywords: Mounts Ararat, Noah' s Ark, Regional Development, Belief Tourism

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, fkkaya@agri.edu.tr, Türkiye

Erken Demir Çağı'nda Ağrı Dağı Bölgesi'nde Bulmuş Olduğumuz Savunma Kaleleri ve Nekropoller

Oktay BELLİ¹, Vedat Evren BELLİ²

Ağrı Dağı Bölgesi'nde Erken Demir Çağı'nda, MÖ II. binyılın başlarından beri süregelen küçükbaş hayvan besiciliğine dayalı yarı göçebe yaşam biçimi yaygındı. Bu yaşam biçiminin organizasyonu, zengin su kaynakları, dağ çayırları ve otlakları bol olan yaylalara yakın yüksek kayalıklar üzerine kurulan savunma kalelerinin beyleri tarafından başarıyla sağlandı.

Bölgede sürdürmüş olduğumuz arkeolojik yüzey araştırması sırasında, en fazla savunma kalesi ve nekropolün olduğu yörenin, Büyük Ağrı Dağı'nın kuzeybatı ve özellikle batısında bulunduğunu saptadık. Ağrı Dağı'nın kuzeybatı ve batısı, su kaynakları yönünden oldukça zengindir. Temiz, soğuk ve tatlı ve tatlı su kaynakları da Sinek Yaylası ile Balık Gölü ve yakın çevresinde bulunmaktadır.

Ağrı Dağı Bölgesi'nin en ünlü Sinek Yaylası'ndaki Ganiya Hani Göleti ve Balık Gölü'nün çevresi, Eski Çağ'dan günümüze kadar gerçek bir yayla özelliğini korumaktadır. Geleneksel kültürü tüm elementleriyle barındıran bu yöreler sayesinde, pastoral hayatı daha kolay öğrenebilmekteyiz.

Küçükbaş hayvan besiciliği yapan yarı göçebe topluluklar, geçimlerini sağlamak için zengin dağ çayırları ve güz otlakların bulunduğu bu yöreleri oldukça fazla kullanmışlardır.

Erken Demir Çağı'nın sürdüğü M.Ö. 13-9 yüzyıllar arasında, Doğu ve Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi'nde çok sayıda küçük beyliğin bulunduğunu, çivi yazılı Assur kaynaklarından da öğrenmekteyiz.

Asur kralları, Doğu Anadolu'ya yaptıkları askeri seferlerde, Uruatri ve Nairi bölgelerinde yaşayan halklarla sık sık karşılaşmışlardır. Bu karşılaşmalarda, Asur kralları, Uruatri bölgesinin 8 ülke ve 51 kentten oluştuğunu, Nairi bölgesinin ise 43 krallığa bölündüğünü belirtmişlerdir.

I. Tiglatpileser, Nairi bölgesine düzenlediği bir seferde 23 krala, bir başka seferde ise 60 krala karşı zafer kazandığını kaydetmiştir. Assur-bel-kala, hem Uruatri hem de Nairi bölgesine sefer düzenlemiş, II. Assurnasirpal ise bu iki bölgedeki 250 kale ve kenti tahrip etmiştir.

Çivi yazılı Assur belgelerinin de kesin bir şekilde vurguladığı gibi, Doğu ve Kuzeydoğu Anadolu ile bu iki bölgenin arasında kalan Ağrı Dağı yöresi Erken Demir Çağı'nın, M.Ö.13. yüzyılın ilk çeyreğinden, M.Ö. 9. yüzyılın ortalarına kadar devam ettiği anlaşılmaktadır.

Ağrı Dağı Bölgesi'nde sürdürmüş olduğumuz arkeolojik yüzey araştırması sırasında, Erken Demir Çağı'na ait şimdilik 21 adet savunma kalesi ve nekropolün varlığını saptadık. Ne yazık ki, bulmuş olduğumuz nekropollerdeki mezarların hemen hepsi define bulmak isteyen kişiler tarafından acımasız bir şekilde kaçak kazı yapılarak tahrip edilmiş ve mezar odasında bulunan ölü armağanları talan edilmiştir.

Mezarların hemen hepsinin aile mezarı olduğu anlaşılmaktadır. Ön girişsiz olan mezar odasının yan duvarları, iri taşlardan bindirme tekniği ile inşa edilmiştir. Dikdörtgen planlı mezar odasının üzeri ağır, büyük ve yassı kapak taşları ile kapatılmıştır. Mezar odasının içindeki yan duvarlarında, ölü armağanlarının konulduğu niş olmadığı gibi, cesedin yatırıldığı seki de bulunmamaktadır. Mezar odasının üzerine tümsek şeklinde toprak yığılmış ve toprağın akıp gitmesini önlemek için çevresi bir veya iki sıra taş dizisi ile çevrelenmiştir. Yeni gömülerin, mezar odasının dar tarafındaki kapak taşının kaldırılarak yapıldığı anlaşılmaktadır.

Urartu Krallığı'na ait çivi yazılı belgelerin vermiş olduğu önemli bilgiler sayesinde, Erken Demir Çağı'nda, Ağrı Dağı Bölgesi ve bu bölgenin krali kentinin adını öğrenmekteyiz. Örneğin, Urartu Kralı Minua'ya ait çivi yazılı belgelerden, Ağrı Dağı Bölgesi Erikua olarak isimlendirilmekte ve krali kentinin de, Luhiuni olduğunu öğrenmekteyiz. Bölgede uzun yıllardan beri sürdürmüş olduğumuz

¹ Prof. Dr., BEKAM, oktaybelli@gmail.com, Türkiye

² Öğr. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, evrenbelli@gmail.com, Türkiye

arkeolojik yüzey araştırması sırasında, krali Luhiuni kalesi ve kentinin, Iğdır'ın 18 km doğusunda yer alan bugünkü Karakoyunlu ören yeri kalıntıları olduğunu saptamış olduk.

Anahtar Kelimeler: Erken Demir Çağı, Karakoyunlu Kaleleri, Savunma Kaleleri ve Nekropoller, Luhiuni Kalesi ve Kenti, Erikua Bölgesi

Early Iron Age Defense Castles and Necropolises in The Mount Ararat Region

Oktay BELLİ¹, Vedat Evren BELLİ²

In the Mount Ararat Region during the Early Iron Age, which lasted from the 13th to the 9th centuries BC, a semi-nomadic lifestyle based on small livestock breeding was widespread. This lifestyle was successfully organized by the lords of defensive castles built on high cliffs near the pastures with abundant water sources, mountain meadows, and pastures.

During our archaeological surface survey in the region, we found that the area with the most defensive castles and necropolises is located in the northwest, especially west of Mount Ararat. The northwest and west of Mount Ararat are rich in water resources. Clean, cold, and freshwater sources are also found in the Sinek Plateau, Lake Fish, and its surroundings.

The area around the Ganiya Hani Pond in the Sinek Plateau, the most famous plateau in the Mount Ararat Region, and Lake Fish has retained its true plateau character from ancient times to the present day. Thanks to these areas that contain traditional culture in all its elements, we can learn about pastoral life more easily.

Semi-nomadic communities that breed small livestock used these areas with rich mountain meadows and lush pastures to provide for their livelihood.

We also learn from cuneiform Assyrian sources that many small principalities existed in the Eastern and Northeastern Anatolia Region during the Early Iron Age, which lasted from the 13th to the 9th centuries BC.

Assyrian kings often encountered people living in the Uruatri and Nairi regions during their military campaigns to Eastern Anatolia. In these encounters, the Assyrian kings stated that the Uruatri region consisted of 8 countries and 51 cities, and the Nairi region was divided into 43 kingdoms.

Tiglath-pileser I recorded that he won victories against 23 kings in a campaign he launched against the Nairi region and another 60 kings in another campaign. Assur-bel-kala made a campaign to both the Uruatri and Nairi regions and II. Assurnasirpal destroyed 250 castles and cities in these two regions.

As emphasized by the cuneiform Assyrian documents, it is understood that the Early Iron Age in the Mount Ararat region, which lies between Eastern and Northeastern Anatolia and these two regions, lasted from the first quarter of the 13th century BC to the mid-9th century BC.

During our archaeological surface survey in the Mount Ararat Region, we found the existence of 21 defensive castles and necropolises dating back to the Early Iron Age. Unfortunately, almost all of the tombs we found in the necropolises were brutally destroyed by treasure hunters employing illegal excavations, and the dead gifts found in the tomb chamber were looted.

It is understood that almost all of the tombs are family tombs. The side walls of the tomb chamber, which has no front entrance, were built with the overlapping technique of large stones. The top of the rectangular-planned tomb chamber is covered with heavy, oversized, and flat cover stones. There are no niches in the side walls of the tomb chamber where the dead gifts are placed, and there is

¹ Prof. Dr., BEKAM, oktaybelli@gmail.com, Türkiye

² Lec., Bitlis Eren University, evrenbelli@gmail.com, Türkiye

no bench where the corpse is placed. A mound of soil was piled up on top of the tomb chamber, and the surrounding area was surrounded by one or two rows of stone rows to prevent the soil from running away. It is understood that new burials were made by removing the cover stone on the narrow side of the tomb chamber.

Thanks to the vital information provided by the cuneiform documents of the Urartu Kingdom, we learned the name of the Mount Ararat Region and the royal city of this region during the Early Iron Age. For example, from the cuneiform documents belonging to Urartu King Minua, we learn that the Mount Ararat Region is named Erikua, and its royal city is Luhiuni. During our archaeological surface survey that has been going on in the region for many years, we found that the royal Luhiuni castle and city were the ruins of the present-day Karakoyunlu archaeological site, located 18 km east of Iğdır.

Keywords: *Early Iron Age, Karakoyunlu Castles, Defense Castles and Necropolises, Luhiuni Castle and City, Erikua Region*

Geleneğin Arkeolojisi: Ağrı'yı, Nuh'un Gemisini ve Tufan'ı Aramak

Randall W. Younker¹

Atrahasis Destanı, Sümer Tufan Hikâyesi ve Gılgamış Destanı gibi hem Kutsal kitaplarda hem de İncil dışı literatürde yer alan hikâyeler hakkındaki pek çok modern bilim insanının görüşleri incelendiğinde, bu hikâyelerin tarihselliği konusunda ciddi şüpheler ortaya çıkar. Bununla birlikte, önemli sayıda bilim insanı, Tufan hikayelerinin eski edebiyatta yaygın olmasının (tüm dünyada, özellikle de eski Yakın Doğu'da biliniyor) bir tür tarihi olaya işaret etmesi gerektiğine inanıyor.

Bu inanç maddi olarak yansımaktadır. Bu olayın anısına kiliseler, camiler ve çeşitli dini türbeler inşa edildi. Bu yapılarda gemiden kalma ahşaplar gibi kalıntılar bulunabilir. Nuh'un ailesinden olduğu söylenen evler inşa edilmiştir. Nuh'un kalıntılarını barındırdığı iddia edilen mezarlar bulunabilir. Her biri, onları inşa eden, ziyaret eden ve tapınan insanların, Nuh'un Gemisi'nin Ağrı Dağı'nda bulunduğu meşhur tufan hikâyesinde bir şeyler olduğuna dair samimi inançlarını, kendilerine özgü bir biçimde koruyor.

Bu maddi kültürel kalıntıların çoğunun kendi başlarına önemli bir tarihi vardır. Gerçekten de bazıları, temsil ettiklerini iddia ettikleri olayların zamanına yakın bir zamana ulaşıyor. Masis Dağı'nda tufana neden olan tanrıları gösteren silindir mühürler; Gılgamış gibi tufan sonrası kahramanlara onun tarihsel bir figür olduğunu kanıtlayan atıflar; Mezopotamya'nın çeşitli yerlerinde bulunan ve Mezopotamya vadisinin en azından bir kısmının farklı zamanlarda sular altında kaldığını gösteren sel birikintileri, bu ünlü hikayelerin arkasında kesin bir gerçekliğin olduğunu gösteriyor.

Kişinin kişisel inancı ne olursa olsun, yüzyıllar boyunca, hatta bin yıl boyunca pek çok insanın böyle bir hikayeye inandığı gerçeği ortadadır. Bir tür Büyük Tufan olduğuna ve insanların ve hayvanların bir tekne, yani bir gemi tarafından kurtarıldığına inanıyorlar. Bu bir kıyamet hikayesidir, bir merhamet ve kurtuluş hikayesidir, yeni bir başlangıcın hikayesidir, geleceğe dair bir umut hikayesidir. Bu inanışlar, özellikle Doğu Anadolu'da pek çok insan grubunun maddi kültürüne damgasını vurmuştur. Bu tür öyküler ve bunların bize nasıl aktarıldığı saygıyı ve incelemeyi hak ediyor; bu araştırmanın amacına geleneğin arkeolojisi denilebilir. Ağrı'da katıldığımız sempozyumun bu önemli araştırma alanını ileriye taşıyacağını umuyoruz.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Geleneğin Arkeolojisi, Nuh'un Gemisi, Büyük Tufan

The Archaeology of Tradition: Searching for Ararat, Noah's Ark and the Flood

Randall W. Younker²

When one reviews the opinions of many modern scholars about the stories in both the Holy books and extra-Biblical literature such as the Atrahasis Epic, the Sumerian Flood Story and the Gilgamesh Epic, there is considerable skepticism about the historicity of these stories. Nevertheless, a significant number of scholars believe that the prevalence of Flood stories in ancient literature—known around the world, but especially in the ancient Near East—must point to an historic event of some kind.

This belief is reflected materially. Churches, mosques and various religious shrines have been built that commemorate this event. Relics can be found in these buildings such as wood from the Ark. Houses have been built that are said to be from Noah's family. Tombs can be found that claim to house the remains of Noah. Each, in their own unique way, preserve the sincere beliefs of the people that built

¹ Prof. Dr., Andrews Üniversitesi, younker@andrews.edu, ABD

² Prof. Dr., Andrews University, younker@andrews.edu, USA

them or visit and worship at them that there is something to the famous flood story where Noah's Ark finds rest on Mt. Ararat.

Many of these material cultural remains have a considerable history in their own right. Indeed, some reach back close to the time of the events they purport to represent. Cylinder seals showing the gods who caused the flood on Mt Masis; references to post-flood heroes like Gilgamesh which prove he was a historical figure; flood deposits at various sites in the Mesopotamia which demonstrate that at least parts of the Mesopotamian valley was flooded at different times all indicate that there is a certain reality behind these famous stories.

Whatever one's personal beliefs, the fact remains that many peoples throughout the centuries—even the millennia—have believed in such a story. They believe there was some sort of Great Flood and that humans—and animals—were saved by a boat—an ark. It is a story of judgment, a story of mercy and salvation, a story of a new beginnings, a story of hope for the future. These beliefs have left their mark on the material culture of many people groups—especially in eastern Anatolia. Such stories and how they have been passed on to us, deserve respect and study—the object of this research might be called the archaeology of tradition. It is hoped that symposium such as we are participating in here at Agri will advance this important area of research.

Keywords: *Ararat, Archaeology of Tradition, Noah's Ark, Great Flood*

İncil'deki Tufan Anlatımının Teolojik Anlamı

Jiri MOSKALA¹

İncil'deki Tufan hikayesi, bilinen Eski Yakın Doğu tufan hikayelerinden oldukça farklıdır. İncil'deki anlatı, tufan öncesi dünyanın yaşam koşullarını anlatır, tufanın boyutunu tanımlar ve edebi yapısı Tanrı'nın lütfunu, cezasını ve yeniden yaratma planını vurgular. Anlatımın ardındaki başlıca teolojik nedenler, yaşayan Yaratıcı Tanrı'nın insanlığın karmaşık durumuna neden müdahale ettiğini ortaya koyuyor. İbranice "shachat" terimi, Tanrı'nın Tufanı gönderme nedenini keşfetmede önemli bir rol oynar.

Anahtar Kelimeler: Tufan, Teoloji, İbranice İncil

The Theological Meaning of The Biblical Flood Account

Jiri MOSKALA²

The Biblical Flood story is remarkably different from known Ancient Near East flood accounts. Biblical narrative describes the life conditions of antediluvian world, defines the extend of the flood, and its literary structure underlines God's grace, punishment, and re-creation plan. Leading theological reasons behind the account reveal why the living Creator God intervened into the humanity's complex situation. The Hebrew term "shachat" plays a key role in discovering God's motive for sending the Flood.

Keywords: Flood, Theology, Hebrew Bible

¹ Prof. Dr., Andrews Üniversitesi, moskala@andrews.edu, ABD

² Prof. Dr., Andrews University, moskala@andrews.edu, USA

Mesuliyet Gazetesi'nin Ağrı'nın Entelektüel Birikimine Katkıları

Yakup KARATAŞ¹, Harun AYDIN²

XIX. yüzyılın sonlarından itibaren Türk sosyal ve kültürel hayatında önemli bir yer edinen gazeteler bugünün araştırmacıları tarafından daha derinlemesine incelenmekte, sosyo-ekonomik tarih yazımının ve edebiyatın vaz geçilmez bir unsurunu oluşturmaktadır. Resmi, yarı resmi ve özel statüde yayın hayatına devam eden yerel ve ulusal gazetelerin toplumsal fikri yapıyı değiştirme, bilinç inşası ve aydınlanma açılarından kıymeti pek çoktur. Bu sunumda Ağrı'nın yerel gazetelerinden biri olan Mesuliyet'in bahse konu fikri dönüşüm süreçlerine katkısı tartışılacaktır. 1963 yılında yayın hayatına başlayan Mesuliyet, kendisini "Günlük, Siyasi Müstakil Gazete" olarak tanımlamış ve "Bütün Türkler Bir Ordu" mottosuyla yola çıkmıştır.; Yerel bir gazete olmasına rağmen işlediği konular, dış politikanın ve iç siyasi gelişmelerin takibi gibi açılardan adeta bir ulusal gazete potansiyeline sahiptir. 2000'li yıllara kadar kesintisiz olarak yayın hayatına devam eden gazetenin milliyetçi ve muhafazakâr tavrını koruduğu, sosyalizm ve komünizm eleştirisi yapan yayınlara sıklıkla yer verdiği görülmüştür. İlk sayfasında önemli iç haberlere veya dış gelişmelere odaklanılmış iken ikinci sayfada fikir yazıları, halk destanları ve şiirlere yer verilmiştir. Üçüncü ve dördüncü sayfalar ise her gazetede olduğu gibi reklamlar, vefat ilanları ve spor haberlerine ayrılmıştır. Üçüncü sayfada şehir rehberi, trafik işaret ve kuralları, satış ilanları, mahkeme ilanları gibi zengin bir içerik sunulmuştur. Gazetenin ikinci sayfasında yer verilen fikir ve araştırma yazıları özenle hazırlanmıştır. Yerli ve yabancı düşünür ve araştırmacıların makalelerinin seriler halinde yayımlandığı göz önüne alındığında gazetenin adeta bir okul gibi toplumun bilgi dağarcığını geliştirmeye azmettiği anlaşılacaktır. Zira "Ağrı'nın Tarihi", "Ağrı'nın beşeri ve coğrafi vaziyeti", "Türkiye Nasıl Yükselir", başlıklı yazılar yerel ve ulusal anlamda önemli bir birikim iken "Düşünürlerin Düşüncesi" başlığı altında dini, ilmi ve kültürel mülahazalara yer verilmiştir. Bunların hepsi toplumsal bilgi ve kültürün artırılmasında dair somut çabalar olarak kaydedilmiştir. Tarih ve yazılı edebiyat için kıymetli veriler ihtiva eden bu yazıların bazı bilimsel araştırmalarda kaynak olarak kullanıldığı tespit edilmiştir. Burada, gazetede fikir yazılarının ve yazarlarının tanıtımına yer verilecektir. Bunların entelektüel değeri sorgulanacak ve toplumsal bilinçlenmeye etkileri ortaya konacaktır.

Anahtar Kelimeler: 20. Yüzyıl, Ağrı, Gazeteler, Mesuliyet Gazetesi, Düşünce Hayatı

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, yakup198025@gmail.com, Türkiye

² Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, haaydin@agri.edu.tr, Türkiye

Contributions of Mesuliyet Newspaper to Ağrı's Intellectual Accumulation

Yakup KARATAŞ¹, Harun AYDIN²

Since the late 19th Century, newspapers that have gained a significant place in Turkish social and cultural life have been subject to more in-depth examination by today's researchers, constituting an indispensable element of socio-economic historical writing and literature. Official, semi-official, and private newspapers, both local and national, continue to play a significant role in reshaping societal thought, constructing consciousness, and promoting enlightenment. In this presentation, the contribution of Mesuliyet, one of Ağrı's local newspapers, to these transformative processes will be discussed. Commencing its publication in 1963, Mesuliyet identified itself as a "Daily, Independent Political Newspaper" and embarked on its journey with the motto "All Turks are an Army." Despite being a local newspaper, it possesses the potential of a national newspaper in terms of the subjects it covers, such as monitoring foreign policy and domestic political developments. It is noteworthy that the newspaper, which continued its publication uninterrupted until the 2000s, it was observed that the newspaper maintained its nationalist and conservative attitude and frequently included publications criticizing socialism and communism. While the first page focuses on significant domestic and international news, the second page features opinion articles, folk epics, and poetry. The third and fourth pages, like in any newspaper, are dedicated to advertisements, obituaries, and sports news. The third page presents a rich content including a city guide, traffic signs and rules, sales announcements, and court notices. The meticulously crafted opinion and research articles presented on the second page of the newspaper are notable. Considering the series of articles by local and foreign thinkers and researchers, it becomes evident that the newspaper is dedicated to enhancing the community's knowledge repository in a manner akin to a school. Articles with titles such as "Ağrı's History", "Ağrı's Human and Geographical Situation" and "How Turkey Rises" represent important local and national accumulations. Additionally, under the title "Thoughts of Thinkers," the newspaper covers religious, scientific, and cultural considerations. All of these efforts have been recorded as concrete endeavors to augment societal knowledge and culture. These articles, containing valuable data for history and written literature, have been identified as sources in certain scientific research. In this context, the presentation will introduce the opinion articles in the newspaper and their authors. Their intellectual value will be scrutinized, and their effects on societal awareness will be highlighted.

Keywords: 20th Century, Ağrı, Newspapers, Mesuliyet Newspaper, Intellectual Life

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, yakup198025@gmail.com, Türkiye

² Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, haaydin@agri.edu.tr, Türkiye

Teşviklerin Yöresel İşsizliğe Etkisi: Ağrı Tekstil Kent Projesi Örneği

Adem ÖZDEMİR¹

Devlet teşvikleri, kamu kaynaklarının genellikle özel sektör işletmelerine aktararak, bölgesel gelişmişlik farklılıklarını ortadan kaldırmak, toplumların refah düzeyini yükseltmek, bölge ekonomisini geliştirmek ve işsizliği azaltmayı amaçlamaktadır. Bölgesel eşitsizlikler sosyal ve ekonomik sorunları ortaya çıkarmakta, gelişmiş bölgelerdeki sosyal, ekonomik, kültürel hizmetlerin çokluğu bu bölgelere göçün yolunu açmaktadır. Türkiye’de özellikle doğu illeri ile batı illeri arasındaki gelişmişlik farklılığı dikkat çekmekte ve doğu illerinden batı illerine ciddi anlamda göç verilmesine neden olmaktadır. Bu göçler neticesinde göç alan bölgelerde de alt yapı yetersizliği, gecekondulaşma, sosyal statü ve kültürel farklılıklar gibi sorunlar ortaya çıkmakta ve göç alan kentlerde de yaşam kalitesi bozulmaktadır. Bu bağlamda ülkemizde teşvik sistemi daha az gelişmiş bölgelerde ekonominin geliştirilmesi ve bölgesel farklılıkları ortadan kaldırmak amacıyla yapılmıştır. Az gelişmiş bölgelere yapılan devlet teşvikleri, özel sektör yatırımcılarının dikkatini çekmekte ve bu bölgelere yatırım yapılması imkanını ortaya çıkarmaktadır. Devletin gerek katma değer vergisi istisnası, sosyal güvenlik kurumu prim desteği, ücret desteği gibi finansal gerekse de fabrika binası, arsa tahsisı gibi finansal olmayan destekleri az gelişmiş bölgelerin cazibesini artırmaktadır. Ağrı ili ülkemizin en doğusunda yer alan sert iklim ve coğrafi koşullara sahip bir ilimizdir. Ağrı ili gerek ulaşım sıkıntısı gerekse de zorlu iklim koşulları nedeniyle orta ve batı Anadolu illerine göre daha az gelişmiş seviyededir. Devlet teşvikleri kapsamında altıncı bölgede yer alan Ağrı ili, vergi indirimi, sigorta primi işveren hissesi, faiz desteği, yatırım yeri tahsis, katma değer vergisi istisnası, gümrük vergisi muafiyeti ve asgari sabit yatırım tutarı gibi devlet teşviklerinden yararlanabilmektedir. Bu bağlamda tekstil firmalarının Ağrı iline gelmesi için yatırım yeri teşviki kapsamına hayata geçirilen Ağrı Tekstil Kent projesi dikkat çekmektedir. 2018 yılında hayata geçirilen ve ilk etapta altı bin kişinin istihdam edileceği fabrika inşaatları devlet tarafından yapılan fabrikalar tekstil firmalarına tahsis edilmiş ve bölgede imalat başlamıştır. Daha sonra 2., 3. ve 4. etap şeklinde yeni fabrika binaları da inşa edilerek yatırımcılara teslim edilmiştir. Bu proje ile hedeflenen istihdam sayısı 20 bin kişidir. Yapılan yatırımlar ile bölge insanı bu fabrikalarda istihdam edilmiş ve ile tersine göç verilmeye başlanmıştır. Bunun yanı sıra çalışanlara iş öncesi eğitimler verilerek meslek sahibi yapılmaları da sağlanmıştır. Bu kapsamda bölgesel işsizliğin önlenmesi adına hayata geçirilen Ağrı Tekstil Kent projesi yöresel işsizliğe olumlu yönde katkı sağlamıştır.

Anahtar Kelimeler: Teşvikler, İşsizlik, Tekstil Kent, Yönetim ve Strateji

¹ Öğr. Gör. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, aozdemir@agri.edu.tr, Türkiye

The Effect of Incentives on Local Unemployment: The Case of Ağrı Textile City Project

Adem ÖZDEMİR¹

State incentives aim to eliminate regional development differences, increase the welfare level of societies, develop the regional economy, and reduce unemployment by transferring public resources to private-sector enterprises. Regional inequalities lead to social and economic problems, and the abundance of social, economic, and cultural services in developed regions paves the way for migration. In Turkey, the development gap between the eastern and western provinces has drawn attention and caused serious migration from the eastern to western provinces. As a result of these migrations, problems such as insufficient infrastructure, squatting, social status, and cultural differences arise in the regions receiving migration, and the quality of life deteriorates in cities receiving migration. In this context, the incentive system in our country has been designed to develop economies in less-developed regions and to eliminate regional differences. State incentives for less-developed regions attract the attention of private sector investors and create opportunities to invest in these regions. Both financial incentives, such as value-added tax exemption, social security premium support, wage support, and non-financial incentives, such as factory building and land allocation, increase the attractiveness of underdeveloped regions. Ağrı Province has harsh climatic and geographical conditions and is located in the easternmost part of the country. Ağrı Province is less developed than the central and western Anatolian provinces because of both transport problems and harsh climatic conditions. Ağrı province, which is located in the sixth region within the scope of government incentives, can benefit from government incentives such as tax reduction, insurance premium employer's share, interest support, investment location allocation, value-added tax exemption, customs duty exemption, and minimum fixed investment amount. In this context, the Ağrı Textile City project, which was implemented within the scope of investment location incentives for textile companies to come to Ağrı Province, has drawn attention. In 2018, factories whose factory constructions were built by the state, where six thousand people were employed in the first stage, were allocated to textile companies, and production started in the region. Later, new factory buildings were built in the 2nd, 3rd and 4th stages and delivered to investors. This project targeted 20 thousand people. With the investments made, the people of the region have been employed in these factories, and reverse migration has begun. In addition, pre-employment training has been provided to employees, and they have also been provided with a profession. In this context, the Ağrı Textile City Project, which was implemented to prevent regional unemployment, has contributed positively to regional unemployment.

Keywords: *Incentives, Unemployment, Textile City, Management and Strategy*

¹ Lec. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, aozdemir@agri.edu.tr, Türkiye

Louise Elisabeth Glück'ün Ararat'ında Anlatı Unsurları: Anlatısal Bir Analiz

Nimetullah ALDEMİR¹, Mustafa Zeki ÇIRAKLI²

“Kusursuz şiirsel sese” sahip olmakla tanınan 2020 Nobel ödüllü Amerikalı şair Louise Elisabeth Glück'ün şiirleri güçlü metaforik kurgusu, keskin imgeleri ve çarpıcı fikirleri dikkat çekici anlatı öğeleriyle birleştirilerek dramatik monologlar ve kışkırtıcı müphemlikler yaratır. Anlatısal öğeler barındıran Glück'ün şiirleri klasik ve postklasik anlatı analizini mümkün kılar. Bu çalışma, Glück'ün Ararat (1990) adlı şiirini "çoğul bakış açısı" ve "anlatıcı persona" açısından incelemektedir. Genette ve Herman'ın terminolojilerinden yararlanan bu analizde, şiirdeki görüğe ve odaklama değişimleri sebebiyle anlatıcı ses ve bakış açısının nasıl karmaşıklaştığı gösterilmektedir. Çalışma, anlatıcının ağırlıklı olarak odaklanma eylemini üstlendiğini ve bu yolla "monitorite" kullanımının eleştirel ve kritik somut bir örneğini ürettiğini ortaya koymaktadır. Anlatıdaki odaklama stratejisi ve monitorite sayesinde mitik tarihin, aile tarihinin ve kişisel tarihin karmaşıklığı, çarpıklığı veya ihlal edilmiş olduğu resmedilmektedir. Glück, Ararat'ı bilinen siyasi veya kültürel tartışmaların ötesinde kadim bir metafor olarak kişisel tarihin çözümlenmesinde bir araç olarak kullanmaktadır. Böylece kişisel tarihi insanlığın mitik tarihine bağlayan şair, şiirde şiirsel etkiyi değil hikâye etkisi yaratmaya çalışmakta, ölümsüz Ararat imgesi ile klasik destansı unsurları çağrıştırmakla postmodern bağlamda yeniden canlandırmaktadır. Glück'ün anlatısal şiirlerindeki anlatıcı-odaklayıcılar entelektüel, sorgulayıcı, düşünceli ve parçalanmış, kendi kendine konuşan / düşünen karakterlerdir. Glück bu nevrotik karakterlerin travmatize olmuş ruhlarını sergilerken dramatik monolog kullanır veya “alter egosuna” hitap eder. Çalışma sonuç olarak, a) Glück şiirlerinde bir dizi klasik anlatı stratejisini kullanır; b) Glück'ün kullandığı anlatı unsurları mevcut hiyerarşileri ve mitik tarihi sarsar; c) mitik Ararat imgesi kişisel tarihin gizli ve karışık yönlerini ortaya çıkarır; d) Temsilci anlatı, yansutmacı odaklama ile dengelenerek kontrol altına alınır; e) Metin, kadın kişiliğinin yeniden doğuşunu, insanlığın yeniden doğuş miti (Nuh Tufanı) üzerinden kadın anlatıcı-odaklayıcı gözünden anlatarak, kadim baba-oğul zinciri yerine anne-kız bağı şeklinde yeni bir bağlama oturtur.

Anahtar Kelimeler: Glück, Ararat, Anlatısal Şiir, Anlatıcı, Odaklayıcı, Monitorite

¹ Dr. Öğr. Üyesi., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ygtaldmr@gmail.com, Türkiye

² Prof. Dr., Karadeniz Teknik Üniversitesi, mzcirakli@gmail.com, Türkiye

Narrative Elements in Louise Elisabeth Glück's Ararat: A Narrative Analysis

Nimetullah ALDEMİR¹, Mustafa Zeki ÇIRAKLI²

The 2020 Nobel laureate Louise Elisabeth Glück, the American poet and essayist is marked with “an unmistakable poetic voice”. Her poetry incorporates metaphorical power, acute imagery and striking ideas with remarkable narrative elements that produce generic ambivalence with particular dramatic effect. Her poetic works provide narrative elements for classical and postclassical narratological analysis. This paper analyses Glück's Ararat (1990) regarding the “ambivalent voice” and the “speaking persona”. Drawing on the terminologies offered by Genette and Herman, the paper elucidates how the speaker's voice and perspective are complicated with the involvement of particular mood elements. The study argues that the narrator predominantly takes over the act of focalisation, crafting a critical, yet sensitive, embodiment of “monitor-ity”. As the analysis reveals, the narrating-focalising agent represents how mythic history, family history and personal history are complicated, twisted or violated. The study shows that Glück, apart from any political discussion or cultural controversy about Ararat, does not use poetic language in storytelling nor embeds stories in her poetry. Rather, she revives the elements of the classical saga and epic in a postmodern context to endow the Ararat image with immortality. As the analysis reveals, the narrating-focalising agent represents how mythic history, family history and personal history are complicated, twisted or violated. The study shows that Glück, apart from any political discussion or cultural controversy about Ararat, does not use poetic language in storytelling nor embeds stories in her poetry. Rather, she revives the elements of the classical saga and epic in a postmodern context to endow the Ararat image with immortality. The study concludes a) Glück employs a set of classical narrative strategies; b) These narrative elements serve for the undermining of the existing hierarchies and histories; c) The poem foregrounds generic complexities; d) The focalising agent prevails over the acts of perceiving, speculating, reflecting; e) The text recontextualises the second-genesis myth in a way that suggests a second genesis for the female persona, female narrator-focaliser, reconsideration of mother-daughter bond

Keywords: Glück, Ararat, Narrative Poem, Narrator, Monitority, Focaliser

¹ Asist. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, ygtaldmr@gmail.com, Türkiye

² Prof. Dr. Mustafa Zeki Çıraklı, Karadeniz Technical University, mzcirakli@gmail.com, Türkiye

Ağrı Dağı Sahasında Güneş Enerjisi Potansiyeli ve Ağrı 'da GES Uygulamaları

Cahit ATLI¹

Günümüzde sürdürülebilir enerji kaynaklarına olan talep, çevresel sorunlar ve enerji güvenliği endişeleri nedeniyle artmaktadır. Bu bağlamda, güneş enerjisi potansiyeli yüksek olan bölgelerde güneş enerjisi santralleri (GES) kurmak, enerji ihtiyacını karşılarken çevresel etkileri en aza indirebilir. Bu bildiri, Türkiye'nin Doğu Anadolu Bölgesi'nde yer alan Ağrı Dağı çevresindeki güneş enerjisi potansiyelini incelemekte ve bölgede gerçekleştirilen GES uygulamalarını ele almaktadır. Ağrı Dağı'nın coğrafi konumu ve iklim özellikleri, bölgenin güneş enerjisi açısından zengin bir potansiyele sahip olduğunu göstermektedir. Araştırmamız, Ağrı Dağı çevresindeki güneş radyasyonu, iklim verileri ve arazi kullanımı gibi faktörleri analiz ederek bölgenin güneş enerjisi potansiyelini belirlemiştir. Yüksek rakıma sahip olması ve genellikle güneşli gün sayısının fazla olması, Ağrı'nın güneş enerjisi üretimi için uygun bir konumda olduğunu göstermektedir. Ayrıca, bildiride Ağrı'da şu ana kadar gerçekleştirilen GES uygulamaları da ele alınacaktır. Bu uygulamaların teknik özellikleri, kurulum süreçleri ve elde edilen enerji verimliliği üzerine yapılan değerlendirmeler, bölgedeki güneş enerjisi potansiyelinin ne kadar etkili bir şekilde değerlendirildiğini göstermektedir. Sonuç olarak, Ağrı Dağı çevresindeki güneş enerjisi potansiyeli, sürdürülebilir enerji üretimi açısından önemli fırsatlar sunmaktadır. Bu bildiri, bölgede güneş enerjisi projelerinin daha fazla teşvik edilmesi ve geliştirilmesi için stratejilerin oluşturulmasına katkıda bulunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Dağı, Güneş Enerjisi Potansiyeli, GES Uygulamaları, Sürdürülebilir Enerji, Doğu Anadolu Bölgesi

Solar Energy Potential in Ağrı Province Region and Solar Power Plant Systems in Ağrı

Cahit ATLI²

The demand for sustainable energy sources is increasing due to environmental concerns and energy security issues. In this context, establishing solar power plants (PV) in regions with high solar energy potential can meet energy needs while minimizing environmental impacts. This paper explores the solar energy potential around Mount Ararat in the Eastern Anatolia Region of Turkey and discusses solar PV applications in the Ağrı province. The geographical location and climate characteristics of Mount Ararat indicate the region's rich solar energy potential. Our research determines the solar energy potential of the region by analyzing factors such as solar radiation, climate data, and land use around Mount Ararat. The high altitude and abundant sunny days make Ağrı a suitable location for solar energy production. Furthermore, the paper will address existing solar PV applications in Ağrı, covering technical specifications, installation processes, and assessments of energy efficiency. Evaluations of these applications demonstrate how effectively the solar energy potential in the region has been utilized. In conclusion, the solar energy potential around Mount Ararat presents significant opportunities for sustainable energy production. This paper aims to contribute to the encouragement and development of solar energy projects in the region by formulating strategies for their promotion.

Keywords: Mount Ararat, Solar Energy Potential, PV Applications, Sustainable Energy, Eastern Anatolia Region

¹ Dr., Türk Standartları Enstitüsü, catli@tse.org.tr, Türkiye

² Dr., Turkish Standardization Institute, catli@tse.org.tr, Türkiye

1840 Ağrı Dağı Erüpsiyonunun Gelişim Mekanizması ve Kaynak Alanına Dair İlk Bulgular

Coşkun KAYA¹

Türkiye'nin içinde bulunduğu Alpin orojenik kuşak, tektonik etkinliğin aktif olduğu, deprenselliğin ve bunlarla ilişkili volkanik faaliyetlerin görüldüğu bir kuşağa karşılık gelmektedir. Tektonik süreçlere bağlı olarak Türkiye arazisi neotektonik dönem içerisinde önemli ölçüde yükselmiş, faylanmalara maruz kalarak kırılmış ve volkanik faaliyetler ile şekillenmiştir. Güncel aktivitesi devam eden bu süreçlerden volkanik patlamalar, tarihi dönemler içerisinde de meydana gelmiştir ve bu patlamaların katastrofik doğal afetlere neden olduğu bilinmektedir. Örneğin, Orta Aras Havzası'nda 1840 yılında, merkez üssü Kazlıgöl mevki (Doğubayazıt Kızılkaya Köyü) olarak meydana gelen 7,4 büyüklüğündeki bir deprem, Ağrı Dağı kuzeydoğu yamaçlarında volkanik patlamaya neden olarak, 1900 nüfuslu Ahura (Yenidoğan) Köyü'nü sakinleriyle birlikte yok etmiştir. Bu patlamada katı veya sıvı volkanik materyal çıkışı gerçekleşmemiş olsa da yoğun gaz çıkışı meydana gelmiştir. 1840 yılından günümüze gerek seyyahların notlarındaki bilimsel ifadeler gerekse de deprem ve patlamaya yönelik yapılan bilimsel çalışmalar, Ağrı Dağı'ndaki bu hadiseye tam bir açıklık getirememiştir. Dönemin en büyük yerleşimlerinden biri olan tarihi Ahura Köyü'nü haritadan tamamen silen felaketin nedeni, bir görüşe göre depremin tetiklediği bir heyelanken diğer bir görüş freatik tip (sıcak gaz/buhar patlaması) volkanik patlamanın olduğu şeklindedir. Bu bağlamda bu çalışmada ise Ağrı Dağı'nın 1840 yılındaki erüpsiyonunun kökeni ve etkileri, Ahura Vadisi'nin jeomorfik yapısı ve patlama merkezinin kaynak alanına dair yeni bulgular ışığında tekrardan yorumlanmıştır. Ahura Vadisi'nin yamaçlarının basamaklı yapı sunması vadinin oluşumunda flüvyal süreçleri gösterirken, heyelana dair blok malzemenin olayın meydana geldiği alanda bulunmaması ve Ağrı Dağı kuzey yamacında 45 m derinliğinde muhtemel patlama çukurunun bu çalışma kapsamında keşfi, felaketin volkanik patlamayla meydana geldiğini göstermektedir. Volkanik faaliyet ile birlikte Ağrı Dağı zirvesinden Ahura Vadisi boyunca ilerleyen vadi buzulun kısmen eriyerek bölgedeki morenler ve piroklastik materyaller ile birlikte lahar akıntılarına dönüşerek köyü yok ettiği düşünülmektedir. Bu çalışmayla birlikte patlamanın gerçekleştiği muhtemel krater yapısı da topografik bulgularla ilk kez tanıtılmaya çalışılacak ve 1840 Ahura Köyü felaketi tarihsel jeomorfoloji perspektifinden değerlendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: 1840 Depremi, Ağrı Dağı Patlaması, Ahura Köyü Felaketi

¹ Arş. Gör., Iğdır Üniversitesi, coskun_kaya044@hotmail.com, Türkiye

Development Mechanism of the 1840 Mount Ararat Eruption and First Findings on the Source Area of the Eruption

Coşkun KAYA¹

The Alpine orogenic belt, in which Turkey is located, corresponds to a zone in which tectonic activity is active, seismicity and related volcanic activities are observed. Depending on the tectonic processes, the Turkish terrain has risen significantly during the neotectonic period, has been broken by faulting and is shaped by volcanic activities. Volcanic eruptions, which are among these processes that are currently active, have also occurred in historical periods and it is known that these eruptions cause catastrophic natural disasters. For example, a 7.4 magnitude earthquake that occurred in the Middle[YE1]; Aras Basin in 1840, with its epicenter at Kazlıgöl location (Doğubayazıt Kızılkaya Village), caused a volcanic eruption on the northeastern slopes of Mount Ararat, killing the 1900 population Ahura (Yenidoğan) Village with its inhabitants. has destroyed. Although there was no solid or liquid volcanic material outflow in this eruption, intense gaseous outflow occurred. Since 1840 the scientific statements in the notes of the travelers and the scientific studies on the earthquake and explosion have not fully clarified this event on Mount Ararat. The reason why disaster disposed of one of the substantial settlement of the 19th century in this environment is discussed. According to one view, a landslide triggered by the earthquake, while another view is that there was a phreatic type (hot gas/steam explosion) volcanic eruption. In this context, in this study, the origin and effects of the eruption of Mount Ararat in 1840 are reinterpreted in the light of new findings on the geomorphic structure of the Ahura Valley and the source area of the eruption center. While the stepped structure of the slopes of the Ahura Valley indicates fluvial processes in the formation of the valley, the absence of the block material of the landslide in the area where the event occurred and the discovery of a possible eruption pit with a depth of 45 m on the northern slope of Mount Ararat within the scope of this study shows that the disaster occurred with a volcanic eruption. It is thought that the valley glacier, which progressed along the Ahura Valley from the summit of Mount Ararat with the volcanic activity, partially melted and turned into lahar currents together with the moraines and pyroclastic materials in the region, destroying the village. With this study, the possible crater structure where the explosion took place will be introduced for the first time with topographic findings and the 1840 Ahura Village disaster will be evaluated from the perspective of historical geomorphology.

Keywords: 1840 Earthquake, Mount Ararat Eruption, Ahura Village Disaster

¹ Res. Asst., coskun_kaya044@hotmail.com, Iğdır University, Türkiye

Jeolojik ve Klimatolojik Bilimsel Araştırmalarda Nuh Tufanı (Tufan Hipotezi)

Emine TEYFUR¹

Bu araştırmanın amacı Nuh Tufanı hipotezinin doğruluğu hakkında yapılmış temel araştırmaları incelemektir. Bilimsel araştırmalarda alan ve teori arasındaki tarihsel bağlantıyı kurmak, bunların tamamlayıcı doğasını oluşturmaya yardımcı olur. Bu anlamda, küresel bir tufanın jeomorfolojik kanıtlarının araştırılması, saha çalışması ve teori arasındaki simbiyotik ilişkinin ortaya çıkartılması tarihsel bir gerekliliktir. Nuh tufanı bir çok dini bilgilerde birbirine benzer şekilde yer almıştır. Çeşitli dönemlerde bilimsel araştırmalarda olduğu gibi Tibet'te jeolog Montgomery Nuh Tufanı'na çarpıcı bir benzerlik taşıyan büyük bir tufan hakkında yerel bir hikayeden bahsetmektedir, bunun gibi Nuh tufanı hakkında dünyanın bir çok yerinde söylence destan ve hikaye olduğuna dair bir çok araştırma vardır. Tufan İnsanlığın kolektif hafızasında o kadar derinlere kök salmıştır ki, Gilgamiş Destanı'nda (Keller 1981), Atrahasis Destanı (Lambert ve Millard 1969) ve Ziusudra (Best, 1999) ve diğer benzer eski eserlerde anlatılmaktadır. Evliya Çelebi, Şemseddin Sami tufan ile ilgili yazılar yazmıştır.; Ayrıca bir çok Ortaçağ İslam coğrafyacısı Nuh Tufanı ile ilgili çalışmalar yapmıştır. Bu çalışmada son yıllarda yapılan araştırmalar çerçevesinde Nuh Tufanı hakkında jeolojik ve kimatolojik veriler kullanılarak Tufan Hipotezinin doğruluğu incelenmeye çalışılacaktır. Jeolojinin önemli isimlerinden Steno, kuzey İtalya manzaralarına ilişkin gözlemlerine dayanarak jeolojinin temel ilkelerini oluştururken Tufan'a atıfta bulunmuştur. Hiscott, Aksu ve diğer araştırmacılar İstanbul Boğazındaki geçmiş akışa ilişkin jeolojik göstergelerin yanı sıra, daha doğrudan deniz seviyesi göstergelerine bakarak Karadeniz'in jeolojik süreci hakkında yeni bilgiler elde etmişlerdir.; Karadeniz'in yavaş ve yumuşak bir şekilde dolduğuna dair çeşitli işaretler bulunmuştur. Boğaz'ın hemen kuzeyindeki Karadeniz tabanında, göl seviyesinin yavaş yavaş yükselmesiyle oluşan eski sahil sırtlarının ve lagünlerin haritasını çıkararak ve Boğaz'ın güneyinde, 10.000 yıl önce, suların dışarı çıkmasıyla oluşmuş bir delta bulunduğu çalışmalarla netlik kazanmıştır. Bu durum Karadeniz'in bu dönemlerden sonra sularının yükselmesinin işareti olarak tespit edilmiştir. Tufanın bir kökeninin Mezopotamya olmasına ve Gilgamiş Destanı Basra Körfezi'nin kuzeybatı ucunda kaydedilmesine rağmen (King 1918;Magnusson 1977; Keller 1981), Ryeatn ve arkadaşlarının (1997) Büyük Tufan'ın Karadeniz bölgesinde, Mezopotamya'dan oldukça uzakta, büyük bir dağ sırasının diğer tarafında olduğuna yönelik bulgularında 350 km'lik yüksek çözünürlüklü sismik profillere dayanarak, -49 ila -140 m su derinliklerinde oldukça kısa bir sürede elde edilen birkaç kısa sediman karotu ile Karadeniz'in kuzeybatı sahanlığının kısıtlı alanı ve Dreissena kabukları üzerindeki Carbon 14 yaş belirleme yöntemine, şu sonuca varmışlardır: Karadeniz, 140 m derinlikte bir tatlı su Neoeuxinian adında göldü. Tuzlu su, dar Boğaziçi'ndeki bir bariyeri aşarak bu kanaldan saatte 50 mil hızla geçerek, çok büyük bir kuvvetle Karadeniz'i hızla doldurmuştur. Ryan ve arkadaşlarını yaptıkları çalışmada gölün okyanusundan sığ (30 m'den az) bir eşik ile ayrılması nemli iklim koşulları altında Boğaz. İkinci alçak seviye (-95 m) Neoeuxinian olarak adlandırılan izole edilmiş gölün buharlaşması nedeniyle 10-8,4 bin yıl önce meydana gelmiş kurak koşullar altında göl Akdeniz suları ile zirveye ulaşmıştır. Boğaz eşiği Neoeuxinian gölünü sular altında bıraktığı tespit edilmiştir. Dünya ile eş zamanlı deniz seviyesinin yükselmesi, ikinci selin yüzey seviyesini -95'ten -30 m'ye çıkarmasına sebep olmuştur. Bu durumda bahsedilen dönemde aşırı yağışların gerçekleştiğini belirtebiliriz. Deniz sularının yükselmesi ile ortaya çıkan bu duruma Nuh tufanının sebep olduğu ve bu hipoteze ise Tufan Hipotezi adı verilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Nuh Tufanı, Tufan Hipotezi, Karadeniz

¹ Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, eteyfur@agri.edu.tr, Türkiye

Noah's Flood in Geological and Climatological Scientific Researches (Flood Hypothesis)

Emine TEYFUR¹

The aim of this research is to examine the basic researches about the accuracy of the Noah Flood hypothesis. Establishing the historical connection between the field and theory in scientific research helps to establish their complementary nature. In this sense, it is a historical necessity to investigate the geomorphological evidence of a global flood and to reveal the symbiotic relationship between fieldwork and theory. Noah's Flood has taken place in many religious information in a similar way. As in scientific research at various times, in Tibet, geologist; Montgomery talks about a local story about a great flood that bears a striking resemblance to Noah's Flood, and there are many studies that show that there are myths and stories about Noah's Flood in many parts of the world. . The Flood is so deeply rooted in Humanity's collective memory that it is described in the Epic of Gilgamesh (Keller 1981), the Epic of Atrahasis (Lambert and Millard 1969) and Ziusudra (Best, 1999); other similar ancient works. Evliya Çelebi and Şemseddin Sami wrote about the flood. In addition, many medieval Islamic geographers have worked on Noah's Flood. In this study, it will be tried to examine the accuracy of the Flood Hypothesis by using geological and chemical data about Noah's Flood within the framework of researches made in recent years. Steno, one of the important names in geology, referred to the Flood while forming the basic principles of geology based on his observations of northern Italian landscapes. Hiscott, Aksu and other researchers obtained new information about the geological process of the Black Sea by looking more directly at sea level indicators, as well as geological indicators of past flow in the Bosphorus. Various signs have been found that the Black Sea is slowly and gently filling up. By mapping the old coastal ridges and lagoons formed by the gradual rise of the lake level on the floor of the Black Sea just north of the Bosphorus, and the studies it became clear that there was a delta in the south of the Bosphorus that was formed by the outflow of water 10,000 years ago. This situation has been determined as a sign of the rise of the waters of the Black Sea after these periods. Although the Flood has a Mesopotamian origin and the Epic of Gilgamesh is recorded at the northwestern tip of the Persian Gulf (King 1918; Magnusson 1977; Keller 1981), Ryeatn et al. (1997) found that a great mountain range in the Black Sea region of the Great Flood, quite far from Mesopotamia, Based on 350 km high-resolution seismic profiles, a few short sediment cores obtained in a relatively short time at water depths of -49 to -140 m, the restricted area of the northwest shelf of the Black Sea and the Carbon 14 age determination method on the Dreissena crusts. , concluded that the Black Sea was a freshwater lake called Neoeuxinian 140 m deep. Salt water, passing through a barrier in the narrow Bosphorus and passing through this channel at 50 miles per hour, rapidly filled the Black Sea with a tremendous force. In the study by Ryan et al., the separation of the lake from the ocean by a shallow (less than 30 m) sill is the Strait under humid climatic conditions. The second low level (-95 m) was due to the evaporation of the isolated lake called Neoeuxinian, and under arid conditions that occurred 10-8.4 thousand years ago, the lake reached its peak with Mediterranean waters. It was determined that the strait threshold flooded the Neoeuxinian lake. The simultaneous sea level rise with the Earth caused the second flood to raise the surface level from -95 to -30 m. In this case, we can state that excessive precipitation occurred during the mentioned period. This situation, which emerged with the rise of sea waters, was caused by Noah's Flood and this hypothesis was called the Flood Hypothesis.

Keywords: *Noah's Flood, Flood Hypothesis, Black Sea*

¹ Assoc. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, eteyfur@agri.edu.tr, Türkiye

Standartlaştırılmış Yağış Evapotranspirasyon İndisi (SPEI) ile Ağrı İlinin Kuraklık Analizi

Mustafa Recep İRCAN¹, Neşe DUMAN²

Kuraklık, yeryüzünün herhangi bir yerinde belirli zaman aralıklarında meydana gelen negatif su bütçesi olarak tanımlanmaktadır. Yavaş ve sinsice gelişmesi, karmaşık, kümülatif ve en az anlaşılabilen süreçler zinciri olması nedeniyle kuraklık, biyosfer üzerinde çok yönlü olumsuz sonuçlar bırakabilmektedir. Bu nedenle yaşanan kuraklıklar çok boyutlu iklimik süreçler dizini olarak ifade edilmektedir. Bu çalışma Ağrı ilinde yaşanan kuraklığın tespit edilip açıklanması amacıyla hazırlanmıştır. Bu amaç dahilinde yöntem olarak Standartlaştırılmış Yağış Evapotranspirasyon İndisi (SPEI) kullanılmıştır. Araştırma sahasında yaşanan kuraklık SPEI yönteminde kısa, orta ve uzun ölçekli zaman dilimleri olarak bilinen 3, 12 ve 48 aylık farklı zaman serilerinde analiz edilmiştir. Bunun için meteorolojik ölçümleri 30 yılın üzerinde olan Ağrı ve Doğubayazıt istasyonlarının verileri kullanılmıştır. İlgili istasyonlara ait 1970-2020 yılları arasında sürekli ölçümlerin yapıldığı yağış ve sıcaklık verileri Meteoroloji Genel Müdürlüğünden temin edilmiştir. Analiz sonucunda nemli (*aşırı nemli, çok nemli, orta düzeyde nemli, normale yakın nemli*) ve kurak dönemlerin (*normale yakın kurak, orta düzeyde kurak, şiddetli kurak, aşırı kurak*) frekansları ve yüzleri hesaplanmıştır. Ayrıca, kuraklık gidişatının daha iyi değerlendirilmesi için zaman serileri I. (1970-1995 Yılları) ve II. Dönem (1996-2020 Yılları) olarak yorumlanmıştır. Elde edilen sonuçlara göre sahadaki istasyonların nemli ve kurak dönem sınıfları farklı zaman serilerinde farklı frekans değerlerine/yüzdelerine sahiptir. Frekans değerleri her ne kadar farklı olsa da genel olarak tüm zaman serilerinde (3, 12 ve 48 aylık) nemli dönemlere ait sınıfların toplam frekansı, kurak dönemlerin frekansından biraz daha fazladır. Kurak ve nemli dönemlerin zaman içindeki gidişatı incelendiğinde tüm zaman serilerinde (3, 12 ve 48 aylık) 1996 yılından sonra kurak dönemlere ait sınıfların (*normale yakın kurak, orta düzeyde kurak, şiddetli kurak, aşırı kurak*) toplam frekansları nemli dönemlere ait frekanslardan daha fazladır. Sahadaki yağış değerlerinde görülen azalma ve düzensizlikler son yıllara doğru kurak dönemlerinin şiddetinin sıklığının ve süresinin artmasına neden olmuştur. Elde edilen bulgular Ağrı ve Doğubayazıt'ın son yıllarda kuraklıktan olumsuz bir şekilde etkilendiği gerçeğini ortaya koymaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Kuraklık Analizi, Standartlaştırılmış Yağış Evapotranspirasyon İndisi (SPEI)

¹ Uzm. Çankırı Karatekin University, mustafarecepircan@gmail.com, Türkiye

² Doç. Dr., Çankırı Karatekin University, nesseduman@karatekin.edu.tr, Türkiye

Drought Analysis of Ağrı Province with Standardized Precipitation Evapotranspiration Index (SPEI)

Mustafa Recep İRCAN¹, Neşe DUMAN²

Drought is defined as a negative water budget occurring anywhere on Earth at certain time intervals. Due to its slow and insidious development, complex, cumulative and least understood chain of processes, drought can leave multifaceted negative consequences on the biosphere. For this reason, droughts are expressed as a series of multidimensional climatic processes. This study was prepared in order to identify and explain the drought in Ağrı province. For this purpose, Standardised Precipitation Evapotranspiration Index (SPEI) was used as a method. The drought experienced in the research area was analysed in different time series of 3, 12 and 48 months known as short, medium and long scale time periods in the SPEI method. For this purpose, the data of Ağrı and Doğubayazıt stations with meteorological measurements over 30 years were used. Precipitation and temperature data of the relevant stations, where continuous measurements were made between 1970-2020, were obtained from the General Directorate of Meteorology. As a result of the analysis, the frequencies and percentages of humid (extremely humid, very humid, moderately humid, near-normally humid) and arid periods (near-normally arid, moderately arid, severely arid, extremely arid) were calculated. In addition, time series were interpreted as Period I (1970-1995) and Period II (1996-2020) for better evaluation of drought trajectory. According to the results obtained, the humid and dry period classes of the stations in the field have different frequency values/percentages in different time series. Although the frequency values are different, in general, the total frequency of the classes belonging to humid periods is slightly higher than the frequency of dry periods in all-time series (3, 12 and 48 months). When the course of arid and humid periods over time is analysed, the total frequencies of the classes belonging to arid periods (near normal arid, moderately arid, severely arid, extremely arid) are higher than the frequencies belonging to humid periods after 1996 in all-time series (3, 12 and 48 months). The decrease and irregularities observed in the precipitation values in the field have caused an increase in the frequency and duration of the severity of dry periods towards the last years. The findings obtained reveal the fact that Ağrı and Doğubayazıt have been negatively affected by drought in recent years.

Keywords: Ağrı, Drought Analysis, Standardized Precipitation Evapotranspiration Index (SPEI)

¹ Exp., Çankırı Karatekin University, mustafarecepircan@gmail.com, Türkiye

² Assoc. Prof. Dr, Çankırı Karatekin University, naseduman@karatekin.edu.tr, Türkiye

Ağrı Dağı'nın Güneyinde Frekans Oranı Metodu ile Heyelan Duyarlılığının Analizi

Hasan SAYIN¹, Yahya ÖZTÜRK²

Dünya nüfusunun giderek artması ve buna bağlı olarak daha fazla alanın beşerî etkilere açık hale getirilmesi ile heyelan ve diğer doğal afetlerden etkilenen insan sayısı her geçen gün artmaktadır. Türkiye'nin de içinde bulunduğu Asya kıtasında doğal afetlerin hem sayısal olarak fazlalığı hem de yarattığı zararların fazla olduğu görülmektedir. Türkiye'de depremlerden sonra en fazla can ve mal kaybına neden olan jeolojik kökenli afet heyelanlardır. Bundan dolayı doğal afetler içerisinde heyelanlar önemli bir yer tutmaktadır. Heyelanların Türkiye'de yaygın olarak görülmesi ve bunların yarattığı olumsuz etkilerinin önemli boyutta olmasının nedeni Türkiye'nin fiziki özellikleri ile sosyo-ekonomik yapısından kaynaklanmaktadır. Ayrıca heyelanlar yer şekillerinin gelişim süreçlerini etkiler ve bu etkileri önceden kestirmek mümkün olmayabilir. Çalışma alanı olarak seçtiğimiz bölgeyi Ağrı ilinin doğusunda Doğubeyazıt ilçesi sınırlarında Telçeker Köyü ve çevresi oluşturmaktadır. Bu alan tektonik açıdan oldukça aktif olan ve birçok heyelanın bulunduğu bir yerdedir. Bu alanda yapılan çalışma ile bölgede heyelan zararlarını azaltılması ve daha da önemlisi Nuh'un Gemisi olarak bilinen doğal sit alanının heyelan zararlarından korunmasına yönelik alınabilecek önlemlerin tartışılması hedeflenmiştir.

Çalışma kapsamında heyelan duyarlılık haritası üretilmesi ve değerlendirilmesi amaçlanmıştır. Çalışma alanında heyelanlar bakımından oldukça aktif noktalar bulunmaktadır. Bu noktalar tektonizmanın şiddetli olduğu alanlarla paralellik göstermektedir. Bu bölgede meydana gelen heyelanlar önemli ölçüde kırsal yerleşim alanlarına, alt yapı ve çevresel sistemlere zarar vermektedir. Analizlerde yükselti, eğim, bakı, yamaç eğriselliği, ana faylara yakınlık, akarsulara yakınlık, arazi örtüsü, litoloji ve toprak parametreleri oluşturulan heyelan envanter haritasına göre değerlendirilmiş ve parametre haritaları üretilmiştir. Bu parametre; haritaları arazi çalışmaları, envanter haritaları ve coğrafi bilgi sistemleri yardımıyla üretilmiştir. Daha sonra bu parametre haritaları üzerinde frekans oranları elde edildikten sonra heyelan duyarlılık haritası üretilmiştir.

Frekans oranı yöntemine göre hazırlanan heyelan duyarlılık haritası çok düşükten çok yükseğe doğru 5 sınıfa ayrılmıştır. Çalışma alanına ait yol ağı ve yerleşme yerleri verileri üretilerek heyelan duyarlılığının bu faktörlere etkisi incelenmiştir. Çalışma alanının özellikle güney kesimlerinde duyarlılık değerleri yüksek çıkmıştır. Buralarda yapılacak her türlü beşerî etkinlikten önce mutlaka heyelan risk ve tehlike değerlendirilmesi yapılmalıdır. Ayrıca alanın jeolojik ve tarihsel öneme sahip yapılarının heyelan tehlikesine karşı korunmasında gerekli önlemlerin alınması gerekmektedir.

Anahtar Kelimeler: Heyelan, Heyelan Duyarlılığı, Telçeker Köyü, Afet

¹ Arş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, hasansayin@yyu.edu.tr, Türkiye

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, yhztrk@hotmail.com, Türkiye

Landslide Susceptibility Analysis in the South of Mount Ararat by Frequency Ratio Method

Hasan SAYIN¹, Yahya ÖZTÜRK²

The number of people affected by landslides and other natural disasters is increasing day by day with the increasing world population and consequently making more areas open to human impacts. It is seen that both the numerical excess of natural disasters and the damages they cause are high in the Asian continent, including Turkey. In Turkey, after earthquakes, the geological disasters that cause the most loss of life and property are landslides. Therefore, landslides have an important place in natural disasters. The reason why landslides are common in Turkey and their negative effects are significant is due to Turkey's physical characteristics and socio-economic structure. In addition, landslides affect the development processes of landforms and it may not be possible to predict these effects. The region we chose as the study area consists of Telçeker Village and its surroundings within the borders of Doğubeyazıt district in the east of Ağrı province. This area is tectonically active and has many landslides. With the study carried out in this area, it is aimed to discuss the measures that can be taken to reduce landslide damages in the region and, more importantly, to protect the natural site known as Noah's Ark from landslide damages.

The study aimed to produce and evaluate a landslide susceptibility map. There are very active points in terms of landslides in the study area. These points show parallelism with the areas where tectonism is intense. Landslides occurring in this region significantly damage rural settlements, infrastructure and environmental systems. In the analysis, altitude, slope, aspect, curvature, proximity to main faults, proximity to rivers, land cover, lithology and soil parameters were evaluated according to the landslide inventory map and parameter maps were produced. These parameter maps were produced with the help of field studies, inventory maps and geographic information systems. Then, after obtaining the frequency ratios on these parameter maps, a landslide susceptibility map was produced.

The landslide susceptibility map prepared according to the frequency ratio method is divided into 5 classes from very low to very high. The effects of landslide susceptibility on these factors were investigated by generating road network and settlement data of the study area. Sensitivity values were found to be high especially in the southern parts of the study area. A landslide risk and hazard assessment must be made before any human activity to be carried out in these areas. In addition, necessary measures should be taken to protect the geological and historical structures of the area against the danger of landslides.

Keywords: *Landslide, Landslide Susceptibility, Telçeker Village, Disaster*

¹ Res. Asst. Van Yüzüncü Yıl University, hasansayin@yyu.edu.tr, Türkiye

² Van Yüzüncü Yıl University, yhztrk@hotmail.com, Türkiye

21. Yüzyılda Ağrı İlinde Demografik Yapının Değişimi

Murat YILMAZ¹

Türkiye'nin doğusunda yer alan ve yaklaşık 11.100 km²'lik yüz ölçüme sahip Ağrı ilinin günümüzdeki nüfusu 510 bin civarındadır. Ağrı'da il merkezi de olan Ağrı merkez ilçesinin yanı sıra Eleşkirt, Doğubayazıt, Tutak, Hamur, Taşlıçay, Diyadin ve Patnos ilçeleri de bulunmaktadır. Bu çalışmanın amacı 2000-2022 döneminde Ağrı ilinde demografik yapıdaki değişimi ve bunun nedenlerini verilerle ortaya çıkarmaktır. Çalışmada TÜİK verileri kullanılmış olup çeşitli unsurların zamansal değişimini irdeleyen bu çalışmada nicel yöntem kullanılmıştır. Son yıllarda ülke genelinde olduğu gibi Ağrı ilinde de toplam doğurganlık, kaba doğum ve doğal artış hızının azalmasına bağlı olarak demografik yapı değişmektedir. İlde çocuk nüfusu oranı azalırken çalışma çağı ve yaşlı nüfus oranı ise artmaktadır. Nitekim 2000 yılı genel nüfus sayımı sonuçlarına göre Ağrı'da çocuk nüfus oranı %46 civarında iken bugün bu oran %33'e inmiştir. 22 yıllık süreçte çalışma çağındaki nüfus oranı %51,2'den %61,6'ya çıkarken yaşlı nüfus oranı ise %2,7'den %5,4'e çıkmıştır. Kısaca 22 yılda çocuk nüfus payında %13'lük bir azalma meydana gelirken 15-64 yaş grubunun payında yaklaşık %10,4'lük, 65+ yaş nüfusun payında ise yaklaşık %2,7'lik bir artış meydana gelmiştir. Bu durum tesadüfi olmayıp son 22 yılda değişen sosyoekonomik ve sosyokültürel etkenlere bağlı olarak meydana gelmiştir. Kentleşme oranının artması, eğitim seviyesinin yükselmesi, kadının çalışma hayatına daha fazla girmesi, kaba evlenme hızının azalması ve kaba boşanma hızının yükselmesi, toplumun aile ve çocuğa bakışında meydana gelen değişim, üreme sağlığıyla ilgili etkenlerin değişmesi ve bu nedenle toplam doğurganlık hızı ile kaba doğum hızının azalması bu nedenlerin en önemlileri olarak sıralanabilir. Neticede Ağrı'da demografik yapıda son 22 yıldaki değişim nihai bir durum olmayıp bu değişim gelecekte de devam edecektir.

Anahtar Kelimeler: Ağrı İli, Nüfus, Demografik Yapı, Toplam Doğurganlık Hızı, Nüfus Bağımlılık Oranı

¹ Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, myilmazcog@yyu.edu.tr, Türkiye

Change of Demographic Structure in Ağrı Province in the 21st Century

Murat YILMAZ¹

The current population of Ağrı province is around 510 thousand and with a surface area of approximately 11,100 km² which located in the east of Turkey. In addition to the central district of Ağrı, which is also the provincial capital, Ağrı includes the districts of Eleşkirt, Doğubayazıt, Tutak, Hamur, Taşlıçay, Diyadin and Patnos. The aim of this study is to reveal the change in the demographic structure in Ağrı province and its reasons with data in the period 2000-2022. TurkStat data were used in the study, and quantitative method was used in this research, which examined the temporal changes of various elements. In recent years, the demographic structure has been changing in Ağrı province, as in the whole country, due to the decrease in total fertility, crude birth and natural increase rate. While the rate of child population is decreasing in the province, the rate of working age and elderly population is increasing. As a matter of fact, according to the results of the 2000 general census, while the child population rate in Ağrı was around 46%, today this rate has decreased to 33%. In the 22-year period, the working age population rate increased from 51.2% to 61.6%, while the elderly population rate increased from 2.7% to 5.4%. In short, while there has been an 13% decrease in the share of the child population in 22 years, there has been an increase of approximately 10.4% in the share of the 15-64 age group and approximately 2.7% increase in the share of the population aged 65+. This situation is not a coincidence, but has occurred due to changing socioeconomic and sociocultural factors in the last 22 years. The increase in the rate of urbanization, the increase in the level of education, more women entering the working life, the decrease in the crude marriage rate and the increase in the crude divorce rate, the change in society's view of family and children, the change in factors related to reproductive health and therefore the decrease in the total fertility rate and crude birth rate. These can be listed as the most important reasons. As a result, the change in the demographic structure of Ağrı in the last 22 years is not a final situation and this change will continue in the future.

Keywords: Ağrı Province, Population, Demographic Structure, Total Fertility Rate, Population Dependency Ratio

¹ Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl University, myilmazcog@yyu.edu.tr, Türkiye

Nuh Tufanı'nın Ukrayna ve Türk Folklor Eserlerindeki Yansımaları

Nadiia SENCHYLO-TATLILIOĞLU¹, Natalia KHOMENKO²

Ağrı Dağı ve yakın çevresi, M.Ö. kadar uzanan zengin bir tarihsel ve kültürel mirasa sahip bir yerleşim yeridir. İnsanlık tarihinde kutsal kitaplara ve birçok efsaneye göre, Allah tarafından bir kavmi cezalandırmak amacıyla gönderildiğine inanılan büyük felakete tufan denilmektedir. Tufan hadisesi, değişik kültürlerde farklılıklar arz etmekle beraber, en çok bilinen şekli Nuh tufanıdır. İnsanlık tarihinde, farklı inançlara sahip halkların kültürel hafızasında derin izler bırakan olaylar vardır. Nuh Tufanı efsanesi, tam da insanlığın mitolojisinde kaydedilen böyle bir olaydır. Efsaneye göre Nuh'un gemisinin, Nuh Tufanı'ndan sonra Cudi Dağı eteklerine oturduğu bilinmektedir. Nuh Tufanı'nın motifleri, birçok ülkenin folklor ve edebi eserlerinde bulunur. Nuh Tufanı ve Nuh'un gemisi efsanesinin insanların hafızasındaki varlığı, farklı inanç ve kültürlerle sahip insanların nesilden nesile aktarmayı gerekli gördükleri bu bilginin önemini göstermektedir. Büyük Tufanın motifleri dinde, güzel sanatlarda, sanat eserlerinde, ikonografide vb. bir çok alanda temsil edilir. Ukrayna folklor ve edebi eserlerinde Nuh Tufanı ve Nuh'un Gemisi ile ilgili açıklamalar vardır. Bu çalışmanın amacı, Nuh Tufanı ve Nuh'un gemisi ile ilgili hikayelerin Ukrayna halk bilimi eserlerindeki yansımaları ile Türk folklor eserlerindeki yansımalarını ortaya koymaktır. Evrensel bir niteliğe sahip olan ve geçmişini günümüze yaklaştıran tufan konusuna yönelik Ukraynaca eserlerin incelenmesi, konunun farklı kültürlerde yorumlanmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Dağı, Efsane, Motif, Tufan, Nuh'un Gemisi

Reflections of Noah's Flood in Ukraine and Turkish Folklore Works

Nadiia SENCHYLO-TATLILIOĞLU³, Natalia KHOMENKO⁴

Mount Ararat and its neighbourhood is a settlement with a rich historical and cultural heritage dating back to BC. According to the holy books and many legends in the history of mankind, the great disaster believed to have been sent by Allah to punish a people is called the flood. Although the Flood event varies in different cultures, the most widely known form is the Flood of Noah. In the history of humanity, there are events that left deep traces in the cultural memory of peoples with different beliefs. The legend of Noah's Flood is just such an event recorded in the mythology of humanity. According to the legend, it is known that Noah's ark sat on the slopes of Mount Cudi after Noah's Flood. The motifs of Noah's Flood are found in the folklore and literary works of many countries. The existence of Noah's Flood and Noah's Ark legend in people's memories shows the importance of this knowledge, which people of different beliefs and cultures consider it necessary to pass on from generation to generation. The motifs of the Great Flood are found in religion, fine arts, works of art, iconography, etc. represented in many fields. There are explanations of Noah's Flood and Noah's Ark in Ukrainian folklore and literary works. The aim of this study is to reveal the reflections of the stories about Noah's Flood and Noah's Ark in Ukrainian folklore works and their reflections in Turkish folklore works. Examining the works in Ukrainian on the subject of the flood, which has a universal quality and brings the past closer to the present, will contribute to the interpretation of the subject in different cultures.

Keywords: Mount Ararat, Legend, Motif, Flood, Noah's Ark.

¹ Doç. Dr., Atatürk Üniversitesi, ifyc22@ukr.net, Türkiye

² Dr. Öğr. Üyesi, Taras Shevchenko Kyiv Ulusal Üniversitesi, n.khomenko@knu.ua, Ukrayna

³ Assoc. Prof. Dr. Atatürk University, ifyc22@ukr.net, Türkiye

⁴ Assist. Prof. Dr., Taras Shevchenko Kyiv National University, Ukraine

Nûh Peygamber, Tufan Hadisesi, Nûh'un Gemisi, Cûdî Dağı ve Klasik Türk Edebiyatımızdaki Yansımaları

Mehmet GÖKTAŞ¹, Eray UÇAN²

Türklerin Müslümanlığı kabul etmelerinden uzun zaman sonra İslam medeniyet ve kültürünün etkisinde gelişen "Divan Edebiyatı" dediğimiz Klasik Türk Edebiyatı, her ne kadar İran edebiyatının tesirleriyle gelişmiş olsa da kaynakları itibarıyla yalnızca İran şiiri ile tahdit edilemez. Tasavvuf, fıkıh, kelam ve hadis gibi çeşitli İslami ilimler bu edebiyatın beslendiği en temel kaynaklar olmasının haricinde, efsanevî olaylar, çeşitli mitolojiler, sosyal ve pozitif bilimler de Klasik Türk Edebiyatı'nın muhtevasını zenginleştiren kaynaklardandır. En temel kaynaklarının başında Kur'an ve Hadis olan bu edebiyatta, iman ve itikat, dini ve tarihi şahsiyetler, tarihi vakalar ve mucizelere oldukça fazla yer işgal eder. Binaenaleyh Kur'an'da kıssaları anlatılan peygamberlerin işgal ettiği yer de oldukça geniştir. Peygamberler, hayatları, gönderildiği kavimler ve onların mucizeleri, klasik edebiyat şairlerince gerek hikemi, gerek lirik şiirlerde, farklı tarz ve üsluplarda kaleme alınmıştır. Beş büyük peygamberden olup Kur'an-ı Kerim'de kırk üç yerde lafzen zikredilmiş ve müstakil bir surenin de ismini taşıdığı Nûh Peygamber de, Klasik Türk Edebiyatı'nda uzun ömürlü oluşu ve tufandan kurtulup Neciyyullah vasfını kazanması gibi yönleriyle çeşitli şairlerce kaleme alınmıştır. Bu çalışmanın giriş kısmında Nûh Peygamber'in hayatı ve kavmi hakkında ana hatlarıyla bilgiler verildikten sonra, tebliğin ana omurgasını oluşturan Klasik Edebiyat'ta Nûh Peygamber, Tufan Hadisesi, Nûh'un Gemisi ve Cudi Dağı mazmunları dört başlıkta ele alınarak tahlile tabi tutulmuştur.

Anahtar Kelimeler: *Klasik Türk Edebiyatı, Nûh Peygamber, Tufan Hadisesi, Cûdî Dağı, Nûh'un Gemisi*

The Prophet Nûh, The Flood Event, Noah's Ark, The Mount Judi and Their Reflections in Our Classic Turkish Literature

Mehmet GÖKTAŞ³, Eray UÇAN⁴

Although the Classical Turkish Literature, which we completed under the influence of Islamic civilization and cultural influence long after the Turks accepted Islam, has developed under the influence of Iranian literature, the sources cannot be limited only with Iranian Poetry. Although various Islamic sciences such as mysticism, fiqh, kalam and hadith are the main sources of this literature, legendary events, various mythologies, social and positive sciences also benefit from the organization of Classical Turkish Literature. In this literature, which is the Qur'an and Hadith at the beginning of the main program, faith and belief, religious and historical figures, historical cases and miracles are given a lot of space. Therefore, the place occupied by the prophets in this literature is quite wide. Prophets, the peoples whose lives they were sent to and their miracles were written in different styles and styles, both in classical poetry poets and in lyric poems. It is appreciated that Prophet Noah, whose name is mentioned in many hadith-i sharifs, who is one of the five great prophets, is mentioned literally in forty-three places in the Qur'an, and is named after an independent sura, is also known for his longevity in Classical Turkish Literature and for his longevity from the flood. It has been written by various poets with the developments as well as getting rid of and gaining the qualification of Neciyyullah. In the introductory part of this system, superficial information about Noah's life and his people is given, and the couplets that are transmitted in the following sections are discussed under four headings: Noah, the Flood Event, Noah's Ark and Mount Judi.

Keywords: *Classical Turkish Literature, Prophet Noah, Flood Event, Mount Cûdi, Noah's Ark*

¹ Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, mehmet.goktas@atauni.edu.tr, Türkiye

² Dr., Atatürk Üniversitesi, erayucan561@gmail.com, Türkiye

³ Prof. Dr., Atatürk University, mehmet.goktas@atauni.edu.tr, Türkiye

⁴ Dr., Atatürk University, erayucan561@gmail.com, Türkiye

Âşık Bahattin Kılıç'ın Şiirlerinde Eğitim ve Eğitimle İlgili Unsurlar

Yasin KILIÇ¹

8 Şubat 1941 tarihinde Ağrı'nın Tutak ilçesine bağlı İsaabat (Derik) köyünde dünyaya gelen Âşık Bahattin KILIÇ, şiirlerini ilham geldikçe kaleme aldı. Askerlik yılları ve bir süre kaldığı Erzincan hariç, âşıklık uğruna sürekli köyünde kaldı. Âşıklık eğitimini babasından alan ve âşıklığı meslek edinen bir aile çevresinde yetişen Âşık Bahattin, aynı zamanda babası olan Ağrılı Âşık Divânî'yi kendisine örnek aldı, onun tarzında şiirler yazdı. O da Divânî, Gamgüder gibi aile büyüklerinin yolunda giderek ve aile geleneğine uyarak saz çalmadı. Bade içmekten kaçındı, şiirlerini irticalen kaleme aldı. Mahlas kullanmayan Âşık, eserlerinde “Bahattin” ismini kullanmakla yetindi.

Şair bir sülalenin muhitinde yetişen, Âşık Divânî, Âşık Gamgüder gibi üstatların rahle-i tedrisinden geçen, Karacoğlan, Ercişli Emrah, Bayburtlu, Zihni, Âşık Seyranî gibi âşık edebiyatının önde gelen simaların eserlerini okuyan Bahattin KILIÇ, çocukluktan itibaren âşıklık geleneğini kavradı.

Tutak'ın İsaabat Köyü âşıklık geleneğinin çok kuvvetli olduğu, çok sayıda âşığın yetiştiği, saygın bir merkezdi. Bu yüzden bu köy pek çok âşığın uğrak yeri olmuştu. Çocukluk ve gençliğini âşık meclislerinde geçirdi. Babasını ziyarete gelen ozanlara hizmet etti. ;Onların sohbetlerine katıldı. Özellikle Bedrî, Sururi, Divânî, Gamgüder ve bu âşıkların ataları olan İsa Bey köyde zengin bir âşıklık ve halk kültürünün oluşmasına hizmet etmişlerdir. İşte içinde bulunduğu bu kültür coğrafyası şairin yetişmesinde büyük etkileri olmuştur. Şiirlerini, babasının takdir ve taltifleriyle yazmaya başladı, ancak bu durumu kimseyle paylaşmadı. Uzun kış gecelerinde babasıyla atışmalar yapmıştır. Âşıklık edep-erkânını babasının rehberliğinde âşık meclislerinde öğrendi. Bahattin KILIÇ sohbetlerinde, yazdığı şiirleriyle Divânî'nin takdir ve beğenisini kazandığını ifade etmiştir.

Şair şiirlerinde aşk, vatan, sevgi, yakın çevre, tabiat, geçmişe özlem, sıla hasreti, eğitim, dinî değerler, beşerî ve sosyal hayat gibi halk şiirinin klasik konularını işledi.

Âşık Bahattin şiirlerinde sevgiliye duyduğu aşkı, sevgilinin güzelliğini, onun vefasızlığını işler. Onun ilgisizliğinden şikâyet eder.

Âşık Bahattin, şiirlerine zengin bir kelime hazinesi ile halk kültürünü yansıttı. Eserlerinde günlük konuşma dilini kullandı, şiirlerinde, dini kıssalara, deyimlere, atasözlerine genişçe yer verdi.

Yabancı kelime ve teknolojik terimler kullanmaktan çekindi. Kendine has üslubu vardır. Babası olan Divânî'yi örnek aldı. Şiirlerini içtenlikle yazdı. İslâm ahlakını, sosyal hayatı anlattı, aşkını, tabiat konularına ait temaları işledi. İnsanlara iyiyi, güzeli, doğruyu tavsiye etti, yanlış yapanları yermişti.

Anahtar Kelimeler: *Âşık Bahattin Kılıç, Âşık Edebiyatı*

¹ Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ykili@agri.edu.tr, Türkiye

Education and Elements Related to Education in Aşık Bahattin Kılıç's Poems

Yasin KILIÇ¹

Minstrel Bahattin KILIÇ, who was born on February 8, 1941 in the village of İsaabat (Derik) in the Tutak district of Ağrı, wrote his poems as inspiration came. Except for his military service and Erzincan, where he stayed for a while, he always stayed in his village for the sake of minstrelsy. Minstrel Bahattin, who received minstrelsy training from his father and grew up in a family that adopted minstrelsy as a profession, took his father, Minstrel Divânî, as an example and wrote poems in his style. He also did not play saz, following the footsteps of family elders such as Divanî and Gamgüder and following the family tradition. He avoided drinking almonds and wrote his poems extemporaneously. Minstrel, who did not use a pseudonym, contented himself with using the name "Bahattin" in his works.

Bahattin KILIÇ, who grew up in the neighborhood of a poet dynasty, studied the works of masters such as Minstrel Divânî and Minstrel Gamgüder, read the works of prominent figures of minstrel literature such as Karacoğlan, Ercişli Emrah, Bayburtlu, Zihni, Minstrel Seyranî, has grasped the tradition of being a poet since childhood.

İsaabat Village of Tutak was a respected center where the tradition of minstrelsy was very strong and many minstrels were trained. That's why this village became a frequent destination for many lovers. He spent his childhood and youth in minstrel assemblies. He served the poets who came to visit his father. He joined their conversations. Especially Bedri, Sururi, Divânî, Gamgüder and İsa Bey, the ancestors of these minstrels, served to create a rich minstrel and folk culture in the village. This cultural geography in which he lived had a great impact on the poet's upbringing. He started writing his poems with the appreciation and blessings of his father, but he did not share this situation with anyone. He fought with his father on long winter nights.

He learned the etiquette of minstrelsy in minstrel assemblies under the guidance of his father. Bahattin KILIÇ stated in his conversations that he gained Divanî's appreciation and admiration with the poems he wrote. In his poems, the poet handled the classical subjects of folk poetry such as love, homeland, affection, close environment, nature, longing for the past, homesickness, education, religious values, human and social life.

In his poems, Minstrel Bahattin deals with the love he feels for the beloved, the beauty of the beloved, and his unfaithfulness. She complains about his indifference. Minstrel Bahattin reflected folk culture in his poems with a rich vocabulary. He used daily spoken language in his works, and included religious parables, idioms and proverbs extensively in his poems.

He refrained from using foreign words and technological terms. It has its own unique style. He took his father, Divanî, as an example. He wrote his poems sincerely. He talked about Islamic morality, social life, love, and themes related to nature. He recommended goodness, beauty and truth to people, and criticized those who did wrong.

Keywords: *Aşık Bahattin Kılıç, Minstrel Literature*

¹ Assoc. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, ykiliç@agri.edu.tr, Türkiye

Klasik Fars ve Türk Şiirinde Hz. Nûh Mukayesesi

Alperen Bedirhan COŞKUN¹

İslamiyet; Arap, Fars ve Türkler gibi farklı sosyal ve kültürel kodlara sahip milletleri tek çatı altında birleştirmiştir. Bu birleşimden ortak İslamî kültür adı altında yeni bir oluşum peydâ olmuştur. Ortaya çıkan bu oluşum, milletlerin sosyo-kültürel etkinliklerine kaynaklık edecek konuma gelmiştir. Böylece İslamiyet çatısı altında birleşen milletler, ortak bir kültürel havzadan faydalanarak kendi kültürlerini şekillendirirken İslamî kültürü de biçimlendirmişlerdir. İslamî kültür, artık Müslümanların ortak hafızasına yerleşip, soyut veya somut bütün eserlerinde akislerini bulmuştur. Edebiyat da bu yansımaları ihtiva eden sahaların başında gelir. Edebiyata kaynaklık eden İslamî unsurlar arasındaki en büyük paylardan birini de peygamber kıssaları oluşturur. Özellikle Kuran'da zikrolunan peygamberler, şairler tarafından en çok iktibas edilen unsurlar olarak karşımıza çıkmaktadır. Yalnızca İslamiyet'te değil, diğer semavî dinlerde de büyük peygamberlerden olduğu kabul edilen ve dünyanın çeşitli bölgelerinde ismi farklı bir şekilde yer alsın da mitlere ve efsanelere konu olan, Kuran'ı Kerim'de de ulü'l-azm vasfıyla nitelenen beş peygamberden biri olan Hz. Nûh, başına gelen belalara karşı sabretmesi, kararlılığı ve Allah'a verdiği mîsâkı ile bu payeye erişmiştir. Hz. Nûh, zikredilen vasıflarının yanı sıra eşi, evladı ve kavmi ile geçirdiği imtihanları, kavmine beddua edişi, uzun ömürlü oluşu, tûfân kıssası, yaptığı gemi, gemide taşınan canlılar ve geminin oturduğu dağ hasebiyle şiirlerde yer almaktadır. Bu çalışmada, yukarıda bahsedilen konuların Klasik Fars ve Türk şiirinde nasıl ele alındığı, hangi şairler tarafından ne şekilde işlendiği, Hz. Nûh'un vasıfları ve hangi özelliklerinin ön planda tutulduğu gibi noktalara değinilecek ve bu minvalde bir mukayese yapmaya gayret gösterilecektir.

Anahtar Kelimeler: Classical Persian Poetry, Classical Turkish Poetry, Hz. Noah, Flood

The Comparison of The Prophet Noah in Classical Persian and Turkish Poetry

Alperen Bedirhan COŞKUN²

Islam; It united nations with different social and cultural codes, such as Arabs, Persians and Turks, under one roof. From this combination, a new formation emerged under the name of common Islamic culture. This emerging formation has become a source of socio-cultural activities of nations. Thus, the nations united under the umbrella of Islam shaped their own culture by benefiting from a common cultural basin and also shaped the Islamic culture. Islamic culture has now settled in the common memory of Muslims and has found its reflections in all of their abstract or concrete works. Literature is also one of the fields that contain these reflections. One of the biggest shares among the Islamic elements that are the source of literature is the stories of the prophets. Especially the prophets mentioned in the Qur'an appear as the most quoted elements by poets. He is considered to be one of the great prophets not only in Islam but also in other heavenly religions and although its name appears differently in various parts of the world, it is the subject of myths and legends, is one of the five prophets who are described as ulu'l-azm in the Holy Quran, Noah, has reached this rank with his patience and determination in the face of troubles and the promise he gave to God. In addition to the above-mentioned qualities, Noah is included in the poems with the trials he went through with his wife, children and people, his cursing of his people, his longevity, the story of the flood, the ship he built, the creatures carried on the ship and the mountain on which the ship sits. In this study, how the above-mentioned topics were handled in Classical Persian and Turkish poetry, how they were handled by which poets, points such as Noah's qualities and which features are prioritized will be touched upon, and efforts will be made to make a comparison in this regard.

Keywords: Classical Persian Poetry, Classical Turkish Poetry, Hz. Noah, Flood

¹ Arş. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, abcoskun@agri.edu.tr, Türkiye

² Res. Asst., Ağrı İbrahim Çeçen University, abcoskun@agri.edu.tr, Türkiye

Osmanlı'nın Son Dönemlerinde Yapılan Kürdoloji Çalışmaları -Molla Mahmud el-Bazidî ve Aleksandre Jaba Örneği-

Nesim SÖNMEZ¹

Bugüne kadar Kürdoloji alanında gerek ülkemizde ve gerekse ülke dışında birçok çalışma yapılmıştır. Yapılan bu çalışmalara gerek ülke içinden ve gerekse ülke dışında birçok araştırmacı katılmış, yapılan çalışmaların neticeleri ya rapor ya da kitap halinde ilgililerin istifadelerine sunulmuştur. Söz konusu çalışmayı yapanlar arasında araştırmamızın temel konusunu oluşturan Molla Mahmud el-Bazidî ile Aleksandre Jaba'da bulunmaktadır. Molla Mahmud el-Bazidî, 19. Yüzyılda Doğubayazıt'ta doğmuş âlim, tarihçi, yazar, çevirmen, dilbilimci, folklor uzmanı, bürokrat ve bölgede saygınlığı olan bir şahsiyettir. Aleksandre Jaba'da aynı dönemde yaşamış, bir yazar, tarihçi, çevirmen, dilbilimci ve diplomattır. Jaba, Erzurum'da Rusya'nın Başkonsolosluğunu yaparken Molla Mahmud el-Bazidî ile tanışır, ondan Kürtçe öğrenir ve kendisiyle Kürdoloji sahasında çeşitli çalışmalar yapar. Bu araştırmada, Molla Mahmud el-Bazidî ile Aleksandre Jaba'nın kısaca hayatları verildikten sonra her iki şahsiyetin gerek bireysel ve gerekse arkadaşları yardımıyla bölgede Kürt dili ve edebiyat ile kültürü üzerinde yaptıkları çalışmalar irdelenmiştir. Özellikle St. Petersburg Bilimler Akademisinde bulunan Aleksandre Jaba'ya ait el yazması koleksiyonuna ulaşıp koleksiyonda bulunan bilgi ve belgelerin neler olduğu tespit edildikten sonra üzerinde çalışma yapılmıştır. Bu araştırmanın Rusya'nın Erzurum Başkonsolosu Jaba'nın, dönemin medrese hocaları yardımıyla Kürt tarihi, dil ve edebiyatı ile alakalı oluşturduğu bu koleksiyonun tanıtılmasına ve anlaşılmasına katkı sunması bağlamında önemli bir çalışma olduğu kanaatindeyiz. Çünkü bu koleksiyonda Kürdoloji sahasındaki en temel kaynaklar bulunmaktadır. Şayet bölgede bu çalışma yapılamamış olsaydı büyük bir ihtimalle koleksiyonda bulunan bu eserler günümüze ulaşmayacaklardı. Aleksandre Jaba'nın, el-Bazidî ile bölgede yaptığı çalışmaların neler olduğu, yapılan bu çalışmaların amacını ne olduğu, St. Petersburg'daki koleksiyonda hangi eserlerin bulunduğunu tespit etmek bu araştırmanın amaçlarındandır. Çalışmada nitel araştırmanın betimleme yöntemi kullanıldı, söz konusu koleksiyona ulaşıp koleksiyonda bulunan eserler incelendi. Araştırmada, Rusya'nın Erzurum Başkonsolosunun böyle bir araştırmayı kendi kararıyla mı yoksa Rus devletinin kararıyla mı yaptığı sorusunun cevabı araştırıldı. Yapılan araştırma neticesinde Jaba'nın böyle bir çalışmayı yapmasının nedeninin, Rusya'nın talebi olduğu sonucuna ulaşıldı.

Anahtar Kelimeler: Kürdoloji Çalışmaları, Molla Mahmud el-Bazidî, Aleksandre Jaba, Jaba Koleksiyonu, El Yazmaları

¹ Doç. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, nesimsonmez@yyu.edu.tr, Türkiye

Kurdology Studies Conducted in The Late Ottoman Period -The Example of Molla Mahmud Al-Bazidî and Aleksandre Jaba-

Nesim SÖNMEZ¹

To date, many studies have been carried out in the field of Kurdology both in our country and abroad. Many researchers, both within and outside the country, participated in these studies, and the results of the studies were presented to those interested in either a report or a book. Among those who carried out the study in question are Molla Mahmud al-Bazidi and Aleksandre Jaba, who are the main subject of our research. Molla Mahmud el-Bazidî, born in Doğubayazıt in the 19th century, is a scholar, historian, writer, translator, linguist, folklorist, bureaucrat and a respected figure in the region. Aleksandre Jaba, who lived in the same period, was a writer, historian, translator, linguist and diplomat. While Jaba was the Consul General of Russia in Erzurum, he met Molla Mahmud al-Bazidî, learned Kurdish from him and conducted various studies with him in the field of Kurdology. In this research, after briefly giving the lives of Molla Mahmud al-Bazidi and Aleksandre Jaba, the work done by both individuals on the Kurdish language, literature and culture in the region, both individually and with the help of their friends, is examined. Especially St. After accessing the manuscript collection belonging to Aleksandre Jaba at the St. Petersburg Academy of Sciences and determining the information and documents in the collection, a study was carried out on it. We believe that this research is an important study in the context of contributing to the introduction and understanding of this collection related to Kurdish history, language and literature, created by Russia's Consul General in Erzurum, Jaba, with the help of madrasah teachers of the period. Because this collection contains the most basic resources in the field of Kurdology. If this study had not been carried out in the region, these works in the collection would most likely not have survived to the present day. What were the studies that Aleksandre Jaba did with al-Bazidi in the region, what was the purpose of these studies, St. One of the aims of this research is to determine which works are in the collection in St. Petersburg. The descriptive method of qualitative research was used in the study, the collection in question was accessed and the works in the collection were examined. In the research, the answer to the question of whether the Consul General of Russia in Erzurum carried out such a research by his own decision or by the decision of the Russian state was investigated. As a result of the research, it was concluded that the reason why Jaba carried out such a study was Russia's request.

Keywords: *Kurdology Studies, Molla Mahmud al-Bazidî, Alexandre Jaba, Jaba Collection, Manuscripts*

¹ Assoc. Prof. Dr. Van Yüzüncü Yıl University, nesimsonmez@yyu.edu.tr, Türkiye

Hâfız-i Şirâzî'nin Gazellerinde Hz. Nuh ve Tufanı

Ceylan Mollamehmetoğlu ÇEKİCİ¹, Mitat ÇEKİCİ²

İdris (a.s.)'dan sonra peygamberlik Hz. Nuh'a verilmiştir. Tevhit yolundan ayrılan toplumları, tekrardan hak doluna çevirmek için gönderilen elçiler gibi Hz. Nuh (a.s.) da şirke batmış kavmini kurtarmak için görevlendirilmiştir. Kuran'da bildirildiği üzere dokuz yüz elli yıl yaşayan Hz Nuh, asırlarca kavmini doğru yola çağırması ve bunun için mücadeleler vermiştir. Ancak Nuh kavmi, ıslah olmaktan çok sapıklığı ve sapkınlığı seçmiştir. Hz. Nuh'a yakın ailesinden bile inanmayan ve onun tebliğini reddedenler olmuştur. Bunca çabaya rağmen tevhide yönelmeyen kabilesi için beddua eden Nuh'un bedduası kabul görmüştür. Bunun üzerine Hz. Nuh'a gemi yapması ve kendisine inanlarla birlikte her cinsten birer çifti gemisine alması emri verilmiştir. Kendisine inanlarla birlikte gemiyi inşa ettikten sonra hakikat vuku bulmuş, yere ve göğe suyun boşalması emri verilmiş ve tufan kopmuştur. Hz. Nuh ile kendisine inanlar kurtulmuş ve yeryüzüne yeniden yerleşip insanlığın ikinci yürüyüş serüveni başlamıştır.

İslam kültürü, diğer İslam toplumlarında olduğu gibi İran toplumunda da teveccüh konusu olmuştur. Bu kültürün etkisi ve yansıması Fars edebiyatında dördüncü asrın sonunda şair Rudekî dönemi ile başlayarak Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî ile zirveye ulaşmıştır. Sonraki dönemlerde de Sadî-yi Şirâzî ve Hâfız-i Şirâzî ile bu gelenek devam etmiştir.

İlk Peygamberden son Peygamber Hz. Muhammed (sav)'a kadar yaşamış olan bütün peygamberlerin hayatları, karşılaştıkları sıkıntılar ve yaşadıkları mucizeleri bir şekilde edebiyata ve şiire konu olmuştur. Hz. Nuh, Fars edebiyatında bilhassa Klasik Fars şiirinde çokça kullanılan bir manzum olmuştur. Şairler, Hz. Nuh'un gemisine, dokuz yüz elli yıl süren ömrüne, Nuh Tufanına ve Hz. Nuh kıssasının anlatıldığı ayetlere telmih ve iktibasta bulunmuşlardır. Klasik Fars şiirinin önde gelen isimlerinden biri olan Hâfız-i Şirâzî de Hz. Nuh'a, Nuh'un gemisine ve onun tufanına gazellerinde yer veren şairler arasında yer almaktadır. Bu çalışmamızda Hâfız-i Şirâzî'nin gazellerinde Hz. Nuh ve tufanı ile ilgili olan beyitlerine yer verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Hz. Nuh, Tufan, Fars Edebiyatı, Hâfız-i Şirâzî, Gazel.

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, cmehmetoglu@agri.edu.tr, Türkiye

² Dr. Öğr. Üyesi, Mardin Artuklu Üniversitesi, mitatcekici@artuklu.edu.tr, Türkiye

In The Ghazals of Hâfiz-i Şirâzî Hazrat Noah and The Flood

Ceylan Mollamehmetoğlu ÇEKİCİ¹, Mitat ÇEKİCİ²

After Idris (a.s.), prophethood was given to Prophet Noah (a.s.) Like the messengers sent to guide those who had deviated from the path of monotheism, Prophet Noah (a.s.) was also entrusted with the task of saving his people who had fallen into polytheism. As it is mentioned in the Quran, Prophet Noah lived for nine hundred and fifty years and for centuries he called his people to the right path, struggling for their guidance. However, Noah's people chose deviation and disbelief over reform. Even among his own close family, there were those who did not believe and rejected his message. Despite all his efforts, his people refused to turn to monotheism. Noah eventually prayed for his unbelieving people, and his supplication was accepted. As a result, he was commanded to build an ark and to take pairs of every kind of creature along with his believers. After constructing the ark and gathering his followers, the truth became manifest. The command was given for water to pour forth from the earth and the sky, and the flood began. Prophet Noah and those who believed with him were saved, and they settled on the earth, marking the beginning of humanity's second journey.

The Islamic culture has been a prominent theme in the culture of Iran, much like in other Islamic societies. Its influence and reflection can be seen in Persian literature, beginning with the poet Rudekî at the end of the fourth century and reaching its zenith with Mevlânâ Celâleddin-i Rûmî. In subsequent periods, poets like Sadî-yi Şirâzî and Hâfiz-i Şirâzî continued this tradition.

The lives of all the prophets, from the first prophet to the last, Prophet Muhammad (a.s.), the difficulties they faced, and the miracles they experienced have been a subject in literature and poetry in various forms. Especially in Classical Persian poetry, the story of Prophet Noah (a.s.) has been frequently used. Poets have made references to Noah's ark, his 950-year-long life, the Noah's Flood, and the verses narrating the story of Prophet Noah in their poetic works. One of the leading figures in Classical Persian poetry, Hafiz Shirazi, is among the poets who included references to Prophet Noah, his ark, and the flood in his gazals. In this study, we will present the verses related to Prophet Noah and the flood from Hafiz Shirazi's gazals.

Keywords: *Prophet Noah, Flood, Persian Literature, Hafiz Shirazi, Gazal.*

¹ Assist. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, cmehmetoglu@agri.edu.tr Türkiye

² Assist. Prof. Dr., Mardin Artuklu University, mitatcekici@artuklu.edu.tr Türkiye

Nuh'un Gemisine Ait İzlerin Varsayıldığı Düşünülen Bölgeye Dair Görüşler

Berna KARAGÖZOĞLU¹

Ağrı şehri, İran -Türkiye transit yolu üzerine kurulmuş bir şehirdir. Tarih boyunca iki ülke halkları ticari ve kültürel açıdan iletişimlerini sürdürmüş yoğun bir etkileşime girmiştir. Bu topraklarda günümüzde ise ağırlıklı olarak Fars, Kürt, Azeri ve Karapapak halkları bir arada yaşamaktadır.

Ağrı Dağı ise görkemli heybeti ile ülkemizin çatısı olarak bilinen en yüksek noktasıdır. Ağrı şehri son zamanlarda yerli ve yabancı ziyaretçilerin şehre olan ziyaretleri ile dikkat çekmektedir. Dağ turizmini canlandırma çabaları neticesinde tanıtılmaya çalışılan Ağrı şehri, dağcılarının farklı coğrafyalarda yeni bir tecrübe edinmelerine olanak sağlamaktadır. Ağrı'ya gelen ziyaretçiler aynı zamanda dağın karşı tarafına düşen Telçeker Köyü'nde bulunan Nuh'un Gemisine ait olduğu varsayılan izleri de yakından görme imkânı bulmaktadır.

Bizler de Nuh'un Gemisi'nin izlerinin taşındığı düşüncesinden hareketle Telçeker Köyü'nde yaptığımız incelemeleri çalışmamızda aktarmanın bölgeye katkı sayılabileceği kanaatindeyiz.

Bölge hakkında herkesin az çok fikir sahibi olduğu düşünülmektedir. Ancak bilinen bilgilerin dışında bölgenin gelişimi açısından bazı hususlara henüz değinilmediği dikkat çekmektedir. Çalışmamızda varsayılan Nuh'un Gemisi'nin izlerinin yer aldığı coğrafya bilinmeyen yönleri ile anlatılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Dağı, Nuh'un Gemisi, Telçeker Köyü

Opinions on The Area Where Traces of Noah's Arch Are Supposed to Be Found

Berna KARAGÖZOĞLU²

Ağrı city is a city built on the Iran-Turkey transit route. Throughout history, the people of the two countries have maintained their commercial and cultural contacts and interacted intensively. Today, mainly Persian, Kurdish, Azeri and Karapapak people live together in these lands.

Mount Ararat is the highest point known as the roof of our country with its majestic majesty. The city of Ağrı has recently attracted attention with the visits of local and foreign visitors to the city. The city of Ağrı, which is being promoted as a result of efforts to revitalize mountain tourism, allows mountaineers to gain a new experience in different geographies. Visitors coming to Ağrı also have the opportunity to closely see the traces of Noah's Ark, located in Telçeker Village on the opposite side of the mountain.

Based on the idea that there are traces of Noah's Ark, we believe that presenting the investigations we made in Telçeker Village in our study will contribute to the region.

Keywords: Mount Ararat, Noah's Ark, Telçeker Village

¹ Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, bkaragozoglu@agri.edu.tr, Türkiye

² Assoc. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, bkaragozoglu@agri.edu.tr, Türkiye

Ağrı'nın Şiirindeki Sosyolojik Temaların İzlerini Anlamak

Mohammad ABBASZADEH¹, Ebrahim MOHAMMADPOUR², Hacı DURAN³

Bahman Nasirzadeh, popüler kültürde alegoriye ağırlık veren şairlerden biridir. Bu araştırmanın amacı onun Tarım şiirindeki sosyolojik temaların izlerini modern ve postmodern teorilere göre anlamaktır. Şair, üçüncü binyılda açıkça ortaya çıkan toplumsal kaygıları bir bakıma ulusal ve uluslararası boyutlarda anlatıyor; Kaygılardan biri de sosyal sermaye erozyonunun izlerinin görülebildiği modernitenin olumsuz sonuçlarıdır; bu nedenle şair, yapı bağlamında failin kendi kendine yeşermesinin gerekliliğini vurgulayarak, farklı düzeylerdeki toplumsal failer arasındaki toplumsal umudu gözlemlemeye çalışır. Araştırma yöntemi hermenötik tipte olup, bu yöntemler eserlerde saklı anlamları anlamada diğer yöntemlere göre bize daha fazla yardımcı olmaktadır. Geçerlik ve güvenilirliği tahmin etmek için araştırmacının kendi kendini değerlendirmesi ve araştırmacıların çok yönlü bakış açısı gibi teknikler kullanılmıştır. Bulgular, köklü kimliğin, failerin ve yapının toplumsal hoşgörüsünün, başka bir deyişle faillik ve yapı arasındaki bağın, sosyal sermayenin dini inançların gölgesinde doğuşunun ve son olarak ülkeler arasındaki dayanışmanın şekillendiğini göstermektedir. Uluslararası sosyal sermaye, failerin toplumsal yaşamını yeniden canlandırabilir ve toplumsalın postmodern yapısöküm biçiminde ortaya çıkmasına neden olabilir.

Anahtar Kelimeler: *Yıkıcılık, Uluslararası Sosyal Sermaye, Sosyal Hoşgörü, Yapı ve Faillik Etkileşimi, Ağrı*

Understanding the Traces of Sociological Themes in Ağrı's Poetry with a Qualitative Approach

Mohammad ABBASZADEH⁴, Ebrahim MOHAMMADPOUR⁵, Hacı DURAN⁶

Bahman Nasirzadeh is one of the poets who mainly works in popular culture. The purpose of this research is to understand the traces of sociological themes in his poetry according to modern and postmodern theories. The poet speaks about the social concerns that are clearly visible in the third millennium in a national and international dimension; One of the concerns is the negative consequences of modernity, in which traces of the erosion of social capital can be seen; That is why the poet searches for it, emphasizing the need to observe the self-actualization of agency in the context of structure and social hope between social actors at different levels. The research method used is hermeneutic. These methods help us more than other methods to understand the meanings hidden in the works. Techniques such as researcher self-assessment and investigator triangulation were used to estimate validity and reliability. The results show that the ingrained identity, social tolerance of actors and structure, or in other words, the connection between agency and structure, the emergence of social capital in the shadow of religious beliefs, and finally solidarity between countries in the form of the use of international social capital can revitalize the social life of actors. Cause the social in the form of postmodern deconstruction.

Keywords: *Subversion, International Social Capital, Social Tolerance, Interaction of Structure and Agency, Ağrı*

¹ Prof. Dr., Tebriz Üniversitesi, m.abbaszadeh2014@gmail.com, İran

² Prof. Dr., Tebriz Üniversitesi, e.mohammadpour70@gmail.com, İran

³ Prof. Dr., İstanbul Aydın Üniversitesi, haciduran@aydin.edu.tr, İran

⁴ Prof. Dr., University of Tabriz, m.abbaszadeh2014@gmail.com, İran

⁵ Prof. Dr., University of Tabriz, e.mohammadpour70@gmail.com, İran

⁶ Prof. Dr., Istanbul Aydın University, haciduran@aydin.edu.tr, İran

Nuh Tufanı'nın Kültürel Sonuçlarının Değerlendirilmesi

Mehmet TEYFUR¹

Tufan olayı farklı coğrafyalarda, değişik zamanlarda o toplumlarda değişik etkiler bırakarak günümüze kadar gelmiştir. Kültürün yaşam biçimi olma karakteri bulunmaktadır. Bu bağlamda Nuh tufanının nasıl bir yaşantı oluşturduğunun bilinmesi gerekmektedir. Tufan olayı Sümer, Babil ve Hitit kayıtlarında, Hint destanlarında, İngiltere'nin Galler bölgelerinde anlatılan bazı efsanelerde kendine özgü bir karakter ile anlatıldığı görülmektedir. Tufanlar genel olarak canlıların ve dünyanın yok oluşunu ve bunun nasıl olduğunu anlatmaktadır. Bu yok oluş yokluk olarak ele alınırken, bazen de yeniden doğuş anlamına gelmektedir. Tufanla yeniden doğuş insanlığın temizliğinin ölçüsü olarak nitelendirilmektedir. Yunan destanlarında, Kızılderili efsanelerinde ve Çin kaynaklı öykülerde benzer şekilde yer almıştır. Kültürel etkileri en güçlü kaynaklar dini kaynaklardır.; Kuran-Kerim, Tevrat ve İncil de çok benzer şekilde Tufan ile ilgili ayetlerin yer almıştır. Birbirinden hem bu kadar uzak ve kültürel olarak farklı yapılar tufanla ilgili bu denli detaylı ve uyumlu bilgi kaynaklarını nasıl yaydığı ilginç bir olgudur. Burada ilginç olan durum bütün kültürlerde ifade edilen tufan ile ilgili ortak noktanın ne olduğu ve tufan olayının nasıl kültürel bir etki yarattığıdır. Bu kültürlerin ve dinlerin her birinin paylaştığı, çeşitli kültürel grupların tarihine yayılan bir hikaye nedir?;Tuhaf bir paralellik gibi görünebilir ama bu Nuh tufanı ya da benzerlerinin anlatıldığı bu caddelerin her biri bir sel hikayesini paylaşıyor. Nuh tufanı, insanlığın eylemlerinden memnun olmayan Allah'ın mesajlarını algılamayanların cezalandırıldığı daha sonra, bildiğimiz dünya, yalnızca seçilmiş birkaç kişinin hayatta kaldığı yenedünya olgusunu ifade edilmektedir.

İnsanoğlunun ortak hafızasının sorunu olarak güncelliğini korumaktadır. Burada temel olgu insan hafızası zamana, yazılı tarihin gelişimine ve kulaktan kulağa yayılan çağa ne kadar uzanabilir?;Bu tarihsel olgunun muazzam büyüklüğüne nasıl yaklaşılmaya başlayabiliriz?;Ne olursa olsun, tufan efsanesi hiçbir zaman tamamen çözemeyeceğimiz bir olgu olarak şu anlık güncelliğini korumaktadır. Yaygın, benzer tufan efsanelerini anlamamanın tek güvenilir yolu, coğrafi, dilsel ve kültürel olarak ayrılmış olsalar bile, bugün yaşayan tüm insanların, gerçek bir küresel selden gerçek bir tekne hayatta kalan birkaç gerçek insanın soyundan geldiğini kabul etmektir. Sonunda gerçek bir dağa indi. Onların torunları artık gerçek olayı unutmamak için dünyayı dolduruyor. Tarih boyunca kabul görmüş dinlerin çoğunda eskiden yaşanmış olaylardan oluşan hikâyeler mevcuttur. Bu hikâyelerin anlatım biçimi toplumda yeni bir kültür oluşturmaktadır.

Toplumsal bellekte yer eden bazı önemli olayların siyasî ve sosyal sebepler bulunmaktadır. Bu olaylardan biride Nuh tufanıdır. Nuh tufanının ilahi mesajı insanlığın kurtuluşu için çok önemlidir. Bu konun bıraktığı etki ve sonuçları ile beraber değerlendirilmesi gerekmektedir. Sebepleri anlamak biz aynı sebeplerden uzaklaştırabilir.

Nuh tufanından önce egemen olan kültür İnsanoğlu ağır büyük günah işleyerek dünyaya kargaşa getirmiş, iyiyi yavaş yavaş kötülüğe dönüştürmüştü. Burada bu olumsuz kültürden çıkmak için Allah Nuh'a bir gemi inşa etmesi ve onu var olan her türden hayvandan ikişer adetle doldurması talimatı verildi. Dini kaynaklara göre Allah Nuh ve gemisi dışında herkesi öldürdü. Bu nedenle tufan dünyadaki günahkarları silip süpürmüş, geriye yalnızca Nuh ve soyunun iyiliği kalmıştı.; Kültür bir yaşam biçimidir. Bu yaşam biçim içinde biriken olgular çeşitli yollarla yeni nesillere aktarılmaktadır. Nuh tufanı gibi çok önemli sonuçları olan bu konu günümüzde halen tartışılmaktadır. Nuh ve ailesi dışında yeryüzündeki tüm insanları yok eden küresel tufanın en güçlü kanıtlarından biri, dünyanın dört bir yanından insan gruplarının folklorunda tufan efsanelerinin her yerde bulunmasıdır. Anlatılan bütün efsaneler birbirine çok benziyor. Yerel coğrafya ve kültürel unsurlar mevcut olabilir ancak hepsi aynı hikayeyi anlatıyor gibi görünüyor. Bu ortak mesajları veren en güçlü kanıt dini kaynaklarıdır.

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, mteyfur@agri.edu.tr, Türkiye

Araştırmanın Amacı; Nuh tufanı kendisinden önce değişik kültürlerde benzerlik gösteren tarihsel olaylardan biridir. Nuh Tufanı gibi kutsal metinlerde anlatılan teolojik bir açıklama, bilimsel bir yaklaşımla temellendirilmeye çalışılması modern bilim adına oldukça zorlayıcı bir çalışmadır. Bu çalışmada kutsal kitaplar ve bu alanda yazılmış dokümanlar incelenerek tufan sonrasında nasıl bir yaşam biçiminin ortaya çıktığı irdelenecektir. Bu amaçla aşağıdaki sorulara yanıt aranacaktır.

1. Nuh tufanına benzerlik gösteren tufan olaylarının etkileri nelerdir?
2. Nuh tufanının içinde doğduğu kültürün özellikleri nelerdir?
3. Nuh tufanının kültürel etkileri nelerdir?
4. Nuh tufanından çıkarılacak sonuçlar nelerdir?

Bu araştırmada doküman analizi kullanılacaktır. Bir araştırmanın konusu hakkında bilgi sağlayan her türlü yazılı materyale doküman (belge) denilmektedir (Balcı, 2016) Belgesel tarama olarak da bilinen doküman analizinde, var olan kayıt ve belgeler incelenerek veri elde edilmektedir. Doküman analizi, belli bir amaca dönük olarak kaynakları bulma, okuma, not alma ve değerlendirme işlemlerini kapsamaktadır. Bu süreç ayrıca, araştırılması hedeflenen olgu ya da olgular hakkında bilgi içeren yazılı materyallerin incelenmesi olarak da tanımlanmaktadır. Aynı zamanda resmi ya da özel kayıtların toplanması, sistematik olarak incelenmesi ve değerlendirilmesidir (Ekiz, 2015). Kısacası, araştırma konusu hakkında diğer kişi ya da kurumlar tarafından yazılmış, hazırlanmış ya da yaratılmış çeşitli yazı, belge, yapım veya kalıntının toplanması ve incelenmesi doküman analizi olarak kabul edilmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nuh Tufanı, Kültür, Efsane

Evaluation of the Cultural Consequences of Noah's Flood

Mehmet TEYFUR¹

The Flood event has survived to the present day, leaving different effects in different geographies and societies at different times. Culture has the character of being a way of life. In this context, it is necessary to know what kind of life Noah's Flood created. It is seen that the Flood event is described with a unique character in Sumerian, Babylonian and Hittite records, Indian epics, and some legends told in the Welsh regions of England. Floods generally describe the extinction of living things and the world and how it happened. While this extinction is considered as non-existence, it sometimes means rebirth. The rebirth with the Flood is described as the measure of humanity's cleanliness. It has similarly appeared in Greek epics, Native American legends, and stories of Chinese origin. The most powerful sources of cultural influence are religious sources. The Qur'an, the Torah and the Bible also contain verses about the Flood in a very similar way. It is an interesting phenomenon how such distant and culturally different structures spread such detailed and harmonious sources of information about the Flood.

The interesting thing here is what the common point about the flood expressed in all cultures is and how the flood event created a cultural effect. What is a story shared by each of these cultures and religions, spanning the history of various cultural groups? It may seem like a strange parallel, but each of these streets, where this Noah flood or similar is told, shares a flood story. Noah's flood refers to the phenomenon of the new world, the world we know, where only a select few survived, after which those who were not satisfied with the actions of humanity were punished and those who did not perceive the messages of God were punished.

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, mteyfur@agri.edu.tr, Türkiye

Culture is a way of life. The facts accumulated in this way of life are transferred to new generations in various ways. This issue, which has very important consequences like Noah's Flood, maintains its currency as a problem of the common memory of mankind today. The basic fact here is how far can human memory extend into time, the development of written history, and the age of word of mouth? How can we begin to approach the immense enormity of this historical phenomenon? In any case, the flood myth remains current as a phenomenon that we will never be able to completely decipher.

In most of the religions that have been accepted throughout history, there are stories consisting of past events. The way these stories are told creates a new culture in society. There are political and social reasons for some important events in the social memory. One of these events is Noah's flood. The divine message of Noah's flood is very important for the salvation of humanity. This issue should be evaluated together with its impact and results. Understanding the reasons can distract us from the same reasons

One of the strongest proofs of the global flood that wiped out all people on earth except Noah and his family is the ubiquity of flood legends in the folklore of human groups from around the world. All the stories told are very similar to each other. ;Local geography and cultural elements may be present, but they all seem to tell the same story. The strongest evidence for these common messages is religious sources.

The only reliable way to understand common, similar flood legends is to recognize that all people alive today, even if they are geographically, linguistically, and culturally separated, are descendants of a few real people who survived a real global flood in a real boat. He finally landed on a real mountain. Their descendants now populate the world to remember the real event

Noah's flood is one of the historical events that showed similarities in different cultures before it. Trying to ground a theological explanation described in sacred texts such as Noah's Flood with a scientific approach is a very challenging work for modern science. In this study, the holy books and documents written in this field will be examined and what kind of life style emerged after the flood will be examined. For this purpose, answers to the following questions will be sought.

1. What are the effects of flood events similar to Noah's flood
2. What are the characteristics of the culture in which Noah's flood was born?
3. What are the cultural effects of Noah's Flood
4. What are the conclusions to be drawn from Noah's flood

Document analysis will be used in this research. Any written material that provides information about the subject of a research is called a document (Balci, 2016). In document analysis, also known as documentary scanning, data is obtained by examining existing records and documents. Document analysis includes the processes of finding, reading, taking notes and evaluating sources for a specific purpose. It is also the collection, systematic examination and evaluation of official or private records. In short, the collection and examination of various writings, documents, constructions or remains written, prepared or created by other people or institutions about the research subject is considered as document analysis.

Keywords: *Noah's Flood, Culture, Myth*

Etnografi ve Fotoğraf: Ağrı Dağı'nın Görsel ve Öznel Bir Hikayesi

Mehmet Ali SEVGİ¹

Görsellerin etnografik gözlemin detaylandırılması için destekleyici bir unsur olarak kullanımı giderek yaygınlaşan bir olgu olarak karşımıza çıkmaktadır. Saha çalışmalarında görseller, hem daha önce kayda geçen saha notlarının referansları hem de sahada şahit olunan hikayelerin pekiştiricileri olarak kullanılabilirler. Etnografin saha çalışmasında aldığı notlar sıklıkla amaca yönelik seçkilerden oluştuğu için fotoğraf aynı zamanda görsel bir saha kitabı işlevini görmekte ve etnografin saha gözlemini ve sahaya dair hatıralarını zenginleştirmektedir. Bu açıdan bakıldığında deklanşöre basan etnograf epistemolojik, metodik ve teorik bir süreci başlatmaktadır. Bugün fotoğrafın etnografik kullanımına yönelik tartışmalara bakıldığında geçmişe göre daha öznel bir kullanımın yaygın olduğunu ve gerçeğin yalın aktarıcısı, nesnel fotoğraf gözlemcisi gibi salt aktaran rolün yerini fotoğraflayan öznenin biricik temsiline ve görmek istediğini aktaran bir role evrildiğini gözlemlemek mümkündür. Böylece fotografik çalışmalar ötekinin belgelendiği bir eylem değil öteki olmanın gözler önüne serildiği bir benlik inşası olarak yorumlanabilmektedir. Araştırmacıların son yıllarda giderek ilgisinin arttığı Ağrı Dağı da etnografik çalışmaların görsellerle desteklenebileceği bir habitatı bünyesinde barındırmaktadır. Zira bölgenin sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamı doğa ve insanın hemhal olduğu bir coğrafyadan örnekler sunabilmektedir. Bu bağlamda bu çalışma, Ağrı Dağı ve çevresinde yaşayan yerel halkın sosyal, kültürel ve ekonomik yaşamlarının görsel antropolojinin imkanlarından yararlanarak hikayesini ortaya koymayı, bölgede yapılan ve yapılabilecek etnografik çalışmalarda görselliğin sunabileceği muhtemel katkıları tartışmaya açmayı amaçlamaktadır. Aynı zamanda bu çalışma, bir antropoloğun saha çalışmaları sırasında belgelediği görsellerle yalnızca Ağrı Dağı'nın yerli unsurlarını değil aynı zamanda bir sosyal bilimcinin oradaki varlığının kendisi için ne anlama geldiğinin de izlerini sürmeyi amaçlamaktadır. Bu bağlamda bu çalışma, yalnızca görsel antropolojinin epistemolojisini, teorik arka planını ve görsellerin hangi şartlarda ve hangi durumlarda kullanılabileceğini tartışmaya açmayı değil aynı zamanda Ağrı Dağı'nın sosyokültürel yapısında bir sosyal bilimcinin hikayesini paylaşmayı da hedeflemektedir.

Anahtar Kelimeler: Etnografi, Görsel Etnografi, Fotoğraf, Ağrı Dağı, Saha Çalışması

¹ Assoc. Prof. Dr., Iğdır Üniversitesi, masevgi@gmail.com, Türkiye

Ethnography and Photography: A Visual and Subjective Story of Mount Ağrı

Mehmet Ali SEVGİ¹

The use of visuals as a supporting element for elaborating ethnographic observation is becoming increasingly common. In field studies, visuals can be used both as references to previously recorded field notes and as reinforcement of stories witnessed in the field. Since the notes taken by the ethnographer during field work often consist of purposeful selections, the photograph also functions as a visual field book and enriches the ethnographer's field observation and memories of the field. From this perspective, the ethnographer who presses the shutter starts an epistemological, methodical and theoretical process. Considering the discussions on the ethnographic use of photography today, it is possible to observe that a more subjective use is common compared to the past, and that the purely conveying role, such as the simple transmitter of reality or the objective photographic observer, has evolved into a unique representation of the photographing subject and a role that conveys what he wants to see. Thus, photographic works can be interpreted not as an action in which the other is documented, but as a self-construction in which being the other is revealed. Mount Ağrı, which has increasingly attracted the attention of researchers in recent years, contains a habitat where ethnographic studies can be supported with visuals. Because the social, cultural and economic life of the region can offer examples from a geography where nature and humans are in harmony. In this context, this study aims to reveal the story of the social, cultural and economic lives of the people living in Mount Ağrı and its surroundings by taking advantage of the opportunities of visual anthropology, and to discuss the possible contributions that visuality can make in ethnographic studies conducted and to be conducted in the region. At the same time, this study aims to trace not only the indigenous elements of Mount Ağrı through the images documented by an anthropologist during his fieldwork, but also what a social scientist's presence there means to him. In this context, this study aims not only to discuss the epistemology of visual anthropology, its theoretical background and the conditions and situations in which visuals can be used, but also to share the story of a social scientist in the sociocultural structure of Mount Ağrı.

Keywords: *Ethnography, Visual Ethnography, Photography, Mount Ararat, Field Study*

¹ Assoc. Prof. Dr., Iğdır University, masevgi@gmail.com, Türkiye

Molla Mahmud Bayazid'in Leyla ve Mecnun El Yazması (Metin, İnceleme ve Karşılaştırma)

Hemin Omar AHMAD¹

Sözlü edebiyatın Kürt edebiyatında, özellikle de Türkler, Araplar ve Farslar arasında çok iyi bilinen metin ve konular arasında önemli bir yeri vardır. Bu bağlamda makale, Mala Mahmud'un Leyla ile Mecnun senaryosunun (metin, inceleme ve karşılaştırma) senaryosunun son halini aldığı, araştırmaların yazıldığı ve Sawadi'nin (Harthi Badlisi) senaryosuyla karşılaştırıldığı analitik bir makaledir. Bu konu, metnin 1857 yılında Alexander Jaba (Rusya Büyükelçisi) ile birlikte yazılması ve henüz kesinleşip yayımlanmaması açısından önemlidir. Metin nesir tarzında olmasına rağmen ister yazılı metin ister tercüme metin olsun, Kürt Kurmanci (Kuzey Kürt Lehçesi) tarihi açısından efsane açısından ayrı bir öneme sahiptir. Makale, bu metnin Sawadi'nin prodüksiyonundan etkili bir şekilde etkilendiği sonucuna varıyor; ayrıca özelliğini ve tarzını da korumuştur.

Anahtar Kelimeler: Jaba, Leyla ve Mecnun, Molla Mahmudi Bayazidi, Kürtçe Nesir, Sevadi

Mullah Mahmud Bayazid's Manuscript of Layla and Majnun (Text, Investigation, and Comparison)

Hemin Omar AHMAD²

Oral literature has its significant position in Kurdish literature, particularly, the texts and subjects which are well known among Turks, Arabs, and Persians. In this regard, the paper is an analytical paper of Mala Mahmud's script of Layla and Majnun (text, investigation and comparison) in which the script was finalized, the research was written about it, and was compared to the script of Sawadi (Harthi Badlisi). This subject is important in the sense that the text was written in 1857 in cooperation with Alexander Jaba (Russian Ambassador), which has not been finalized and published yet. Despite of the text is prose in style, whether referring to written text or translated text, for the history of Kurdish Kurmanji (Northern Kurdish Dialect) in terms of legend has its own importance. The paper concludes that this text was effectively influenced by Sawadi's production; in addition, it has kept its feature and style.

Keywords: Jaba, Leyla and Mecnun, Mullah Mahmudi Bayazidi, Kurdish Prose, Sevadi

¹ Doç. Dr., Salahaddin Üniversitesi, hemin.ahmad@soran.edu.iq, Irak

² Assoc. Prof. Dr., Salahaddin University, hemin.ahmad@soran.edu.iq, Irak

Yere Nüfuz Eden Radar, LiDAR ve Ampirik Saha Çalışmalarının Entegrasyonu: “Nuh'un Gemisi” Olarak Bilinen Durupınar Gemisi Formasyonu'nun 1987 ve 2019 Saha Çalışmalarını Karşılaştıran Çok Yönlü Bir Analiz

Andrew JONES¹, Mehmet Salih BAYRAKTUTAN²

Bu makale, Ekim 2019'da ABD'den ToPa 3D araştırma ekibinin, Türkiye'de Ağrı Dağı'nın hemen güneyinde, Ağrı ilinin Üzengili köyü yakınlarındaki Durupınar Nuh'un gemisi alanında gerçekleştirdiği bir saha gezisini ayrıntılarıyla anlatmaktadır. İlgili tarihi önem ve efsanelerden hareketle Nuh'un Gemisi ile bu keşif gezisi, uluslararası gümrüklerden kaynaklanan ekipman edinme karmaşıklıklarından sahanın doğasında olan çevresel değişkenlere kadar sayısız zorlukla karşı karşıya kaldı. Bu zorluklara rağmen saha çalışması, jeozaysal okumaları ve zengin kültürel etkileşimleri kapsayan çok yönlü veriler ortaya çıkardı ve böylece Ağrı Dağı bölgesinin doğal ve potansiyel arkeolojik öneme sahip bir alan olarak önemini altını çizdi.

Yere Nüfuz Eden Radar (GPR), çağdaş jeo-uzaysal araştırmalarda vazgeçilmez bir araç olarak ortaya çıkmış ve yeraltı yapıları ve potansiyel arkeolojik alanlar hakkında ayrıntılı bilgi verilmesini kolaylaştırmıştır. Bu makale, gelişmiş GPR-Slice v.7 yazılımı kullanılarak işlenen GPR verilerinin titiz bir analizini sunmaktadır. Metodolojik yaklaşımlar, gürültü filtrelemeyi, genlik ayarlamasını ve gelişmiş sinyal netliğini kapsayarak 3 ila 7 metre derinlikte farklı geometrik desenlerin tanımlanmasına yol açtı. Eşsiz bir yeraltı yapısının göstergesi olan bu desenler hem jeolojik oluşumlar hem de potansiyel arkeolojik kalıntılar bağlamında eleştirel bir şekilde inceleniyor.

Keşif gezisinde, GPR'ye ek olarak, coğrafi haritalamada çok önemli bir gelişme olan Işık Algılama ve Mesafe Belirleme (LiDAR) teknolojisi kullanıldı. LiDAR, Durupınar Nuh'un Gemisi alanının ayrıntılı bir 3 boyutlu topografik haritasının oluşturulmasında etkili oldu. Çok küçük yüzey ayrıntılarını yakalayan bu yüksek çözünürlüklü harita, GPR bulgularına çok değerli bir bağlam sağlayarak alanın topografyası ve potansiyel yapısal kalıntıların daha kapsamlı bir mekansal anlayışına olanak sağladı.

Son olarak 2019 yılı keşif sonuçları 1987 jeofizik araştırması ile karşılaştırılmıştır. GPR verilerindeki benzerlikler, gemisi oluşumundaki belirli yerlerde gösterilmektedir.

GPR teknolojisinin, LiDAR haritalamanın ve ampirik saha araştırmasının sentezi, jeozaysal araştırmaya bütünsel ve disiplinler arası bir yaklaşım sunar. Bu makale, jeoloji ve arkeolojideki akademik söylemlere yeni bulgular katarak, jeo-uzamsal araştırmaları ilerletmede bu metodolojilerin sinerjik potansiyelinin altını çizmektedir.

Anahtar Kelimeler: Yere Nüfuz Eden Radar (GPR), LiDAR, Nuh'un Gemisi, Durupınar, Ağrı Dağı, Jeofizik Araştırma

¹ Araştırmacı, NoahsArkScans.com, andrewmarkjones@gmail.com, Amerika Birleşik Devletleri

² Doç. Dr., İğdir Üniversitesi, mehmet.salih.bayraktutan@igdir.edu.tr, Türkiye

Integration of Ground-Penetrating Radar, LiDAR, and Empirical Field Studies: A Multifaceted Analysis Comparing 1987 and 2019 Field Studies of the Durupinar Boat Formation Known as “Noah’s Ark”

Andrew JONES¹, Mehmet Salih BAYRAKTUTAN²

This paper details a field expedition conducted by the ToPa 3D research team from the U.S.A. at the Durupinar Noah’s ark site just south of Mt. Ararat, Turkey near the village of Uzengili in Agri Province in October 2019. Motivated by the historical significance and legends associated with Noah's Ark, this expedition faced a myriad of challenges, from equipment acquisition complexities due to international customs to environmental variables inherent to the site. Despite these challenges, the field study yielded multifaceted data, encapsulating geospatial readings and rich cultural interactions, thereby underscoring the Mt. Ararat region’s significance as a site of natural and potential archaeological importance.

Ground-Penetrating Radar (GPR) has emerged as an indispensable tool in contemporary geospatial research, facilitating detailed insights into subsurface structures and potential archaeological sites. This paper presents a rigorous analysis of GPR data processed using the advanced GPR-Slice v.7 software. Methodological approaches encompassed noise filtration, amplitude adjustment, and enhanced signal clarity, leading to the identification of distinct geometric patterns at a depth of 3 to 7 meters. These patterns, indicative of a unique subsurface structure, are critically examined in the context of both geological formations and potential archaeological remnants.

In addition to GPR, the expedition employed Light Detection and Ranging (LiDAR) technology, a pivotal advancement in geospatial mapping. LiDAR was instrumental in creating a detailed 3D topographical map of the Durupinar Noah's Ark site. This high-resolution map, capturing minute surface details, provided invaluable context to the GPR findings, allowing for a more comprehensive spatial understanding of the site's topography and potential structural remnants.

Lastly, the 2019 expedition results are compared with the 1987 geophysical survey. Similarities in the GPR data are shown at specific locations on the boat formation.

The synthesis of GPR technology, LiDAR mapping, and empirical field research offers a holistic and interdisciplinary approach to geospatial exploration. This paper underscores the synergistic potential of these methodologies in advancing geospatial research, contributing novel findings to the academic discourse in geology and archaeology.

Keywords: *Ground-Penetrating Radar (GPR), LiDAR, Noah’s Ark, Durupinar, Mount Ararat, Geophysical Survey*

¹ Researcher, NoahsArkScans.com, andrewmarkjones@gmail.com, United States of America

² Assist. Prof. Dr., Iğdır University, mehmet.salih.bayraktutan@igdir.edu.tr, Türkiye

Antik Yazıtların Arayışı: Muhtemelen Nuh'un Gemisi ile İlgili Olan Eski Yazıtların Araştırılması Amacıyla Türkiye-İran Sınırında Yapılan Zorlu Araştırmanın Sonuçları

Andrew JONES¹

Türkiye'nin doğusunda, engebeli güzelliği ve antik tarihi ile karakterize edilen Durupınar Nuh'un Gemisi alanı yakınındaki Türkiye-İran sınır sınırı, ilk arkeolojik yüzey araştırmasına konu olmuştur. Bu çalışma, 1980'lerin ortasında Ron Wyatt'ın ön bulgularına dayanarak, Nuh'un Gemisi'nin karaya çıkışının anısına yapıldığı öne sürülen antik yazıtların daha detaylı incelenmesi ve belgelenmesi amacıyla başlatıldı. Ron Wyatt'ın ilk gözlemleri, taş sınır işaretleyicileri üzerinde farklı yazıtların ve oymaların varlığını gösterdi; bu da Nuh'un Gemisi'nin İncil'deki anlatımıyla potansiyel bir arkeolojik bağlantı olduğunu akla getiriyor. Bu ön bulguları doğrulamak ve genişletmek amacıyla araştırma ekibimiz, havadan belgeleme için gelişmiş drone teknolojisini kullandı. Bu hassas uluslararası sınır bölgesine dağılmış taş işaretlerinin kapsamlı ve müdahalesiz bir şekilde incelenmesinin sağlanması.

Başlangıçtaki hipotezin ve Wyatt'ın keşifleriyle ilgili yaygın heyecanın aksine, ayrıntılı analizimiz bu yazıtların eski petrogliflerden ziyade modern Farsça sayılarla tutarlı olduğunu ortaya çıkardı. Bu beklenmedik sonuç, arkeolojik araştırmalarda en son teknolojilerle birlikte titiz bilimsel metodolojilerin kullanılmasının kritik önemini vurgulamaktadır. Dahası, arkeolojik verilerin yorumlanmasında doğrulama yanlılığının potansiyel tuzaklarını vurguluyor. Bu makale araştırma tasarımının, veri toplamanın, analitik prosedürlerin ve bunların sonucunda ortaya çıkan bulguların metodik bir açıklamasını sunmaktadır. Sonuçlar, arkeolojik araştırmanın dinamik ve gelişen doğasının bir göstergesi olarak hizmet etmekte ve tarihsel iddiaların ortaya çıkan kanıtlar ışığında sürekli incelenmesi ve yeniden değerlendirilmesi gerekliliğini vurgulamaktadır. Bu çalışma aracılığıyla teknolojinin arkeolojik araştırmalara entegrasyonu ve Nuh'un Gemisi ile ilgili bazı inançların eleştirel incelenmesine ilişkin daha geniş söylemlere katkıda bulunmayı amaçlıyoruz.

Anahtar Kelimeler: Drone, Hava Araştırması, Nuh'un Gemisi, Durupınar, Ağrı Dağı, Yazıtlar

¹ Araştırmacı, NoahsArkScans.com, andrewmarkjones@gmail.com, Amerika Birleşik Devletleri

The Quest for Ancient Inscriptions: The Results of a Challenging Exploration of the Turkish-Iranian Border in Search of Ancient Inscriptions Possibly Related to Noah's Ark

Andrew JONES¹

The Turkish-Iranian border frontier near the Durupinar Noah's Ark site in eastern Turkey, characterized by its rugged beauty and ancient history, has been the subject of an initial archaeological surface survey. This study was launched to further examine and document purported ancient inscriptions, which were hypothesized to commemorate the landfall of Noah's Ark, based on preliminary findings by Ron Wyatt in the mid-1980s. Ron Wyatt's initial observations indicated the presence of distinct inscriptions and carvings on stone border markers, suggesting a potential archaeological link to the biblical narrative of Noah's Ark. To validate and expand upon these preliminary findings, our research team employed advanced drone technology for aerial documentation, ensuring a thorough and non-invasive examination of the stone markers scattered across this sensitive international border region.

Contrary to the initial hypothesis and the prevailing excitement surrounding Wyatt's discoveries, our detailed analysis revealed that these inscriptions are consistent with modern Farsi numbers, rather than ancient petroglyphs. This unexpected outcome underscores the critical importance of employing rigorous scientific methodologies with state-of-the-art technologies in archaeological investigations. Furthermore, it highlights the potential pitfalls of confirmation bias in the interpretation of archaeological data. This paper presents a methodical account of the research design, data collection, analytical procedures, and the consequent findings. The results serve as a demonstration to the dynamic and evolving nature of archaeological research, emphasizing the necessity for continuous scrutiny and reevaluation of historical claims in light of emerging evidence. Through this study, we aim to contribute to the broader discourse on the integration of technology in archaeological research and the critical examination of certain beliefs related to Noah's Ark.

Keywords: Drone, Aerial Survey, Noah's Ark, Durupinar, Mount Ararat, Inscriptions

¹ Researcher, NoahsArkScans.com, andrewmarkjones@gmail.com, United States of America

Ağrı'nın Jeolojik Oluşum Süreçlerinin Ekonomik Faaliyetlere Etkisi ve Bölgenin Deprem Gerçekliği

Nuriye ERYILMAZ¹

Ağrı ili, ülkemizin doğusunda, Doğu Anadolu Bölgesi'nin Yukarı Murat-Van Bölümü sınırları içerisinde yer almakta olup, jeolojik açıdan akarsu havzası özelliği göstermektedir. Jeolojik açıdan incelendiğinde Anadolu'nun oluşumunda önemli rol oynayan orojenik ve epirojenik hareketler Ağrı ilinin tektonik ve morfolojik özelliklerini belirlemiştir. Avrasya levhasının Arap levhasının altına daldığı bölgede yer alan Ağrı ili, yaş, litoloji ve köken bakımından önemli farklılıklara sahip çok çeşitli kayalardan oluşan, belirgin volkanik ve tektonik aktivitenin belirgin olduğu kendine özgü bir jeolojik yapıya sahiptir. Bu jeolojik yapı bölgenin coğrafi özelliklerinin ekonomik faaliyetler açısından çeşitlenmesine katkı sağlamıştır. Ağrı İlinin antik çağlardan günümüze kadar geçirdiği jeolojik süreçler, bölgedeki kış turizmi, sağlık turizmi, değerli maden yatakları gibi çeşitli sektörlerle katkı sağlamıştır. Oluşum açısından Anadolu'yu İran'a bağlayan güzergah üzerinde stratejik bir konuma sahip olan Ağrı Dağı, Doğu Anadolu'da Kuvaterner dönemdeki volkanik olaylar sonucu tamamlanan, büyük önem taşıyan jeolojik oluşumlar nedeniyle Dünya'nın en yüksek noktalarından biri haline gelmiştir. Dünya çapında kış turizminde Ağrı İli, tektonik ve magmatik faaliyetlerin yoğun olduğu, çok sayıda değerli maden yatağı ve endüstriyel hammadde kaynağına ev sahipliği yapan bir bölgedir. Bu zengin maden kaynakları yerel nüfusa istihdam olanağı sağladığı gibi yerel ekonomiyi de canlandırarak ülke ekonomisine önemli katkılar sağlamaktadır. Ayrıca bölgedeki yoğun tektonik sıkışma faaliyeti ve volkanik faaliyetler fay hattı sistemleri boyunca kaplıcaların oluşmasına yol açmıştır. Bu doğal kaplıcalar hem yerel turizme hem de sağlık sektörüne katkı sağlayarak ekonomik çeşitliliği artırıyor. Tüm bu jeolojik süreçler bölge ekonomisini doğrudan ve dolaylı olarak etkilemektedir. Değerli maden kaynakları endüstriyel üretimi artırır, istihdam fırsatları yaratır ve bölgenin refahını artırır. Ayrıca termal kaynakların turizme katkısı yerel ekonomiye de destek olmaktadır. Ağrı İli, deprem riski açısından Kuzey Anadolu Fayı (KAF), Doğu Anadolu Fayı gibi aktif fay hatları ve diğer birçok aktif fay hattıyla çevrilidir. Özellikle Kağızman Fayı, Tutak Fayı, Çaldıran Fayı, Balık Gölü Fayı, Doğubayazıt Fayı, Iğdır Fayı, Ağrı Açma Fayı gibi faylar bölgenin sismik riskini doğrudan etkileyen aktif faylar olarak değerlendirilmektedir. Ağrı İlinde son dönemde yaşanan depremler arasında 1900 yılında 4,8 büyüklüğünde, 1976 yılında 4,8 büyüklüğünde, 2004 yılında 5,1 büyüklüğünde, 2007 yılında 4,9 büyüklüğünde ve 2017 yılında 4,5 büyüklüğünde deprem yer almaktadır. Doğu Anadolu Fay Sistemi'nin bir parçası olan Kuzey Anadolu Fayı'ndan kaynaklanan depremler nedeniyle İl ve çevresi deprem riski altındadır. Ağrı İlinin dağlık ve engebeli arazi yapısı, yüksek rakımları ve iklimi nedeniyle mevsimsel olarak bol yağış almasıyla karakterize edilen coğrafi özellikleri, çeşitli bölgelerde kitle hareketlerinin meydana geldiğine işaret etmektedir. Zeminin genel olarak ince taneli, aşınmamış, parçalı yapısı ve mevsimsel yağışlar nedeniyle yeraltı suyunun ince taneli kil, silt, kum ve çakıldan oluştuğu yeraltı suyu seviyelerindeki artış, bölgede herhangi bir potansiyel depremin varlığına işaret etmektedir. Bölgedeki deprem riskinin azaltılması için yapı envanterinin mikrobölgeleme yöntemleri kullanılarak incelenmesi ve gerekli önlemlerin alınması büyük önem taşımaktadır. Bu süreç, binaları depreme dayanıklı hale getirecek şekilde güçlendirmeyi ve iyileştirmeyi içerir. Sonuç olarak bu araştırma, Ağrı ilindeki jeolojik oluşum süreçlerinin ekonomik faaliyetlere ve bölgenin sismik gerçekliğine etkisinin araştırılmasını amaçlamıştır. Ağrı İlinin jeolojik yapısı ve coğrafi konumu önemli ekonomik fırsatlar sunarken aynı zamanda sismik risk de oluşturmaktadır. Doğal kaynakların sürdürülebilir kullanımı ile depreme dayanıklı altyapı arasında dengenin sağlanması esastır. Bu çalışma benzer coğrafi bölgelerin sürdürülebilir kalkınması için önemli bir referans noktası sağlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı İli, Ekonomik Faaliyetler, Sismik Gerçeklik, Jeolojik Oluşum Süreçleri

¹ Uzman, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, alvnry@hotmail.com, Türkiye

Ağrı Province: Geological Formation Processes, Their Impact on Economic Activities, and the Seismic Reality of the Region

Nuriye ERYILMAZ¹

Ağrı Province is located in the eastern part of our country, within the boundaries of the Upper Murat-Van Section of the Eastern Anatolia Region, and exhibits the characteristics of a geological basin in terms of its river basin. When examined geologically, Ağrı Province's tectonic and morphological features are determined by orogenic and epeirogenic movements that played a significant role in the formation of Anatolia. Situated in a region where the Eurasian plate subducts beneath the Arabian plate, Ağrı Province has a unique geological structure consisting of a variety of rocks with significant differences in age, lithology, and origin, showcasing distinct volcanic and tectonic activities. Ağrı Province, due to its significant geological formations resulting from intense tectonic and magmatic activities, has become one of the highest points on Earth, completed during the Quaternary period in Eastern Anatolia. Globally, Ağrı Province is a region rich in winter tourism, hosting numerous valuable mineral deposits and industrial raw material sources, thanks to the intense tectonic and magmatic activities. These abundant mineral resources not only provide employment opportunities for the local population but also stimulate the local economy, making substantial contributions to the national economy. Additionally, the intense tectonic compression and volcanic activities in the region have led to the formation of thermal springs along fault lines, contributing to both local tourism and the healthcare sector, thus enhancing economic diversification. All these geological processes directly and indirectly impact the regional economy. Valuable mineral resources boost industrial production, create job opportunities, and increase the region's prosperity. Furthermore, the contribution of thermal springs to tourism supports the local economy. Ağrı Province is surrounded by active fault lines such as the North Anatolian Fault (NAF), the East Anatolian Fault, and several other active fault lines, posing earthquake risks. Especially, faults like Kağızman Fault, Tutak Fault, Çaldıran Fault, Balık Gölü Fault, Doğubayazıt Fault, Iğdır Fault, and Ağrı Açma Fault are considered active faults directly affecting the seismic risk of the region. Earthquakes recorded in Ağrı Province in recent times include events in 1900 with a magnitude of 4.8, 1976 with a magnitude of 4.8, 2004 with a magnitude of 5.1, 2007 with a magnitude of 4.9, and 2017 with a magnitude of 4.5. The province and its surroundings are at risk due to earthquakes originating from the North Anatolian Fault, which is part of the East Anatolian Fault System. The mountainous and rugged terrain, high altitudes, and climatic characteristics of Ağrı Province, characterized by seasonal abundant rainfall, indicate the occurrence of mass movements in various regions. The overall fine-grained, unweathered, fragmented structure of the soil, and the increase in groundwater levels due to seasonal rains, consisting of fine-grained clay, silt, sand, and gravel, suggest the potential for any earthquake in the region. It is crucial to examine the building inventory using microzoning methods to reduce earthquake risk in the region and take necessary measures. This process involves strengthening and improving buildings to make them earthquake-resistant. In conclusion, this research aims to investigate the impact of geological formation processes in Ağrı Province on economic activities and seismic reality. While the geological structure and geographical location of Ağrı Province offer significant economic opportunities, they also pose seismic risks. Balancing sustainable use of natural resources with earthquake-resistant infrastructure is essential. This study provides an important reference point for the sustainable development of similar geographical regions.

Keywords: Ağrı Province, Geological Formation Processes, Economic Activities, Seismic Reality

¹ Exp., Ağrı İbrahim Çeçen University, alvnry@hotmail.com, Türkiye

Erçek Gölü (Van-Türkiye) Kuzeyindeki Kuvaterner Yaşlı Volkanik Kayaçların Petrografisi ve Jeokimyasal Özellikleri

Cihan YALÇIN¹

Van Gölü ve civarı tektonik konum olarak Doğu Anadolu Sıkışmalı Tektonik Bloğu içerisinde yer alır. Coğrafi olarak ise Doğu Anadolu Bölgesinde bulunan Van Gölü Arabistan ve Avrasya Levhaları arasında kalmakta ve K-G yönünde sıkışmaktadır. Tektonik yapısı nedeni ile birçok litoloji bu bölgede yer almaktadır. Özellikle de Pliyosen dönemi sonrasında günümüze kadar etkin olan tektonizma ve yaygın volkanizma sebebiyle genç yaşlı volkanitler birçok alanda gözlenmektedir. Van Gölü havzası doğusunda yer alan Erçek Gölü kuzeyinde ise yaygın olarak temelde Bitlis Metamorfitelemi bulunur. Bu birim üzerinde ise Yüksekova Karmaşığında ait litolojiler gözlenmektedir. Bu iki yaşlı birim üzerinde ise Paleojen dönemine ait kırıntılı kayaçlar gözlenir. Tüm bu birimler üzerinde ise Kuvaterner yaşlı volkanik kayaçlar gözlenir. Arazide sert sağlam yapısı ve grimsi rengi ile kolayca tanınır. Bu volkanitlerin polarizan mikroskoptaki incelemesinde hemikristalen ve porfirik dokulu olduğu belirlenmiştir. Kayacın mineral bileşimi plajyoklaz, piroksen (ortopiroksen ve klinopiroksen) ve olivinden oluşmaktadır. Yer yer kayaçta opak mineraller gözlenmektedir. Kayacın yarısından fazlasını oluşturan plajyoklazlar iri taneler halinde ve taze olup albit ikizi göstermektedir. Olivin ve piroksen ise kayaçta az miktarda bulunur. Genel olarak bu mineraller kırıklı-çatlaklı bir yapıya sahiptir. Olivinlerin bir kısmı kenar zonlarından iddingsitleşmeye başlamıştır. Kayaçta ayrıca gaz kaçma boşlukları gözlenmiştir. Bu boşluklar sebebiyle vesiküler doku ortaya çıkmıştır. Volkanik kayaçların detaylı tanımlamaları için anaoksit, iz element ve nadir toprak element analizi (NTE) gerçekleştirilmiştir. Yapılan analiz sonucunda volkanik kayacın bazalt ve bazaltik andezit olduğu belirlenmiştir. Kondrite göre normalize edilmiş iz element dağılım diyagramında incelenen örnekler hafif nadir toprak elementleri (HNTE) ağır nadir toprak elementlere (ANTE) göre olarak daha fazla zenginleşme göstermektedir. Volkanitler genel olarak NTE bakımından fakir bir yapıya sahiptir. Nb/Yb-TiO₂/Yb diyagramında volkanikler alkalin karakterli okyanus adası bazaltı alanına düşmektedir. İz elementlere bakıldığında ise Zr dışında önemli bir zenginleşme tespit edilmemiştir. İncelenen kayaçlara ait NMORB'a göre normalize edilmiş dağılım diyagramlarında büyük iyon yarıçapına sahip elementler (BİYE) zenginleşirken, yüksek alan enerjili elementler (YAEE) tüketilmiştir. Doğu Anadolu Bölgesindeki volkanik kayaçlara ait verilerin ortaya konulması jeolojik evrim için oldukça önemlidir. Zira bu bölgelerde farklı dönemlere ait volkanizma olduğu bilinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Erçek Gölü, Volkanizma, Bazalt, Mineral, Jeokimya

¹ Dr., Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı, cihan.yalcin@sanayi.gov.tr, Türkiye

Petrography and Geochemical Properties of Quaternary Aged Volcanic Rocks North of Lake Erçek (Van-Turkey)

Cihan YALÇIN¹

Lake Van and its surrounding area are situated within the Eastern Anatolian Compressional Tectonic Block in terms of tectonic positioning. Lake Van is situated in the Eastern Anatolia Region and is geographically positioned between the Arabian and Eurasian plates. It experiences compression in the north-south direction. The presence of diverse lithologies in this region can be attributed to its tectonic structure. Young volcanic rocks are commonly found in various regions as a result of ongoing tectonic activity and widespread volcanic eruptions that have occurred from the Pliocene epoch to the present day. Bitlis Metamorphites are frequently observed in the northern region of Lake Erçek, situated in the eastern part of the Lake Van basin. In this unit, we observe lithologies that are classified as part of the Yüksekova Complex. Clastic rocks from the Paleogene period can be observed within these two pre-existing units. Volcanic rocks of Quaternary age are present within all of these geological units. The object can be readily identified due to its rigid and compact composition, as well as its grayish color. The volcanites were examined using a polarizing microscope, which revealed the presence of hemicrystalline and porphyritic textures. The rock's mineral composition comprises plagioclase, pyroxene (including orthopyroxene and clinopyroxene), and olivine. Certain locations exhibit the presence of opaque minerals. Plagioclase, comprising over 50% of the rock's composition, exists as prominent grains exhibiting a fresh appearance and displaying albite twinning. Small quantities of olivine and pyroxene are present within the rock. Typically, these minerals exhibit a structure characterized by fractures and cracks. A portion of the olivine minerals have initiated the process of iddingsitization, beginning from the peripheral regions. Additionally, the presence of gas escape cavities was observed within the rock. The vesicular texture has arisen as a result of the presence of these voids. Detailed identification of the volcanic rocks was conducted through the analysis of mainoxides, trace elements, and rare earth elements (REE). The analysis yielded the determination that the volcanic rock is composed of basalt and basaltic andesite. The chondrite-normalized trace element distribution diagram demonstrates that light rare earth elements (LREE) display a higher degree of enrichment compared to heavy rare earth elements (HREE). Volcanites are generally poor in REE. In the Nb/Yb-TiO₂/Yb diagram, volcanics fall into the alkaline-character ocean island basalt area. When trace elements were analyzed, no significant enrichment was detected except for Zr. The normalized distribution diagrams of the studied rocks reveal an enrichment of elements with a large ion radius (LIR), while elements with high field energy (HFEE) show a depletion. The geological evolution of the Eastern Anatolia Region greatly relies on the significant data pertaining to volcanic rocks. The presence of volcanism from various geological epochs in these regions is well-documented.

Keywords: *Erçek Lake, Volcanism, Basalt, Minerals, Geochemistry*

¹ Dr., Ministry of Industry and Technology, cihan.yalcin@sanayi.gov.tr, Türkiye

Nuh Tufanına Dair İzleri Uydu Görüntüleri ile Tespit Etmek Mümkün Mü?

Sait Nafiz MUTLU¹

Yerküre çok uzun ve farklı oluşum süreçleri geçirerek bugünkü halini almıştır. Yerkürenin geçmişe dair izleri pek çok defa sakladığını ve ancak yer bilimlerine uygun metodoloji ile yapılan araştırmalar sonucunda korunan bu verinin ortaya çıkarılarak geçmişe dair pek çok keşfe öncülük ettiğini biliyoruz. Jeoloji bilim tarihinde pek çok jeoloğun ön gördüğü bazı olumsuz olgular sebebiyle gerçekleşmiş olmasını imkansız gördüğü için Nuh Tufanı hakkında araştırmayı terketse de, jeomorfolojik olarak oldukça belirgin ve kıtaların tamamına yayılmış küresel bir sel felaketi izlerini belirli bir senaryo eşliğinde bulmak hala mümkün görünmektedir.

Buz devrinde eriyen suların Sudan'dan Atlas okyanusuna kadar devam ettiği ifade edilen izlerini uydu haritaları ile araştırdığımızda suyun akış fiziğine uymayan birtakım izlerle karşılaşırız. Bu izlerin doğal yönünün morfolojik olarak yüksekten düşük seviyelere doğru olması gerekirken, izler sistematik bir şekilde eğim yönüne ters olarak gözlenmektedir. Bu izler takip edildiğinde, deniz seviyesinden başlayıp dağlara doğru suyun yükseldiği ve kıta içlerinde uzun mesafeler kat ettikten sonra bazen sonlandığı bazen ise tekrar denize döndüğü görülmektedir.

Arabistan, Avustralya, Asya ve Amerika kıtaları gibi yeryüzündeki karasal alanların çok büyük bir kısmını temsil eden büyük bir alanda gözlenebilen bu izlerin varlığı araştırmayı disiplinler arası ve daha detaylı olarak sürdürmek için gerekli soruları yeterince ortaya koymaktadır. Çizgilerin karakteri incelendiğinde rüzgar etkisiyle oluşmuş olabileceği gibi hızla akan suların kinetik enerjisi ile oluşmuş olabileceği de öngörülebilir. Bazı yerlerde bölgesel jeolojik aktiviteler sonucunda bu izlerin oluşma ihtimali olduğu yadsınamaz. Fakat izlerin genişliği ve yön değiştirme şekli göz önünde bulundurulduğunda hızla akan büyük bir su kütesinin kinetik enerjisi ile oluşması daha olası görülmektedir.

Buz devrinde kuzey kutbunda oluşmuş 2000 metre yüksekliğindeki bir buz duvarının, 12800 yıl önce Grönland'a çarpan bir meteor ile kırılması sonucu serbest kalacak su miktarı bu büyüklükteki bir kinetik enerjinin ortaya çıkmasını mümkün kılmaktadır. Atlas okyanusunun tuzlu sularına hızla dökülen büyük miktardaki tatlı su kütesi, başlangıç noktası arktik bölge olan ve tüm dünyayı hızla dolaşacak devasa tsunami dalgalarını ve bu izleri oluşturmak için yeterli görülmektedir. Nuh tufanının küresel olduğunu ortaya koyan bu izler sayesinde geminin nerede yapıldığı ve nereye konduğunu da yapılan modeller ile öngörmek de mümkün görünmektedir.

Anahtar Kelimeler: Meteor Çarpması, Tsunami, Nuh Tufanı

¹ Dr., Maya Göz Hastanesi, saitmumlu@yahoo.com, Türkiye

Is It Possible to Detect Traces of Noah's Flood with Satellite Images?

Sait Nafiz MUTLU¹

The Earth has taken its current form through very long and different formation processes. We know that the earth has preserved traces of the past many times, and that this protected data has been uncovered only as a result of research conducted with a methodology appropriate to earth sciences, leading to many discoveries about the past. Although many geologists in the history of geological science abandoned research on Noah's Flood because they considered it impossible for it to have happened due to some negative phenomena they predicted, it still seems possible to find traces of a global flood disaster that is geomorphologically quite distinct and spread across all continents, accompanied by a certain scenario.

When we investigate the traces of the melted waters, which are stated to continue from Sudan to the Atlantic Ocean, with satellite maps, we encounter some traces that do not fit the flow physics of water. While the natural direction of these traces should be morphologically from high to low levels, the traces are systematically observed against the slope direction. When these traces are followed, it is seen that the water starts from the sea level and rises towards the mountains, and after traveling long distances in the continents, it sometimes ends and sometimes returns to the sea.

The existence of these traces, which can be observed in a large area representing a large part of the terrestrial areas on Earth, such as Arabia, Australia, Asia and the American continents, adequately reveals the necessary questions to continue the research interdisciplinary and in more detail. When the character of the lines is examined, it can be predicted that they may have been formed by the effect of wind or by the kinetic energy of fast flowing water. It is undeniable that in some places these traces are likely to be formed as a result of regional geological activities. However, considering the width of the tracks and the way they change direction, it seems more likely they were formed by the kinetic energy of a hugerapidly flowing water mass.

The amount of water that would be released as a result of the rupture of a 2000-meter-high ice wall formed at the north pole during the ice age by a meteor hitting Greenland 12800 years ago makes it possible for such a large amount of kinetic energy to emerge. The large amount of fresh water mass rapidly pouring into the salty waters of the Atlantic Ocean is considered sufficient to form the giant tsunami waves and these traces, the starting point of which is the arctic region, which will rapidly travel around the world. Thanks to these traces revealing that Noah's Flood was spherical, it seems possible to predict where the ark was built and where it was placed, with the models made.

Keywords: *Meteor Impact, Tsunami, Noah's Flood*

¹ Dr., Maya Eye Hospital, saitmutlu@yahoo.com, Türkiye

Ağrı'ya Bakışla Yanardağların Tarihi Yakalamadaki Rolü -İzlanda'dan Güncel Örnekler-

Birgir OSKARSSON¹

Volkanik açıdan aktif alanların çevresinde çok sayıda uygarlık kurulmuş ve bunların kalıntılarının bir kısmı volkanik ürünlerin altında kalmıştır. Günümüzde pek çok şehir hâlâ yanardağların ulaşabildiği ve felaket etkileriyle karşı karşıya olan bölgelerde bulunuyor. İzlanda'da nüfusun yoğun olduğu bölgelerin çoğu volkanların ulaşamayacağı yerlerdedir, ancak bazen lav, kül veya cüruf birikintileri tarafından gömülen köylerin veya tarım arazilerinin yakınında volkanik patlamalar meydana gelir. En kötü şöhrete sahip olanı, 1362'de Örafajökull yanardağında meydana gelen ve birçok tarım arazisini piroklastik birikintilerin altına gömen, binaları ve eserleri pomza içinde koruyan Plinian patlamasıydı. Diğer bir örnek ise 1973 yılında Heimaey adasında meydana gelen ve şehrin bir kısmını kaplayan lav akıntıları ve cüruf yayan patlamadır. İnsanların ve volkanların bir arada yaşadığına dair kanıtlar, patlayan volkanların etrafındaki insan faaliyetinin izlerinde de bulunur. Bir örnek, Surtsey adasındaki jeotermal olarak değiştirilmiş volkanik çökeltilerde korunan insan çizme izleridir. Çizme izleri, 1967'de patlamanın sona ermesinden kısa bir süre sonra yanardağın kenarlarında yürüyen insanlar tarafından bırakıldı ve daha sonra jeotermal faaliyetlerle sertleşen rüzgarın savurduğu kül tarafından gömüldü. Başka bir örnek, İzlanda'daki şiddetli patlamalarda yolların veya kumdaki araba yollarının üzerinden akan lav akışlarını içerir. Volkanik patlamalar aynı zamanda toprak kaymalarını ve su baskınlarını da tetikleyebilir ve bu tür birikintilerde insan kalıntıları bulunur. Bu örnekler, yıkıcı güçlerine rağmen yanardağların, çevrelerindeki ortamı hızla gömme ve insan kalıntılarını tarihiyle birlikte etkili bir şekilde yakalayıp koruma konusunda muazzam bir kapasiteye sahip olduğunu gösteriyor.

Anahtar Kelimeler: İzlanda, Volkanlar, Ararat

The Role of Volcanoes Capturing History – Recent Examples from Iceland--with A Look Towards Ararat

Birgir OSKARSSON²

Numerous civilizations have been established in the vicinities of volcanically active areas, and parts of their remains were buried under volcanic products. Today many cities are still found in areas that are in the reach of volcanoes and in danger of its catastrophic effects. In Iceland, most populated areas are out of reach of volcanoes, however occasionally volcanic eruptions take place near villages or farmlands that are buried by lava, ash or scoria deposits. The most notorious was a Plinian eruption in the volcano Örafajökull in 1362 burying several farmlands under pyroclastic deposits, preserving buildings and artifacts in pumice. Another example is the eruption on the island of Heimaey in 1973, that emitted lava flows and scoria burying part of the town. Evidence of the coexistence of humans and volcanoes is also found in traces of human activity around erupting volcanoes. One example is human bootprints preserved in geothermally altered volcanic sediments in Surtsey island. The bootprints were left by people walking on the sides of the volcano shortly after the eruption ceased in 1967 and buried by windblown ash that was later hardened by geothermal activity. Another example includes lava flows running over roads or car tracks in sand in effusive eruptions in Iceland. Volcanic eruptions can also trigger landslides and floods, and human remains be found in such deposits. These examples show that volcanoes despite their destructive power have immense capacity to rapidly bury their surrounding environment and effectively capture and preserve human remains with their history.

Keywords: Iceland, Volcanoes, Ararat

¹ Prof. Dr, İzlanda Üniversitesi, v.oskarsson@ni.is, İzlanda

² Prof. Dr., University of Iceland, v.oskarsson@ni.is, Iceland

Jeolojide 'Derin Zaman' Fikrinin Kökeni

Raul ESPERANTE¹

'Derin zaman' fikri, Dünya'nın milyonlarca yıla yayılan uzun bir fiziksel, çevresel ve biyolojik değişim geçmişine sahip olduğu görüşüdür. Dünya'nın yaşı için uzun çağlar kavramı, çeşitli Avrupalı doğa bilimcilerin İncil'deki Tufan hikayesini reddederek bunun yerine kayaların ve fosillerin kökenini doğal süreçlere bağladıkları 18. yüzyıla kadar uzanmaktadır. Yaşlı Dünya fikrinin ilk savunucuları arasında Comte de Buffon (1707-1788), Abraham Werner (1749-1817) ve James Hutton (1726-1797) vardı. Derin zaman fikri, Fransız doğa bilimci Jean-Baptiste Lamarck (1744-1829) ve Fransız biyolog George Cuvier (1768-1832) de dahil olmak üzere biyolojik çeşitliliğin kökeni tartışmasında doğa bilimciler tarafından da ortaya atılmıştır. Dünya'nın yaşı, on sekizinci yüzyılın son on yıllarında ve on dokuzuncu yüzyılda birçok İngiliz doğa bilimcinin ilgilendiği bir konuydu. Eski Dünya fikrini öne süren en etkili doğa bilimciler, eski Dünya jeolojisinin İncil'le çelişmediğine inanan ancak jeoloji ile İncil'in nasıl uyumlu hale getirilebileceğini göstermeye çalışmayan ve Darwin'i eski Dünya jeolojisi görüşünde eğiten William Smith (1769-1839) ve Adam Sedgwick (1785-1873) ile Charles Lyell (1797-1875) olmuştur. Lyell, geçmişte meydana gelen olaylar için doğaüstü müdahaleye başvurmaya gerek olmadığına, çünkü Dünya'daki doğal ve fiziksel süreçlerin tıpkı diğer bilimlerde olduğu gibi evrensel doğa yasalarıyla açıklanabileceğine inanıyordu. Yeterli zaman verildiğinde, kademeli sedimantasyon, erozyon ve volkanik faaliyet süreçleri Dünya yüzeyindeki mevcut manzarayı açıklayabilirdi. Dolayısıyla, "şimdiki zaman geçmişin anahtarıdır." Bu makale, doğa bilimlerinde derin zaman fikrinin tarihini gözden geçirmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Dünyanın yaşı, Dünya'nın süreçleri, Felaketçilik, Tekdüzelik, Nuh Tufanı*

¹ Prof. Dr., Geoscience Araştırma Enstitüsü, resperante@llu.edu, ABD

The Origin of The Idea of 'Deep Time' in Geology

Raul ESPERANTE¹

The idea of 'deep time' is the view that the Earth has a long history of physical, environmental and biological changes spanning millions of years. The concept of long ages for the age of the Earth goes back to the 18th Century when various European naturalists rejected the biblical story of the Flood, instead attributing the origin of the rocks and fossils to natural processes. Among those early proponents of the idea of old Earth were Comte de Buffon (1707-1788), Abraham Werner (1749-1817), and James Hutton (1726-1797). The idea of deep time was also introduced by naturalists in the discussion of the origin of biological diversity, including the French naturalist Jean-Baptiste Lamarck (1744-1829) and the French biologist George Cuvier (1768-1832). The age of the Earth was a topic of interest among many British naturalists in the last decades of the eighteenth and nineteenth centuries. The most influential naturalists proposing the idea of the old Earth were William Smith (1769-1839) and Adam Sedgwick (1785-1873), who believed that old-Earth geology did not contradict the Bible but never attempted to show how geology and the Bible can be harmonized and trained Darwin in the old-Earth geology view, and Charles Lyell (1797-1875). Lyell believed that there was no need to invoke supernatural intervention for events that happened in the past because natural and physical processes on Earth could be explained by universal natural laws, just like in the other sciences. Given enough time, the gradual processes of sedimentation, erosion and volcanic activity could explain the present landscape on the surface of the Earth. Therefore, "the present is the key to the past." This article reviews the history of the idea of deep time in the natural sciences.

Keywords: *Age of the Earth, Earth's processes, Catastrophism, Uniformitarianism, Noah's Flood*

¹ Prof. Dr., Geoscience Research Institute, resperante@llu.edu, USA

Türkiye'nin Jeopolitiği ve Ağrı İli

Mesut DOĞAN¹, Özlem SERTKAYA DOĞAN²

Dünyada ortaya çıkan siyasi, ekonomik krizler; terör ve salgın olayları ülkeleri olumsuz etkilemektedir. Bu olaylarda köprü vazifesi gören transit geçiş merkezleri daha fazla etkilenirler. Bu bağlamda Türkiye, konumuna bağlı olarak meydana gelebilecek olaylardan çok fazla zarar görmektedir. Türkler; 1071 yılında Anadolu'ya gelmiş, bu topraklarda yerleşmiş, siyasi bakımdan güçlü, kadim, faziletli devletler ve imparatorluklar kurmuşlardır. Devletlerin kurulması ve gelişmesinde etkili olan önemli unsurların başında coğrafi konum ve doğal-beşeri özellikler gelmektedir.

Türkiye, stratejik konumu nedeniyle yakın ve uzak bölgesinde meydana gelen tüm olaylardan etkilenen, diğer taraftan da önemli aktör olarak olaylara müdahil olan bir ülkedir. Türkiye, uluslararası önemli ulaşım yolları üzerinde bulunması ve çevre ülkeleri birbirine bağlayarak tüm yolların buluşma noktasında olması nedeniyle Asya ve Avrupa'nın ana eksenini de oluşturmaktadır. Bu özellik nedeniyle Türkiye, hem uluslararası ticaretin hem de küresel güvenliğin önemli merkezlerinden biri olmuştur. Bunun en güzel örnekleri Balkanlar, Kafkaslar ve Ortadoğu'da meydana gelen savaş ve olaylardan görülmektedir. Yine Rusya - Ukrayna Savaşı'nda arabuluculuk çalışmaları ve gıda tedariki noktasında da Türkiye'nin rolü dikkat çekmektedir. Türkiye'nin bulunduğu konumunun önemi; Haçlı Seferleri'nde, Osmanlı Dönemi'nde, 1. Dünya, Kurtuluş ve 2. Dünya Savaşları'nda açıkça ortaya çıkmıştır.

Ulaşım bakımından önemli mevkide bulunan Ağrı ili, Türkiye'nin doğu sınırında çok önemli bir jeopolitik özellik taşımaktadır. Avrupa'dan Türkiye üzerinden Asya kıtasına devam eden karayolu, Ağrı ilinden geçmektedir. Ağrı ili, Türkiye'nin ekonomik yönden gelişmiş illerine göç verirken aynı zamanda dış göç rotasında yer alan bir konumdadır. Ağrı ili, konumu, tarihi, ulaşım, turizm, kır potansiyeli (doğal çevre şartlarına uygun tarım kaynakları) özellikleriyle beraber, başta Ağrı Dağı olmak üzere dağları, havzaları ve platolarıyla dikkat çekmektedir. Önemli sınır kapısı Gürbulak, Asya'ya açılan kapısıdır.

İnsanoğlu mekân değiştirerek ihtiyaçlarını karşılamak için geçmişten itibaren göç etmiştir. Siyasal, güvenlik, ekonomik, sosyal ve kültürel anlamda öne çıkan mekânlar göç alırlar. Türkiye üzerinden geçen göç güzergahlarından biri de bulunduğu konum nedeniyle Ağrı'dan geçmektedir. Ağrı köprü vazifesi gören ve transit il statüsündedir. Ağrı ili, göç problemini sınırda olması nedeniyle uzun zamandır yaşamaktadır. Özellikle transit göç sisteminde hedef ülkelere yönelen kaçak göçmenler (düzensiz göçmenler), sığınmacılar, mülteciler Ağrı ilinden de geçmektedirler. Ağrı ilinde yakalanan kaçak göçmenler özellikle Afganistan uyruklular ülkelerine geri gönderilmektedir. Yakalanamayanlar ise hedeflerine yönelmektedirler.

Ekonomik, sosyal ve kültürel yönden yaşadığı sorunları aşmaya çalışan ve bulunduğu konum nedeniyle farklı özellik ve nitelikleri bulunan Ağrı ili, hem fiziki hem beşeri ve hem de mevzi coğrafya açısından ele alınmalı ve değerlendirilmelidir. Cumhuriyetin ilanıyla tüm dünyaya gücünü göstermeye çalışan, soğuk savaş döneminde etkinliğini koruyan ve yenedünya düzeninde daha da öne çıkan bir Türkiye, Ağrı ve diğer illerle birlikte bir bütün olarak jeopolitik özellikleriyle varlığını her zaman devam ettirecektir.

Anahtar Kelimeler: Coğrafya, Konum, Jeopolitik, Türkiye, Ağrı

¹ Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi, esutan@istanbul.edu.tr, Türkiye

² Prof. Dr., İstanbul Üniversitesi, srkydgn@istanbul.edu.tr, Türkiye

Geopolitics of Turkey and Ağrı Province

Mesut DOĞAN¹, Özlem SERTKAYA DOĞAN²

Political and economic crises, terrorism and epidemics in the world, affect countries negatively. In these events, transit centers that act as bridges are more affected. In this context, Turkey suffers a lot from the events that may occur depending on its location. The Turks came to Anatolia in 1071, settled in these lands, and established politically powerful, ancient, virtuous states and empires. Geographical location and natural-human characteristics are at the forefront of the important factors that affect the establishment and development of states.

Turkey, due to its strategic location, is a country that is affected by all the events that occur in its near and far regions, in addition it is a country that intervenes in the events as an important actor. Due to its location on important international transportation routes, Turkey connects the surrounding countries and forms the main axis of Asia and Europe, as it is at the meeting point of all roads. Due to this feature, Turkey has become one of the important centers of both international trade and global security. The best examples of this can be seen from the wars and events that occurred in the Balkans, the Caucasus and the Middle East. Turkey's role draws attention in mediation efforts and food supply during the Russia-Ukraine War as well. The importance of Turkey's location; it has clearly emerged in the Crusades, Ottoman Period; 1st World, Independence and 2nd World Wars.

Located in an important location in terms of transportation, Ağrı province has a very important geopolitical feature on the eastern border of Turkey. The highway, which continues from Europe to the Asian continent via Turkey, passes through the province of Ağrı. The province of Ağrı is in a position on the external migration route, while at the same time emigrating to the economically developed provinces of Turkey. Ağrı province attracts attention with its location, history, transportation, tourism, and rural potential (agricultural resources suitable for natural environmental conditions), as well as its mountains, basins, and plateaus, especially Mount Ararat. The important border gate Gürbulak is the gateway to Asia.

Human beings have migrated since the past to meet their needs by changing places. Places that stand out in political, security, economic, social, and cultural terms receive immigration. One of the migration routes passing through Turkey passes through Ağrı due to its location. Ağrı acts as a bridge and has the status of a transit province. Ağrı province has been experiencing migration problems for a long time due to its border location. Especially in the transit migration system, illegal immigrants (irregular immigrants), asylum seekers and refugees heading towards target countries also pass through Ağrı province. Illegal immigrants, especially Afghan nationals, caught in Ağrı province are sent back to their countries. Those who cannot be caught turn to their targets.

Ağrı province, which tries to overcome its economic, social, and cultural problems and has different features and qualities due to its location, should be handled and evaluated in terms of both physical, human, and local geography. A Turkey that tried to show its power to the whole world with the proclamation of the Republic maintained its effectiveness during the Cold War period, and became more prominent in the new world order will always continue its existence with its geopolitical characteristics as a whole, together with Ağrı and other provinces.

Keywords: *Türkiye, Ağrı, Geography, Location, Geopolitics*

¹ Prof. Dr., İstanbul University, esutan@istanbul.edu.tr, Türkiye

² Prof. Dr., İstanbul University, srkydgn@istanbul.edu.tr, Türkiye

Asırlık Bir Kentin Kimlik Erozyonu: Ağrı Örneği

İsmet ALACA¹

Kentler yalnızca birer yaşam, ticaret, iletişim veya ulaşım alanı değildir: aynı zamanda mekân, yerleşim biçimi, tarihi dokusu, mimarisi, meydanları, caddeleri ve kent sakinlerinin oluşturdukları bir ekosistemdir. Başka bir tanımla kent; iş bölümü ve uzmanlaşmanın, tarım, sanayi ve turizm gibi ayrık uğraşların ve kent sakinleri ile sayısız öğenin tek bir vücutta faaliyet gösterdiği yerdir. Her kentte zaman farklı akar. Havası ve suyunun hatta yemeklerinin de içine sinen farklı tatları vardır kentlerin. Güneş her kentte ayrı bir renk demeti oluşturur. Ayrıca her kentin kendince bir silueti, panoramik görüntüsü vardır. Bu da o kenti kişileştirir ve adıyla, sanıyla, ünlü yemekleri ve tarihi dokusuyla diğerlerinden ayırır. Burada kent kimliğinin nasıl tanımlandığına da bakmak gerekecektir. Kent kimliğini farklı tanımlayan düşünürler olmakla beraber yukarıda sıralanan öğelerin birini veya birkaçını kent kimliği tanımında kullandıkları görülmektedir. Sözelimi Proshansky, Fabian ve Kaminoff (1983) kent kimliğini ilgili yerin fiziksel yerleşmeleri hakkındaki düşüncelerin, anıların ve duyguların bir aradaki özgün hali olarak tanımlar. Benzer biçimde Affiliations (2007) yer boşluk ve anlamın bileşkesini, Relp ise (1976) yer ile benzerlik gösteren diğer yerler arasındaki insan zihnindeki etkileşim ve deneyim farklılığı olarak tanımlamalar yapmaktadır.

Kent sakinleri ile kent üretimine katkı sağlayan esnaf ve sanatkârlar doğup büyüdükları veya sonradan yerleştikleri bu yerdeki yaşam deneyimleri ile aşınası oldukları ses, görüntü, koku ve manzara ile o kente bir anlam verirler. Aynı zamanda bu sakinlerin pek çoğu kente anlam katar ve kent kimliğine katkı sunarlar. İnsanlar geçici olmakla beraber kent imgeleminde kendisine kalıcı yer edinen mekanların varlığı elzemdir. Sözelimi günümüzde Saat Kulesi, Kordon Boyu ve Kemeraltı Çarşısı gibi unsurlar İzmir kent kimliği ile özdeşleşmiştir. Kızıkkulesi, Galata Kulesi ve Ortaköy Camii ile Kapalıçarşı'nın da İstanbul kent kimliğindeki yeri tartışılmazdır. Aynı şekilde Diyarbakır; Surları, Ulucami ve Hevsel Bahçeleri; Erzurum ise Çifteminare ve Ulucami gibi simge yapılar ile diğer kentlerden ayrılmaktadır.

Ürün bazında da kent kimliğini oluşturan öğeler bulunmaktadır. Van Otlı Peyniri, Kayseri Sucuğu ve Kayseri Pastırması, Erzincan Üzümlü, Diyarbakır Karpuzu, Urfa Kebabı gibi. Bununla birlikte evcil hayvanların veya çiftlik hayvanlarının birer kent simgesi haline geldiği ve kent kimliğine katkı sağladığı da görülmektedir. Ankara Keçisi, Van Kedisi, Kars Kazı vb. gibi.

Çalışma konusu Ağrı'nın da kimliğine ilişkin bazı unsurlardan bahsetmek mümkündür. Ancak bunların kent merkezi ile ilintisi sınırlı kalmaktadır. Ağrı Dağı ve İshakpaşa Sarayı, Doğubayazıt ilçesi sınırlarında yer almakta son dönemlerde asırlık kent merkezinin tarihi bir tane mekânından bahsetmek mümkün olamamaktadır. Ürün bazındaki kimlik unsurları ise henüz çok yenidir. Bunlar Ağrı Yaprak Döneri ve Ağrı Geven Balı'dır. Bu yazıda ele aldığımız Ağrı kent merkezinin, bünyesindeki sınırlı sayıda tarihi mekânların bir bir tahrip edilmesiyle kimliksiz bir kent haline geldiği görülmektedir.

Garrett Hardin'in *Ortak Malların Trajedisi* (1968) isimli teorisi Ağrı'da kentsel kimlik unsurlarına yapılan hesapsız müdahalelerde adeta hayat bulmaktadır. Bu anlamda Ağrı kentinin hafızasını oluşturan pekçok öğe adeta sahihsizlikten kaderine terk edilmiş ve kamunun, sivil toplumun, yerel basının, esnaf ve sanatkarın ve Ağrı halkının gözleri önünde tahrip edilmiş, bu esnada kayda değer bir direnişle karşılaşılmamıştır. Çalışmada Coğrafya Bilim Alanından alınan "erozyon" deyiminin yerinde kullanıldığı; ayrıntılarına yer verilen pekçok kimlik öğesi mimari yapının tahribatı dikkate alındığında okuyucu tarafından da haklı bulunacaktır. Ağrı kent kimliğinin önemli unsurlarından olup, günümüzde tahrip edilen veya tamamen yok edilen birkaç mimari kimlik unsurundan bahsetmek mümkündür. Bunlardan bazılarını saymak gerekirse; yapımı milattan öncesine dayanan ve sonrasında asırlar boyunca manastır olarak kullanılmış olan Bagavan Kilisesi (Taşlıçay Taştaker Köyü-Üç Kilise) 1920'li yıllarda tahrip edilmiş, taşlarının bir kısmının köylüler tarafından yapı malzemesi olarak

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, ialaca@agri.edu.tr, Türkiye

kullanıldığı ve kalan diğer kısmının ise 1952 yılında Ağrı merkezde bulunan Merkez Camii inşaatında kullanıldığı rivayet edilmektedir. Bu cami de 2021 yılında yıktırılmış yerine yeni bir cami yaptırılmıştır. İçinde taş işçiliğiyle yapılmış dükkânlar ve taş döşemeli havuzlu avlu bulunan Sebze Pazarı yıktırılmış ve yerine 1997 yılında Belediye İş Merkezi yaptırılmıştır. Yine Akbank ve İş Bank şubelerinin arasında kalan sokakta yapımı eskilere dayanan pek çok dükkân, Eski Van ve Yeni Van Caddelerindeki pek çok dükkân ve mağaza, muhtelif tarihlerde yıktırılarak yerlerine yeni binalar dikilmiştir.

Bu çalışma, “**Kimlik erozyonuna maruz kalan bir kentin sakinleri ve ziyaretçileri kente karşı duyulması gereken anlayıştan mahrum kalır**” hipotezinden hareketle yazılmıştır. Çalışmada kent kimliğine ilişkin önemli unsurları kamu ve özel kesim eliyle tahrip edilen Ağrı il merkezindeki eserlere ilişkin bilgilere yer vermenin yanı sıra çeşitli çözüm önerileri sunulmaktadır. Bu öneriler mevcutta az sayıdaki eserlerin korunmasını ve restore edilmesini, eski eserlerin ise en azından bir kısmının yeniden inşasının önemine vurgu yapmaktadır. Bunun için Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi akademisyenlerinin de içinde yer alacağı Ağrı Kent Kimliğinin Korunması Kurulu gibi bir üst birimin ihdas edilmesi önerilmektedir. Kimliğin yeniden inşası kent sakinlerinin korumacı, sahiplenici duygularını güçlendirecek, aidiyet hissinin artmasına vesile olacaktır. Ayrıca kimlikli bir kent, dışarıdan bakanların saygınlığını kazanacak, daha çok ziyaretçi çekecek ve kentin finansal sıkıntılarının aşılmasında büyük katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Kent Kimliği, Kent Kültürü, Restorasyon, Kent Kimliği Erozyonu

The Identity Erosion of a Century-Old City: Sample of Ağrı

İsmet ALACA¹

Cities are not only areas of life, trade, communication or transportation: they are also spaces, settlements, historical texture, architecture, squares, streets and an ecosystem created by city residents. In other words, city; It is the place where division of labor and specialization, separate pursuits such as agriculture, industry and tourism, and urban residents and countless elements operate as a single body. Time flows differently in every city. Cities have different tastes that permeate their air, water and even their food. The sun creates a different color beam in each city. In addition, every city has its own silhouette and panoramic view. This personifies that city and distinguishes it from others with its name, reputation, famous dishes and historical texture. Here it will also be necessary to look at how urban identity is defined. Although there are thinkers who define urban identity differently, it is seen that they use one or more of the elements listed above in the definition of urban identity. For example, Proshansky, Fabian and Kaminoff (1983) define urban identity as the unique state of thoughts, memories and feelings about the physical settlements of the relevant place. Similarly, Affiliations (2007) defines place as the combination of emptiness and meaning, and Relp (1976) defines it as the difference in interaction and experience in the human mind between place and other similar places.

City residents and tradesmen and craftsmen who contribute to city production give meaning to that city with the sounds, sights, smells and landscapes they are familiar with through their life experiences in the place where they were born and raised or later settled. At the same time, many of these residents add meaning to the city and contribute to its identity. Although people are temporary, the existence of spaces that have a permanent place in the urban imagination is essential. For example, today, elements such as the Clock Tower, Kordon Boyu and Kemeraltı Bazaar are identified with the city identity of İzmir. The place of the Maiden's Tower, Galata Tower, Ortaköy Mosque and Grand Bazaar in the urban identity of Istanbul is indisputable. Likewise, Diyarbakır; Walls, Grand Mosque and

¹. Assist. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, ialaca@agri.edu.tr, Türkiye

Hevsel Gardens; Erzurum is distinguished from other cities by landmark buildings such as Çifteminare and Ulucami.

There are also elements that form the identity of the city on a product basis. Such as Van Herbed Cheese, Kayseri Sausage and Kayseri Pastrami, Erzincan Grape, Diyarbakır Watermelon, Urfa Kebab. However, it is also seen that pets or farm animals have become city symbols and contribute to the urban identity. Angora Goat, Van Cat, Kars Goose etc. like.

It is possible to talk about some elements related to the identity of Ağrı, the subject of the study. However, their connection with the city center remains limited. Mount Ararat and İshakpaşa Palace are located within the borders of Doğubayazıt district, and recently it has not been possible to mention a single historical place in the centuries-old city center. Product-based identity elements are still very new. These are Ağrı Döner Döner and Ağrı Astragalus Honey. It is seen that the city center of Ağrı, which we discussed in this article, has become an identityless city with the destruction of a limited number of historical places one by one.

Garrett Hardin's theory called The Tragedy of the Commons (1968) literally comes to life in the reckless interventions made to the elements of urban identity in Ağrı. In this sense, many elements that make up the memory of the city of Ağrı were abandoned to their fate and were destroyed in front of the eyes of the public, civil society, local press, tradesmen and craftsmen and the people of Ağrı, without any significant resistance. In the study, the term "erosion" taken from the Field of Geography was used aptly; Many identity elements detailed will be justified by the reader, considering the destruction of the architectural structure. Ağrı is one of the important elements of urban identity, and it is possible to mention a few architectural identity elements that have been destroyed or completely destroyed today. To name some of them: Bagavan Church (Taşlıçay Taşteker Village-Üç Church), which dates back to before Christ and was used as a monastery for centuries, was destroyed in the 1920s, some of its stones were used as building materials by the villagers, and the remaining part was converted into the Central Mosque in the center of Ağrı in 1952. It is rumored that it was used in construction. This mosque was demolished in 2021 and a new mosque was built in its place. The Vegetable Market, which had stone-built shops and a stone-paved courtyard with a pool, was demolished and the Municipality Business Center was built in its place in 1997. Again, many shops dating back to ancient times on the street between Akbank and İş Bank branches, and many shops and stores on Eski Van and Yeni Van Streets were demolished at various times and new buildings were erected in their places.

This study was written based on the hypothesis that "Residents and visitors of a city exposed to identity erosion are deprived of the necessary understanding towards the city." In addition to providing information about the works in the city center of Ağrı, whose important elements of the city's identity were destroyed by the public and private sector, the study also offers various solution suggestions. These recommendations emphasize the importance of preserving and restoring the few existing works and reconstructing at least some of the old works. For this purpose, it is recommended to establish a higher unit such as the Ağrı Urban Identity Preservation Board, which will include academicians from Ağrı İbrahim Çeçen University. Reconstructing identity will strengthen the protective and possessive feelings of city residents and increase their sense of belonging. In addition, a city with an identity will gain the respect of outsiders, attract more visitors and make a great contribution to overcoming the financial problems of the city.

Keywords: Ağrı, Urban Identity, Urban Culture, Restoration, Urban Identity Erosion

Üniversite Öğrencilerinde Nuh'un Gemisi Algısı

Murat GÖKALP¹

İnançların çoğunda gerçek ya da olağanüstü hikayeler vardır. Bu hikayeler kültürden kültüre değişiklik göstermekle beraber bazen birbirine çok benzer olabilmektedir. Bu benzer hikayelerden biri de şu anda Nuh tufanı olarak bildiğimiz olgudur. Tufana ilişkin en eski kayıtlar Mezopotamya kökenli olan Sümer ve Asur gibi antik uygarlıkların tabletlerindeki bilgilere dayanmaktadır. Tevrat'a göre tufandan sonra Nuh'un gemisi Ararat dağlarına; Kur'an'a ve İslamî kaynaklara göre ise gemi Cudi Dağı'na oturmuştur. Nuh tufanı, ile ilgili yorumlarda geminin tufandan sonra nereye indiğiyle ilgili büyük bir merak söz konusu olmuştur. Tufanın evrensel olduğu yönündeki görüşler yaşamın yeniden başladığı yerin, doğal olarak geminin karaya indiği yerin Ağrı olduğunu işaret etmektedir. Ağrı Dağı'nın tarihsel ve fiziksel önemine ağırlık verilen incelemede dağın doruğuna tarihte ilk kez tırmanan Alman J. J. Friedrich W. Parrot'un Günceleri, David Fasold'un The Ark of Noah adlı kitabı ve Nuh'un Gemisi'yle ilgili birçok yeni bilgi yer almaktadır.

Gelmiş geçmiş en önemli ve gizemli konulardan biri antik çağlardan günümüze Nuh Tufanı kalmıştır. Çeşitli zaman dilimlerinde teknenin yeri ve kalıntılarının aranması ile ilgili araştırmalar yapılmıştır. Bazı dini kaynaklara göre Tufanın insanların günahları yüzünden meydana geldiği düşünülmektedir. Genesis sel anlatısının Avrupa kültüründe derin kökleri vardır. Nuh'un Gemisi'nin tufandan kurtuluş gemisi olarak anlatılması, 'ekolojik felaket' sonrası yaşam için umut veriyor görünmesi, tufandan sonraki yeni dünyanın oluşması hakkında efsane olarak yerini korumaktadır. Hugh of Saint Victor'un 12. Yüzyıl eserinde; "The Mystic Ark" ile Nuh ve Gemi hikayesinin bir yer olarak algılanmasını dört düzeyde bulabiliriz. Bunlar tarihsel anlam, alegorik anlam, tropolojik anlam ve analojik anlamdır. Mistik Gemi metninde tanımlandığı ve yorumlandığı şekliyle Gemi görüntüsü aslında dört Gemi içermektedir: Nuh'un Gemisi; alegorik Kilise Sandığı; anagojik Bilgelik Sandığı; ve Rahmet Ana'nın tropolojik Sandığı. Nuh'un Gemisi efsanesi, orta çağda el yazmalarında ve resimlerinde ayrı konular olarak çok popüler olmuştur. Tufan kelimesinin farklı anlamlara gelmesi gerek tufan anlatılarının ortaya çıkış döneminin koşulları ile gerekse farklı kültürel ortamlara ve inançlara sahip insanların tufana yüklediği anlamlardan kaynaklanmış olması önemli bir etken olmuştur.

Bu araştırmanın amacı Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesinin çeşitli fakültelerinde 2022-2023 eğitim- öğretim yılında; öğrenim gören öğrencilerin Nuh'un Gemisi ne yönelik algılarını çeşitli değişkenlere göre incelemektir. Bu amaç doğrultusunda 480 öğrencinin görüşleri alınmış, öğrencilerin Nuh'un Gemisi algılarının okudukları fakülte ve bölümlere göre değiştiği görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Nuh Tufanı, Algı, Üniversite Öğrencileri, Nuh'un Gemisi

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, mgokalp@agri.edu.tr, Türkiye

University Students' Perception of Noah's Ark

Murat GÖKALP¹

Most beliefs have true or extraordinary stories. Although these stories vary from culture to culture, they can sometimes be very similar to each other. One of these similar stories is what we now know as Noah's flood. The earliest records of the Flood are based on the information in the tablets of ancient civilizations such as Sumer and Assyria, which originated in Mesopotamia. According to the Torah, after the flood, Noah's ship reached the Ararat mountains; According to the Qur'an and Islamic sources, the ship sat on Mount Judi.

In the comments about Noah's flood, there was a great curiosity about where the ship landed after the flood. The views that the flood is universal point out that the place where life started again and naturally the place where the ship landed is Ağrı. ;;In the study, which focuses on the historical and physical importance of Mount Ararat, the thoughts of German J. J Friedrich W. Parrot, who climbed the mountain for the first time in history, David Fasold's book The Ark of Noah and many new information about Noah's Ark are included.

One of the most important and mysterious issues of all time has survived from ancient times to the present day Noah's Flood. Research has been carried out on the location of the boat and the search for its remains in various time periods. According to some religious sources, it is thought that the Flood occurred because of the sins of people. The Genesis flood narrative has deep roots in European culture. The narration of Noah's Ark as a ship of salvation from the flood, the fact that it seems to give hope for life after the 'ecological disaster', maintains its place as a legend about the formation of the new world after the flood. In Hugh of Saint Victor's 12th century work "The Mystic Ark" we can find the perception of the story of Noah and the Ark as a place at four levels. These are historical meaning, allegorical meaning, tropological meaning and analogic meaning. The Ark image as described and interpreted in the Mystical Ark text actually includes four Ark: Noah's Ark; allegorical Church Ark; anagogical Ark of Wisdom; and the Tropical Ark of the Blessed Virgin. The legend of Noah's Ark was very popular in medieval manuscripts and paintings as separate subjects. The fact that the word Flood has different meanings, stemmed from the conditions of the emergence period of the Flood narratives and the meanings attributed to the Flood by people with different cultural environments and beliefs has been an important factor.

The aim of this research is to examine the perceptions of the students studying at various faculties of Ağrı İbrahim Çeçen University in the 2022-2023 academic year towards Noah's Ark according to various variables. For this purpose, the opinions of 480 students were taken and it was seen that the perceptions of the students about Noah's Ark changed according to the faculties and departments they studied.

Keywords: Noah's Flood, Perception, University Students, Noah's Ark

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, mgokalp@agri.edu.tr, Türkiye

Üzengili Sitesi - Nuh'un Gemisine Aday

Ross PATTERSON¹

Nuh'un Gemisi için iddia edilen tüm görüşler ve önerilen yerler arasında belirli bir yer sürekli ilgi çekmektedir: Üzengili köyündeki yer. Bu yıl yeni bir müzenin inşasıyla genişletilen buradaki resmi Ziyaretçi Merkezi, sitenin resmi açılışından bu yana dünyanın dört bir yanından sürekli bir ziyaretçi akınına uğradı. Bu alanın geneline bakıldığında, efsanevi Nuh'un Gemisi'nin karaya çıkma kriterlerine uymaktadır. Yer adları, coğrafya ve tarihi kayıtlar bu konuma ağırlık vermektedir. Sitenin kendisini ele alırsak, sitenin Nuh'un Gemisi'nin kalıntıları için beklediğimizle eşleştiğini görüyoruz. Antik yazılara göre doğru uzunluktadır; doğru yerde; 4000 yıldan fazla bir süre sonra böyle bir ahşap gemiden beklenebilecek durumda. Peki bu bölge Nuh'un Gemisi'nin gerçek kalıntıları mı? Herhangi bir kazı yapılmadan bile bu alan pek çok ikna edici kanıt sunmuştur. Geçmişte bireyler ve gruplar tarafından farklı türde taramalar yapılmış, numuneler test edilmiş ve hatta karotlu sondajlar yapılmıştır. Genel sonuçlar incelendiğinde, bu alanın eski bir insan yapımı yapının kalıntılarını barındırdığı yönünde ikna edici bir durum ortaya çıkıyor.

Özetle, bu bölgede bulunan tüm kanıtlar dikkate alındığında, Nuh'un Gemisi'nin kalıntıları için açık ara en iyi aday burasıdır. Nuh'un gemisinin nihayet karaya oturduğu yer olarak kabul edilmesi için arkeolojinin tüm kriterlerini karşılamaktadır. Artık alanda uygun bir kazı yaparak sorunu kesin olarak çözmenin zamanı geldi mi?

Anahtar Kelimeler: Nuh'un Gemisi, Uzengili Sitesi, Durupınar, Nuh'un Gemisi

Uzengili Site - Candidate for Noah's Ark

Ross PATTERSON²

Of all the claimed sightings and proposed locations for Noah's Ark, one specific site has constantly drawn interest – the site at Uzengili village.; The official Visitors Centre there, which is being expanded this year with the construction of a new museum, has received a steady stream of visitors from around the world ever since the site was officially opened. If we consider the general region around this site, it fits the criteria for landing site of the legendary Ark of Noah.; Place names, geography and historical accounts lend weight to this location.; If we consider the site itself, we find the site matches what we'd expect for the remains of the Ark of Noah.; It is right length according to ancient writings; it is in the right place; it's in the condition one would expect of such a wooden vessel after more than 4000 years. But is the site the actual remains of Noah's Ark? Even without an excavation being carried out, the site has provided much compelling evidence.; Different types of scans have in the past been carried out by individuals and groups, samples have tested and even core drillings have been done.; When the overall results are examined, there is a compelling case that this site houses the remains of an ancient man-made structure.

In summary, taking into account all the evidence found at this site, it is by far the best candidate for the remains of Noah's Ark. It meets all the criteria of archaeology to be considered the most likely place where Noah's ship finally came to rest.; Is it now the time to resolve the question once and for all by undertaking a proper excavation of the site?

Keywords: Noah's Ark, Uzengili Site, Durupınar, Noah's Ark

¹ Araştırmacı, Noah's Ark Project Trust (NZ), ross@discoverynews.net, Yeni Zelanda

² Researcher, Noah's Ark Project Trust (NZ), ross@discoverynews.net, New Zealand

ARKeolojik Kanıtların Bilimsel Tarihlendirilmesi

Willie ONDRİCEK¹

Noah'ın Gemisi'nin hikayesi ile Ararat Dağı arasında uzun bir gelenek bulunmaktadır. Bu dağda bir geminin dinlenmiş olma olasılığına ek olarak, bu dağa Nuh ve gemisini anan binlerce yıl boyunca yapılan ziyaretlere dair birçok kanıt da bulunmaktadır. Mt Ararat çevresindeki uzun tarihli profesyonel ve amatör keşif ve araştırmalar, birçok artefaktın Nuh'un gemisi ve bu dağa yapılan ilgili ziyaretlerle ilişkilendirildiği iddiasını ortaya koymuştur. Bu artefaktlardan bazıları bilimsel arkeolojik incelemeye tabi tutulmuştur.;;Artefaktların araştırılmasında onları doğru bir şekilde tarihlendirebilmek kritiktir.;;Nispeten tipolojik bir sıra içinde tarihlendirilebilen seramik ve taş artefaktlara ek olarak, içerik ve epigrafi açısından tarihlendirilebilen yazıtlar da bulunmaktadır. Özellikle, organik nitelikte olan nadir artefaktlar ve ahşap parçalar, radyokarbon tarihlendirme yöntemi ile tarihlendirilebilir ve mutlak bir takvim karşılığı sağlayabilir. Mt Ararat'tan gelen az miktardaki ahşap nesne, karbon on dört tarihlendirmeye tabi tutulmuştur. Bu karbon on dört ölçümlerinin sonuçları, insan faaliyetleri ve bu dağa yapılan Nuh'un gemisi ve ziyaret geleneği hakkında bize neler söyleyebilir? Bu sunumda, iddia edilen olarak Mt Ararat'ın yamaçlarından kaynaklandığı bildirilen karbon on dört ile tarihlenen organik nesnelere bilimsel değeri, kabul edilen bilimsel yöntem ve varsayımlarla ilişkilendirilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tarih Öncesi ve Arkeoloji, Bilim ve Arkeoloji, Karbon on dört tarihlendirme, Ararat Dağı Artefaktları

Scientific Dating of ARKaeological Evidence

Willie ONDRİCEK²

There is a long tradition connecting the story of Noah's Ark with Mt Ararat. In addition to the possibility of an ark having rested on this mountain there is also a lot of evidence for pilgrimage to this mountain commemorating Noah and the ark over millennia. A lengthy history of professional and amateur exploration and research around Mt Ararat has produced many artifacts that are claimed to be related to Noah's ark and related pilgrimage to the mountain. Some of these artifacts have been subjected to scientific archaeological examination. Crucial to investigation of artifacts is the ability to date them accurately. In addition to ceramic and stone artifacts that can be dated within a relative typological sequence, there are also inscriptions that can be dated in terms of content and epigraphy. Of keen interest, are rare artifacts and pieces of wood that are organic in nature that can be dated by means of radiocarbon dating providing an absolute calendrical correlation. A small amount of wooden objects from Mt Ararat have been subjected to carbon fourteen dating. What can the results of these carbon fourteen measurements tell us about human activity and the traditions surrounding Noah's ark and pilgrimage to this mountain? In this presentation, the scientific value of organic objects dated by carbon fourteen that have reportedly originated from the slopes of Mt Ararat will be explored in relation to accepted scientific method and assumptions.;

Keywords: Prehistory and Archaeology, ;Science and Archaeology, Carbon fourteen dating, Mount Ararat Artifacts

¹ Öğr. Gör., Andrews University, wondricek@uhl.ac, ABD

² Lec., Andrews University, wondricek@uhl.ac, USA

Tanrılar, Dağlar ve Tapınaklar: Ağrı'ya Antik Yakın Doğu Bağlamında Bakış

Elisabeth LESNES¹, Randall W. YOUNKER²

Gilgamiş Destanı'nın 12. tabletinde Geminin Nişir/Nimuş Dağı'ndaki İniş Yerinden bahsediliyor; bu isim bazılarının "Kurtuluş Dağı" anlamına geldiğini öne sürüyor. Elbette diğer kutsal kitaplarda da Dağın adı Ağrı Dağı'dır. İlginç olan hikayede geminin bir zigurata, yani tanrılara erişim sağlayan ve dolayısıyla Büyük Tufan'dan sonra yaşayan insanlara kurtuluş olanağı sağlayan bir tapınağa dönüşmesinden bahsediliyor. Yüksek dağların doruklarının tanrılara ya da Tanrıya erişim sağlayabileceği düşüncesi, dünyanın geri kalanında olduğu gibi Antik Yakın Doğu'da da yaygın bir kavramdır. Bazen dağın zirvesine ulaşmak, İlahi Olan'ın alt alemine ulaşmak için yeterliydi; ancak bazen ibadet eden insanlar, İlahi Olan'a erişimi ve onunla iletişimi kolaylaştırmak için kutsal yapılar (mabetler, tapınaklar vb.) inşa etmek için büyük çaba harcıyorlardı. Bu sunumda, cennetle ve İlahi Olanla bağlantısı olduğu düşünülen, daha iyi bilinen bazı "dünya dağları" gözden geçirilecektir. Ayrıca bu dağların bir kısmında, özellikle antik Yakın Doğu'da, zirvelerinin üzerinde veya yakınında çeşitli tapınak ve türbelerin inşası sergilendiği de görülecektir. Daha sonra, büyük Tek Tanrılı dinler tarafından açıkça Kutsal bir Dağ olarak görülen Ağrı Dağı sorununa geri dönecek ve Tanrı'ya Kurtarıcı olarak tapınmayı kolaylaştırmak için dağda kutsal bir türbe veya tapınağın var olma ihtimaline ilişkin kanıtları inceleyecektir dünyanın.

Anahtar Kelimeler: Dağlar, Tanrı/Tanrılar, Tapınaklar, Ararat

Gods, Mountains and Temples: Looking at Ararat in the Ancient Near Eastern Context

Elisabeth LESNES³, Randall W. YOUNKER⁴

On the 12th tablet of the Gilgamesh Epic there is reference to the Landing Place of the Ark on Mt Nişir/Nimush—a name which some suggest means the “Mount of Salvation.” Of course, the name of the Mountain in other Holy books is Mt. Ararat. Interesting is that the story refers to the ark becoming a ziggurat—a temple that provided access to the gods and, hence, the possibility of salvation for people living after the Great Flood. The idea that the tops of high mountains can provide access to the gods or God is a widespread concept in the Ancient Near East, as well as throughout the rest of the world. Sometimes reaching the peak of the mountain was sufficient to reach the lower realm of the Divine—but sometimes human worshipers would go to great lengths to build holy structures—shrines, temples, etc. to facilitate access and communion with the Divine. This presentation will review some of the better-known “world mountains” that are thought to have connections with heaven and the Divine. It will also show that a number of these mountains—especially in the ancient Near East—display the construction of various temples and shrines on or near their peaks. It will then return to the question of Mt Ararat—clearly seen as a Holy Mountain by the great Monotheistic religions—and examine the evidence for the possibility of the presence of a holy shrine or temple on the mountain to facilitate the worship of God as Savior of the world.

Keywords: Mountains, God/Gods, Temples, Ararat

¹ Prof. Dr., Andrews Üniversitesi, elesnes@libero.it, İtalya

² Prof. Dr., Andrews Üniversitesi, younker@andrews.edu, ABD

³ Prof. Dr., Andrews University, elesnes@libero.it, İtalya

⁴ Prof. Dr., Andrews University, younker@andrews.edu, ABD

Ahmed-i Hâni Kent Müzesinde Sergilenen Eserlerden Hareketle Yörenin Somut Olmayan Kültürel Mirasını Yorumlayabilmek

Hatice ENGİN¹

Müzeler, halkın her kesimine ulaşmayı hedefleyen, toplumun hizmetinde, kâr amacı gütmeyen eğitim, bilim ve sanat kurumları olarak nitelendirilmektedirler. Bu kurumları geçmişe ait izleri bugün ile buluşturarak geleceğe taşınmasına katkı sunan mekânlar olarak da tasavvur etmek mümkündür. Özellikle kent müzelerini, bu anlamda halkın maddi ve manevi birikimlerini “şimdiki” zamana aktararak geleceğin oluşumuna yön verebilen, ulusal belleğin şekillenmesine yardımcı olan önemli bir müze çeşidi olarak tanımlayabiliriz. Genellikle kent müzelerin içeriğini, daha çok halka ait somut ve somut olmayan kültürel unsurlar oluşturmaktadır. Bu unsurlar arasında; yörenin çeşitli el sanatları, dokuma, yöresel kıyafetler, takı ve aksesuarlar, savaş aletleri, mutfak araç gereçlerinin yanı sıra; gelenek görenekler, dil çeşitliliği, yaşam tarzları, düğünler, kına gecesi, çeyiz, sözlü gelenek, yemek kültürü ve daha birçok değer yer almaktadır. Dolayısıyla kent müzelerinin kuruluş amaçları arasında, buldukları yörenin somut ve somut olmayan tüm kültürel unsurlarını her yönüyle tanıtılabilmek ve geleceğe taşıyarak kültürel sürekliliği devam ettirmektir. Böylece; bir kentin hafıza mekânı özelliğine sahip olan kent müzeleri, kentlerin; kültürel değerlerini bir bütün olarak ele alarak önemli bir görev üstlenmektedirler. Söz konusu çalışmada da Ağrı'nın Doğubayazıt ilçesinde yer alan Ahmed-i Hâni Kent Müzesi ele alınarak, yörenin somut ve somut olmayan kültürel mirasını, teşhirde yer alan eserlerin yardımıyla izini sürerek bu konuya dikkat çekmektir. Müzedeki eserlerden, yörenin zengin kültürel mirasının tanıtılması, gündeme taşınması temel hedefler arasında yer almaktadır. Ayrıca köklü bir geçmişe sahip olan Ağrı'nın, dokuma, çeşitli el sanatları, yöresel kadın ve erkek kıyafetleri, mutfak araç gereçleri, aydınlatma araçları, köy hayatı, halay oyunları, tandır, yemek kültürü, çocuk oyunları, şifalı otlar, düğün ritüelleri, kına gecesi, dengbejlilik (sözlü kültür) gibi hem somut hem de somut olmayan kültürel mirasının müzeye nasıl yansıtıldığı ve teşhir tanzimdeki düzen üzerinde durulması hedeflenmektedir. Bunun yanı sıra Ahmed-i Hâni Kent Müzesinin turizme kazandırılması ve yörenin tüm kültürel unsurlarının daha iyi tanıtılması, ön plana çıkması için neler yapılması gerektiği yönünde birtakım öneriler sunulması da amaçlanmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Müze, Kent Müzesi, Kültürel Miras, Teshir- Tanzim

¹ Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, sanattarihi90@gmail.com, Türkiye

To Be Able to Interpret the Intangible Cultural Heritage of The Region Based on The Works Exhibited in The Ahmed-i Hâni City Museum

Hatice ENGİN¹

Museums are defined as non-profit educational, scientific and artistic institutions at the service of society, aiming to reach all segments of the public. It is also possible to envisage these institutions as places that contribute to the future by bringing the traces of the past together with the present. In particular, we can define city museums as an important type of museum that can guide the formation of the future by transferring the material and spiritual accumulations of the people to the "present" time and help shape the national memory. Generally, the content of city museums consists of tangible and intangible cultural elements belonging to the public. Among these elements; In addition to various handicrafts, weaving, local clothes, jewelry and accessories, war tools, kitchen tools, there are traditions, language diversity, lifestyles, weddings, henna night, dowry, oral tradition, food culture and many other values of the region. Therefore, among the establishment purposes of the city museums is to introduce all the tangible and intangible cultural elements of the region they are located in and to continue the cultural continuity by carrying them to the future. Thus, city museums, which have the quality of a city's memory space, undertake an important task by considering the cultural values of the cities as a whole. In the aforementioned study, Ahmed-i Hani City Museum located in Doğubayazıt district of Ağrı is handled and to draw attention to this issue by tracing the tangible and intangible cultural heritage of the region with the help of the works in the exhibition. One of the main objectives is to introduce the rich cultural heritage of the region from the works in the museum and to bring it to the agenda. In addition, Ağrı, which has a deep-rooted history, is known for weaving, various handicrafts, local women's and men's clothes, kitchen tools, lighting tools, village life, halay dances, tandoori, food culture, children's games, medicinal herbs, wedding rituals, henna. It is desired to focus on how both tangible and intangible cultural heritage such as dengbejlík (oral culture) are reflected in the museum and its order in the exhibition arrangement. In addition to this, it is also aimed to offer some suggestions on what should be done to bring the Ahmed-i Hani City Museum to tourism and to better introduce all the cultural elements of the region and to make it stand out.

Keywords: Ağrı, Museum, City Museum, Cultural Heritage, Exhibition and Organization

¹ Dr., Van Yüzüncü Yıl University, sanattarihi90@gmail.com, Türkiye

Azerbaycan Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti Bölgesinde Müze İş Organizasyonu Tarihi (1920-1940'lar)

Şikar QASIMOV¹

Azerbaycan'da Sovyet iktidarının kurulmasından önceki yıllarda bile halkımızın asırlık tarihini, maddi ve manevi zenginliğini yansıtan, bir kültür merkezi olarak oluşturulmuş müzelerin rolü büyüktü. Ancak Sovyet yönetiminin ilk yıllarından itibaren var olan otoriter-bürokratik sistem, sosyalizm teorisinin bayağılaşması toplumumuzun gelişmesinde bozulmalara neden olmuştur. Otoriter-bürokratik sistem, kültürü tamamen kendi çıkarlarına tabi kılmaya çalıştı ve ülkenin ruhani yaşamı üzerinde güçlü, acımasız bir idari kontrol mekanizması yarattı. Bu nedenle, ekonomik ve kültürel alana yüksek eğitimli uzmanlar sağlanmamıştır.

Azerbaycan'da müzecilik tarihinin çok eski olmamasına rağmen ülkemizde müzecilik eşsiz bir gelişim yolundan geçmiştir. Böylece Azerbaycan'da ilk müzenin kurulması, 19. yüzyılın sonunda Nahçıvan'ın Nehram köyünde bir okul müzesinin kurulmasıyla aynı zamana denk gelir. 20. yüzyılın başında 7 Aralık 1919'da Bakü'de "İstiklal" müzesi faaliyete geçti.

Azerbaycan'ın her yerinde olduğu gibi Nahçıvan bölgesinde de 20. yüzyılın 20'li yıllarından itibaren kültürel inşaa çalışmalarına büyük önem verilmiştir. Böylece Nahçıvan MSSR Halk Komiserleri Konseyi'nin 30 Ekim 1924 tarihli kararı ile Nahçıvan şehrinde Tarih ve Coğrafya Müzesi kurulmuştur. Müzenin zenginleşmesinde 1925 yılında Nahçıvan'da kurulan "Nahçıvan Araştırmaları Cemiyeti"nin büyük rolü olmuştur. Eylül 1926'da "Gızıl-venk" denilen yerde Profesör V. Miller'ın girişimi ve önderliğinde bir arkeolojik kazı yapılmıştır. Bu çalışmalar sırasında m.ö. II-I binyıla ilişkin büyük sonuçlar elde edildi. 1930'da Nahçıvan şehrinde ikinci bir müze kuruldu. Nahçıvan Özerk Cumhuriyeti Ulusal Ekonomi Komiserliği'ne bağlı Ziraat Müzesi. Ekim 1932'de Sovyet makamlarının ve kamu kuruluşlarının yardımları sonucunda Nahçıvan'da yeni sergiler açısından zengin Devlet Tarih ve Yerel Tarih Müzesi kuruldu. 1940'lı yıllarda müzenin teşhiri daha da zenginleşmiş ve sadece 1949'da müzeyi 6 bin kişi ziyaret etmiştir.

Sovyet yönetiminin sonraki yıllarında Cumhuriyet'te olduğu gibi Nahçıvan bölgesinde de müze ağı daha da genişledi. Azerbaycan halkının milli lideri Haydar Aliyev'in Temmuz 1969'da ülkenin liderliğine gelmesinden sonra her alanda köklü bir değişim ve canlanma yaşandı. Bu canlanma müze çalışmalarına da yansdı. Dâhi, milli ve manevi değerlerin geliştirilmesine ve korunmasına özel önem vermiştir. 20. yüzyılın 70'li yıllarına Azerbaycan'daki müze ağının daha hızlı gelişmesi damgasını vurdu. Bu yıllarda Nahçıvan bölgesindeki müze ağı daha da genişledi. Daha 1980 yılında, Cumhuriyetimizin hemen her bölgesinde Tarih-Coğrafya müzeleri kurulmuştur. Yapılan çalışmalar sonucunda bugün Azerbaycan'da 13'ü uygulamalı sanatlar, 7'si edebiyat, 16'sı tarih, 71'i bölge tarihi, 60'ı Haydar Aliyev merkezleri, 6'sı askeri tarih, Göygöl bölgesindeki Alman yerleşiminin anısına Alman kültür merkezleri ve 48'i ev müzesi olmak üzere 222 müze faaliyet gösteriyor.

Anahtar Kelimeler: Müze, Sergileme, Taş Balta, Antik, Hazine

¹ Prof. Dr., Azerbaycan Teknik Üniversitesi, shikarqasimov@mail.ru, Azerbaycan

In The Region of Nakhchivan Autonomous Republic of Azerbaijan from The History of Museum Work Organization (1920-1940s)

Şikar QASIMOV¹

Even in the years before the establishment of the Soviet power in Azerbaijan, the role of museums, which reflect the centuries-old history, material and spiritual wealth of our people and were created as a center of culture, was great. However, the authoritarian-bureaucratic system that existed since the first years of the Soviet rule, the vulgarization of the theory of socialism caused deformations in the development of our society.

Although the history of museum work in Azerbaijan is not very old, museum work in our country has gone through a unique development path. Thus, the creation of the first museum in Azerbaijan coincides with the establishment of a school museum in the village of Nehram in Nakhchivan at the end of the 19th century. At the beginning of the 20th century, on December 7, 1919, the "Istiqlal" museum began to operate in Baku.

As in all areas of Azerbaijan, in its Nakhchivan region, since the 20s of the 20th century, substantial attention has been paid to the work of cultural construction. Thus, by the decision of the Council of People's Commissars of the Nakhchivan ASSR dated October 30, 1924, the Museum of History and Geography was established in the city of Nakhchivan. The "Nakhchivan Research Society" established in 1925 in Nakhchivan had a great role in enriching the museum.

In September 1926, an archaeological excavation was carried out at the place called "GİZİL-venk" under the initiative and leadership of Professor V. Miller. During these works, B.C. Great results related to the II-I millennium were achieved. In 1930, a second museum was established in the city of Nakhchivan - the Museum of Agriculture under the Commissariat of National Economy of the Nakhchivan Autonomous Republic. As a result of the help of the Soviet authorities and public organizations, in October 1932, the State Museum of History and Local History, rich in new exhibits, was established in Nakhchivan. In the 1940s, the exposition of the museum became richer and only in 1949, 6 thousand people visited the museum.

After the national leader of the Azerbaijani people, Heydar Aliyev, came to the leadership of the country in July 1969, there was a fundamental change and revival in all areas. This revival also had its effect on museum work. The genius paid special attention to the development and protection of national and moral values. The 70s of the 20th Century were marked by the faster development of the network of museums in Azerbaijan. During these years, the network of museums in the Nakhchivan region expanded further. Already in 1980, History-Geography museums were established in almost all regions of our republic. As a result of the work done, 222 museums are operating in Azerbaijan today, of which 13 are applied art, 7 are literature, 16 are history, 71 are regional history, 60 are Heydar Aliyev centers, 6 are military history, German culture centers as a memorial to the German settlement in the Goygol area, and 48 are house museums.

Keywords: *Museum, Exhibition, Stone Axe, Ancient, Treasure*

¹ Prof. Dr., Azerbaijan Technical University, shikarqasimov@mail.ru, Azerbaijan

İktisadi Düşünce Bakış Açısıyla Ağrı Dağı'nın Bölgesinin Ekonomik ve Kültürel Gelişmesine Etkisi

Hasan ALPAGO¹

Ağrı bölgesi tarih boyunca coğrafik, ekonomik ve sosyokültürel açıdan önemli bir misyon üstlenmiştir. En önemlisi de Ağrı Dağı tarih boyunca İpek yolu kervanları için bir deniz feneri gibi bir işlev görmüştür. Bu açıdan Ağrı Dağı coğrafi olarak bölgesinin bir çekim merkezi haline gelmiştir. Bu durumu bölgenin ekonomik olarak şekillenmesinin yanı sıra kültürel ve edebiyat alanında da ön plana çıkmasında Ağrı Ağrı sembolik bir değer olarak ön plana çıkmıştır.

Tarih boyunca yerleşim yeri olarak bir yerin seçilmesinde coğrafi konum, dağ, nehir ve ova gibi coğrafik yapılar temel belirleyici unsurlar olarak önemli bir rol oynamıştır. Örneğin Orta ve Doğu Avrupa için Tuna nehri ve Alp Dağları önemli bir görev üstlenmiştir. Orta Doğu için çöl ve Mezopotamya için Fırat ve Dilce nehirleri ve bu nehirlerin oluşturduğu bereketli hilal bölgesi önemlidir. İşte Ağrı bölgesi için de aynı derece de Ağrı Dağı ve bu dağın su kaynaklarıyla beslediği Iğdır ve Bayazıt ovaları bölge için önemli bir ekonomik ve kültürel kaynak olmuştur.

Bu açıdan Ağrı Dağı ve Bölgesinin ekonomik ve sosyal insanlık kültür tarihi, farklılaştırılmış bir iktisadi tarihsel-coğrafi bakış açısıyla ele almak son derece önemlidir. Bu nedenle bu çalışmada öncelikle yukarıda belirtilen çerçeve koşulları ele alınacak, daha sonra asıl konu olan bu bölgenin tarım coğrafyası, bölgesel önemi iktisat tarihi açısından makro ekonomik bir çerçeveye ele alınacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Dağı, Tarım, İpek Yolu, Iğdır Ovası, Coğrafi Cazibe

From the Perspective of Economics: The Effect of Mount Ararat on the Economic and Cultural Development of the Region

Hasan ALPAGO²

The Ağrı region has undertaken an important geographical, economic and socio-cultural mission throughout history. Most importantly, Mount Ararat has served as a lighthouse for the Silk Road caravans throughout history. In this respect, Mount Ararat has become geographically a center of attraction for its region. Ağrı Ağrı has come to the forefront as a symbolic value in this situation in the economic formation of the region as well as in the cultural and literary field.

Throughout history, geographical location, geographical structures such as mountains, rivers and plains have played an important role as the main determining factors in the selection of a place as a settlement. For example, the Danube river and the Alps played an important role in Central and Eastern Europe. The desert for the Middle East and the Euphrates and Dilce rivers for Mesopotamia and the fertile crescent region formed by these rivers are important. For the Ağrı region, Mount Ararat and the plains of Iğdır and Bayazıt, which this mountain feeds with water resources, have been an important economic and cultural resource for the region.

In this respect, it is extremely important to consider the economic and social human cultural history of Mount Ararat and its Region from a differentiated economic, historical-geographical point of view.

For this reason, in this study, the above-mentioned framework conditions will be discussed first, then the agricultural geography of this region, which is the main subject, and its regional importance will be discussed with a macro-economic framework in terms of economic history.

Keywords: Mount Ararat, Agriculture, Silk Road, Iğdır Plain, Geographic Attraction

¹ Dr. Öğr. Üyesi, İstanbul Nişantaşı Üniversitesi, hasan.alpago@nisantasi.edu.tr, Türkiye

² Assist. Prof. Dr., İstanbul Nişantaşı University, hasan.alpago@nisantasi.edu.tr, Türkiye

93 Harbi Sonrası Osmanlı-Rus Hududunda Bir Sınır Güvenliği Merkezi Olarak Karakilise (Ağrı)

Burcu KURT¹

Osmanlı İmparatorluğu 1877-78 Osmanlı Rus Savaşı (93 Harbi)'nda büyük bir yenilgiye uğramış ve savaş sonunda Rusya ile önce Ayastefanos, daha sonra büyük devletlerin devreye girmesi ile Berlin Anlaşması'nı imzalamak zorunda kalmıştı. İmparatorluğun bekası açısından hem bir dönüm noktası hem de büyük bir travma olan Berlin Anlaşması ile Osmanlılar doğu sınırında bulunan Kars, Ardahan ve Batum sancaklarını Rusya'ya bırakmak zorunda kalıyordu. Rusya'nın eline geçen bu vilayetlerde kısa süre içerisinde Ermeni milliyetçi örgütlenmeleri olan Hınçak ve Taşnak cemiyetleri faaliyete başladı. Böylece Osmanlı İmparatorluğu, 93 Harbi sonrasında, Doğu Anadolu'da Avrupa korumasında bir Ermenistan oluşturmayı hedefleyen bu cemiyetlerle komşu hale gelmiş oluyordu. Bu gelişmeler 93 Harbi sonrasında oluşturulan yeni idari mekanizmada bir kaza merkezi olarak Erzurum Vilayeti'nin Bayezid Sancağı'na bağlı olan Karakilise'yi (bugünkü Ağrı) Osmanlı-Rus sınırı üzerinde son derece stratejik bir bölge haline gelmişti. Bu tarihten sonra Karakilise, Osmanlı İmparatorluğu'nun 1. Dünya Savaşı'na katılmasına değin bir sınır güvenliği merkezi olarak Osmanlı-Rus ilişkilerinde kritik bir rol oynamıştır.

Osmanlı-Rus ilişkileri 1878 Berlin Anlaşması sonrasında da gergin yapısını sürdürmüş ve bu gerginliğin merkezlerinden bir tanesi de Osmanlı doğu sınırının güvenliğinin sağlanması için kilit bir noktada bulunan Karakilise olmuştur. Özellikle Rusya kontrolündeki bölgelerden Osmanlı topraklarına kaçak yollarla sızan ve ülke içerisinde karışıklık yaratan Ermeni komitecilerin varlığı, Karakilise'yi sınır güvenliği açısından daha da önemli kılmıştır. Bu tebliğde, 1878 Berlin Anlaşması'ndan Osmanlı İmparatorluğu'nun Rusya ile savaş pozisyonuna geçtiği 1. Dünya Savaşı'na kadar iki devlet arasındaki gergin ilişkilere bir örnek olarak Karakilise sınırı mercek altına alınacaktır. Bu bağlamda 93 Harbi sonrası iki tarafta oluşturulan askeri güvenlik noktaları, Rusların askeri keşif hareketleri ve askeri hareketlilikleri, buna karşı Osmanlı İmparatorluğu'nun aldığı önlemler, sınır boyunda yaşanan Osmanlı-Rus çatışmaları ve hudud ihlalleri mercek altına alınacak ve bu zaman dilimi içerisinde Karakilise sınırında yaşanan düşük yoğunluklu çatışma ortamı gözler önüne serilecektir.

Anahtar Kelimeler: Karakilise, Ağrı, Osmanlı İmparatorluğu, Rusya İmparatorluğu, Sınır Güvenliği

¹ Assoc. Prof. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, burcukurt@itu.edu.tr, Türkiye

Karakilise (Ağrı) as A Center of Border Security on The Ottoman-Russian Frontier After the Russo-Turkish War (1877–1878)

Burcu KURT¹

The Ottoman Empire suffered a great defeat the Russo-Turkish War (1877-1878) and at the end of the war, it had to carry out firstly the Treaty of San Stefano, and then the Treaty of Berlin with Russia, under the involvement of the Great Powers. With the Treaty of Berlin, which was both a turning point and a great trauma for the Empire, the Ottomans had to leave the Kars, Ardahan and Batum sanjaks on their eastern border to Russia. In these provinces, which were captured by Russia, Armenian nationalist organizations as Hinchak and Dashnak, started to operate within a very short time. Thus, after the Russo-Turkish War, the Ottoman Empire became neighbors with these nationalistic organizations, which aimed to create an independent Armenia under European protection in Eastern Anatolia. These developments made Karakilise (today's Ağrı), which was affiliated to the Bayezid Sanjak of Erzurum Province as a district center in the new administrative mechanism created after the Russo-Turkish War, an extremely strategic region on the Ottoman-Russian border. After this date, Karakilise played a critical role in Ottoman-Russian relations as a center of border security until the Ottoman Empire's entry into World War I.

Ottoman-Russian relations remained tense after the Treaty of Berlin, and one of the centers of this tension was Karakilise, which was at a key point to ensure the security of the Ottomans' eastern border. The presence of Armenian committee members, who infiltrated the Ottoman lands illegally from the regions under Russian control and created confusion in the country, made Karakilise even more important in terms of border security. In this paper, the border of Karakilise will be scrutinized as an example of the tense relations between the Ottoman and the Russian Empires from the Treaty of Berlin to the First World War. In this context, military security points created on both sides after the Russo-Turkish War (1877-1878); Russian reconnaissance and military movements and the measures taken by the Ottoman Empire against this; Ottoman-Russian conflicts along the border and border violations will be examined. Thus, the low-intensity conflict environment on the border of Karakilise will be revealed during this period of time.

Keywords: *Karakilise, Ağrı, The Ottoman Empire, Russian Empire, Border Security.*

¹ Assoc. Prof. Dr., İstanbul Technical University, burcukurt@itu.edu.tr, Türkiye

Ağrı Dağı Civarında Olan Eski Res Uygarlığı

Tohid MELİKZADE¹

Ağrı Dağı civarında bilinen en eski uygarlığı, Aras Nehri kıyılarında büyük şehirler kurarak ortaya çıkan ve günümüzün parlak uygarlıklarından biri olarak tarım, bahçecilik ve hayvancılıkla uğraşan Res kavmi ile ilgilidir. Ashab-ı Hakk'tan bahseden tarihî iktibaslar, millî ve dinî inanışlar ve efsaneler, ashabinın Nuh (a.s.) fırtınasının yatıştıktan sonraki döneme ait olduğunu belirtmekte, Res'i ispat etmekte ve Aras Nehri'nin, Dicle, Fırat ve Nil gibi büyük ırmaklarla kadim uygarlıkların merkezi ya da en azından Kafkas-Hazar halkları ile Orta Doğu ve Yakın Doğu'nun insan uygarlıklarının kesiştiği yer olarak kabul ediliyordu. Ashab Res kıssası mezhep, tarihi ve coğrafi kaynaklarda farklı açılardan incelenmiş ve tartışılmıştır ve yazar, bu referans ve delillere atıfta bulunarak, bu medeniyetin Ağrı dağı etrafında ortaya çıkışını ispatlamayı ve bilinmeyen yönlerini açıklamayı amaçlamaktadır. Eski Azerbaycanlılar kendi tarihlerinde Ağrı Dağı'nı dünyanın merkezi olduğuna ve dört büyük nehir olan Fırat, Dicle, Aras ve Kora'nın bu bölgeden aktığına inanırlar. Bu yeryüzü cenneti, Nuh tufanından sonra insanlığın ikinci beşiği olmuştur. Res Kavmi uygarlığı hakkında bugüne kadar yapılan konuşmalar, hadislerden ve dini sözlerden ve tarihçilerin ve farklı düşünürlerin ifade ettiği görüşlerden örneklerdi. Bahçecilik ve tarım tanıdıkları ve Aras kıyılarında yaşıyorlardı, İranlılar da bu medeniyetten etkilenmişlerdi. Ancak bu kanıtlara güvenmek yeterli değildir, bu nedenle tarihi ve coğrafi metinlerde ve arkeolojik buluntularda araştırma yapmak, bir kısmından söz edilen değerli ve güvenilir bilgiler sağlar.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Dağı, Res, Uygarlık, Azerbaycan, Aras Nehri

Ancient Res Civilization Around Mount Ararat

Tohid MELİKZADE²

The oldest known civilization around Mount Ararat is related to the Res people, who emerged by establishing large cities on the banks of the Aras river and were engaged in agriculture, horticulture and animal husbandry as one of the brightest civilizations of today. Historical quotations, national and religious beliefs and legends mentioning the Companions of the Haqq indicate that his Companions belong to the period after the storm of Noah (a.s.) subsided, prove Res and that the Aras River is ancient with great rivers such as Tigris, Euphrates and Nile. It was considered the center of civilizations, or at least the intersection of the Caucasian-Caspian peoples and the human civilizations of the Middle East and Near East. The story of Ashab Res has been studied and discussed from different perspectives in sectarian, historical and geographical sources, and the author, referring to these references and evidence, aims to prove the emergence of this civilization around Mount Ararat and to explain its unknown aspects. Ancient Azerbaijanis believed that Mount Ararat was the center of the world in their history and that the four great rivers, Euphrates, Tigris, Aras and Kora, flowed from this region. This paradise on earth became the second cradle of humanity after Noah's flood. The conversations made so far about the Ras Tribe civilization were examples of hadiths and religious sayings and views expressed by historians and different thinkers. Gardening and agriculture were familiar and they lived on the shores of Aras, Iranians were also influenced by this civilization. and researching archaeological finds provides valuable and reliable information, some of which are mentioned

Keywords: Mount Ararat, Res, Civilization, Azerbaijan, Aras River

¹ Doç. Dr., Urmîye Üniversitesi. tohidmelikzade@yahoo.com, İran

² Assoc. Prof. Dr., Urmîye University. tohidmelikzade@yahoo.com, İran

Friedrich Wilhelm Parrot'un “Ağrı'ya Yolculuk” İsimli Seyahatnamesi

Cavid QASIMOV¹, Tufan ALTUNÖZ²

Johann Jakob Friedrich Wilhelm Parrot Alman kökenli bir bilim adamıdır. Kendisi 1791'de Almanya'nın Baden-Württemberg eyaletine bağlı Karlsruhe şehrinde doğdu. 1807'de Dorpat Üniversitesi'nin (hâlihazırda Estonya Tartu Üniversitesi olarak biliniyor) Tıp Fakültesinde eğitime başlayarak, 1814'de bu eğitimini tamlamıştır. Friedrich Wilhelm Parrot, doktor olmanın yanında Fen ve Doğa bilimlerine çok meraklıydı. Bunların yanında kendisi aynı zamanda tutkulu bir seyyah ve kâşif olmuştur. 1811'de, henüz öğrenciyken ünlü mineralog âlim Otto Engelhardt ile birlikte Kafkasya, Kırım, Moldavya, Eflak ve Rusya'nın Güney topraklarına seyahatte bulundu. Kendisi daha sonra bu gezileriyle ilgili olarak “Kırım ve Kafkasya'ya Yolculuk” isimli Seyahatnamesini 2 Cilt halinde 1815-1818 yılları arasında Berlin'de yayınlamıştır.

Friedrich Wilhelm Parrot 1814'de Tıp eğitimini tamamladıktan sonra, doğa bilimleri ve özellikle Fizik alanında çalışmalara devam etmiştir. Kendisi 1815'de Çarlık Rusya ordusunda cerrah-doktor olarak göreve başlamıştır. 1826-1829 yılları arasında Çarlık Rusya ordusunun İran ve Osmanlı'ya karşı yapmış oldukları savaşlarda yer almış ve Kafkasya'da bulunmuştur. Kendisi 9 Ekim 1829'da Ermeni yazar Haçatur Abovyan, üç Ermeni öğrenci (Hovhannes Ayyvazyan ve Murad Poghosyan) ve üç Rus asker (Vasily Fedorov, Alexei Zdorovenko, Matvey Chalpanov) ile birlikte Ağrı Dağı'nın zirvesine tırmandı.

Friedrich Wilhelm Parrot Ağrı dağında kapsamlı bir bilimsel inceleme yapmıştır. Kendisi bu incelemeleri bitirdikten sonra yeniden Rusya'ya dönerek Dorpat Üniversitesi 'deki akademik görevine devam etmiştir. Fakat Kafkasya ve özellikle Ağrı Dağı ile ilgili izlenimlerini de unutmamış ve bu bilgileri Seyahatname olarak kitaplaştırmıştır. Seyahatname “Reise zum Ararat” (Ağrı'ya Yolculuk) ismiyle 1834'de Almanca olarak Berlin şehrinde yayınlanmıştır. On üç bölümden oluşan Seyahatnamenin beşinci bölümünden itibaren Ağrı Dağı ile ilgili bilgiler yer almıştır. 19-21 Ekim 2023 tarihlerinde Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleştirilecek olan VII. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi Sempozyumu'na sunmak istediğimiz bildiride Friedrich Wilhelm Parrot'un “Ağrı'ya Yolculuk” isimli Seyahatnamesinde Ağrı dağı ile ilgili yer alan bilgiler konusunda bilgi vermeyi amaçlıyoruz.

Anahtar Kelimeler: Friedrich Parrot, Kafkasya, Ağrı Dağı, Seyahatname, Ağrı'ya Yolculuk

¹ Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, cavidahmedoglu@gmail.com, Türkiye

² Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, tufanaltunoz2112@gmail.com, Türkiye

Travel Titled “Journey to Ağrı” of Friedrich Wilhelm Parrot

Cavid QASIMOV¹, Tufan ALTUNÖZ²

Johann Jakob Friedrich Wilhelm Parrot is a German scientist. He was born in 1791 in Karlsruhe, Baden-Württemberg, Germany. He started his education at the Faculty of Medicine of Dorpat University (currently known as the Estonian University of Tartu) in 1807 and completed this education in 1814. In addition to being a doctor, Friedrich Wilhelm Parrot was very interested in science and natural sciences. Besides these, he was also a passionate traveler and explorer. In 1811, while still a student, he traveled to the Caucasus, Crimea, Moldavia, Wallachia and Southern Russia with the famous mineralogist Otto Engelhardt. Later, he published his Travelogue "Journey to the Crimea and the Caucasus", in 2 volumes, in Berlin between 1815-1818, about these trips.

After completing his medical education in 1814, Friedrich Wilhelm Parrot continued his studies in the natural sciences and especially in Physics. He started to work as a surgeon-doctor in the Tsarist Russian army in 1815. Between 1826 and 1829, he took part in the wars of the Tsarist Russian army against Iran and the Ottoman Empire and was in the Caucasus. On October 9, 1829, Armenian writer Khachatur Abovyan climbed to the top of Mount Ararat together with three Armenian students (Hovhannes Ayzazyan and Murad Poghosyan) and three Russian soldiers (Vasily Fedorov, Alexei Zdrovenko, Matvey Chalpanov).

Friedrich Wilhelm Parrot made a comprehensive scientific study on Mount Ararat. After completing these studies, he returned to Russia and continued his academic career at Dorpat University. However, he did not forget his impressions of the Caucasus and especially Mount Ararat and published this information as a Travel Book. The Seyahatname was published in German in 1834 in the city of Berlin, under the title "Reise zum Ararat" (Journey to Ağrı). From the fifth part of the Travelogue, which consists of thirteen parts, information about Mount Ararat has been included. In the paper we want to present to the International Mount Ararat and Noah's Ark Symposium, we aim to provide information about the information contained in Friedrich Wilhelm Parrot's Travel Book named "Journey to Ağrı" about Mount Ararat.

Keywords: *Friedrich Parrot, Caucasus, Mount Ararat, Travelogue, Journey to Ağrı*

¹ Prof. Dr., Van Yüzüncü Yıl University, cavidahmedoglu@gmail.com, Türkiye

² Van Yüzüncü Yıl University, tufanaltunoz2112@gmail.com, Türkiye

2000'lerin Başlarında TBMM Kürsüsünden “Nuh’un Gemisi” Söylemleri Nasıl Anlaşıyor, Nasıl Anlatılıyor?

Eminalp MALKOÇ¹

2000'lerin başlarında Türkiye Büyük Millet Meclisi'nde başvuru Nuh'un gemisine yönelik söylemlere Ağrı Milletvekili İbrahim Taşdemir'in Kültür ve Turizm Bakanı Ahmet Mesut Yılmaz'a 1987 baharında yönelttiği yazılı soruyla giriş yapmak yerinde olacaktır. Zira Taşdemir'in soruları iki odakta toplanabilmektedir. Bunlar; Nuh'un gemisini arama çalışmaları ve Nuh'un gemisiyle ilişkili şekilde turizme yönelik proje geliştirilip geliştirilmediği idi. Milletvekilinin sorularına A. Mesut Yılmaz, 25 Mayıs'ta yazılı şekilde cevap vermişti. Öncelikle bilimsel çalışmalar, turizm ve dağcılığın gelişiminin sağlanması için güvenlik sorununun çözülmesi gerektiği üzerinde durmuş; Türk ve yabancı bilim insanlarının MTA uzmanlarıyla birlikte çalıştıklarını, konunun bilim dünyasında tartışıldığını belirtmişti.

2000'lere gelindiğinde ise çoğu Doğu ve Güney Anadolu milletvekilleri olmak üzere farklı partilerin temsilcileri, Ağrı Dağı ile anılan Nuh'un Gemisi'ni turistik gelişimin bir aracı olarak sunmuşlardı. Milletvekillerinden bir kısmı kültürel etkisi üzerinden giderek hem bölgedeki bilimsel araştırmaların yapılması/devamı hem de müze gibi yapıların hem içerik/konu hem de adlandırmaları açısından ön plana çıkarmışlardı. Bazıları bilimsel çalışmalar başta olmak üzere doğrudan esin kaynağı niteliğini öncelemişlerdi.

Yer yer yakınma boyutunu da kapsar şekilde böyle etkili bir tanıtım aracının kullanılmadığı eleştirileri de doğrudan ya da dolaylı seslendirilmişti. Bazı milletvekilleri dinsel görüşlerini ortaya koyarken Nuh'un gemisi örneğini kullanmışlar; bazıları Cudi dağında bulunduğunu ileri sürmüşlerdi. Zaten Doğu ve Güneydoğu milletvekilleri, Nuh'un gemisiyle birçok farklı mevkiiyi ilişkilendirmişlerdi. Dolayısıyla Nuh'un gemisi farklı açılardan meşruiyet kaynağı olarak yansıtılmıştı. Kimi milletvekili zeytin gibi ticari ürünlerle ilgili değerlendirmelerinde özenle Nuh'un gemisine yer vermişlerdi. Hatta bazı milletvekilleri sataşma malzemesi olarak bile kullanmışlardı. Zaten bol bol milletvekillerince siyasi söylemlerinin argümanları içinde bulunması azımsanmayacak orandadır. Öyle ki kimi milletvekili birleştirici kimisi ayrıştırıcı nokta olarak kullanmayı ihmal etmeyecektir.

Bu araştırma doğrudan Türkiye Büyük Millet Meclisi zabıtlarından hareketle 2000 yılından itibaren günümüze kadar farklı tarihlerde “Nuh'un Gemisi”nin Meclis'teki konuşmalarda nasıl geçtiğini, milletvekillerinin hangi amaçla bu ifadeye başvurduklarını ve mümkünse konunun / konuların arka planını da gözeterek şekilde bir analize gitmeyi; böylece Ağrı dağı ile özdeşleşen Nuh'un gemisinin günümüzde yarattığı algı ve bıraktığı izlenimi de öne çıkartan farklı bir perspektif sunmayı amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Ağrı Dağı, Nuh'un Gemisi, Türkiye Büyük Millet Meclisi

¹ Doç. Dr., İstanbul Teknik Üniversitesi, malkocem@itu.edu.tr, Türkiye

“Noah's Ark” Speeches from The Ground of The TBMM in The Early 2000s How to Understand, How to Explain

Eminalp MALKOÇ¹

It would be appropriate to start the speeches on Noah's Ark, which was applied in the Turkish Grand National Assembly in the early 2000s, with a written question asked by Ağrı Deputy İbrahim Taşdemir to the Minister of Culture and Tourism Ahmet Mesut Yılmaz in the spring of 1987. Because, Taşdemir's questions can be grouped in two focuses. These; The search for Noah's Ark and whether a tourism project was developed in relation to Noah's Ark. A. Mesut Yılmaz answered the parliamentarian's questions in written form on 25 May. First of all, he emphasized that the security problem should be solved in order to ensure the development of scientific studies and tourism and mountaineering. He stated that Turkish and foreign scientists work together with MTA experts and that the subject is discussed in the scientific world.

By the 2000s, representatives of different parties, mostly Eastern and Southern Anatolian deputies, presented Noah's Ark, which is known with Mount Ararat, as a tool for touristic development. Some of the legislators went over the cultural influence of Noah's ark. They used his encouraging aspect of both the making/continuation of scientific research in the region and the content/subject and naming of structures such as museums. Some of them prioritized the quality of being a direct source of inspiration, especially scientific studies.

Local legislators complained. Because such an effective promotional tool could not be used. Some deputies used the example of Noah's ark when expressing their religious views. Some claimed that the ship was located on Mount Judi. Already, deputies from the East and Southeast had associated many different locations with Noah's ark. Therefore, Noah's ark was reflected as a source of legitimacy from different perspectives. Some deputies carefully included Noah's ark in their evaluations of commercial products such as olives. Some deputies even used it as a teasing material. The fact that the political discourses of the deputies are already included in the arguments is a considerable amount. So much so that some deputies will not neglect to use it as a unifying point and some as a separating point.

This research is based on the minutes of the Turkish Grand National Assembly. It aims to analyze how the "Noah's Ark" passed in the speeches in the Parliament on different dates from 2000 until today, for what purpose the deputies used this expression, and if possible, by considering the background of the issue(s). Thus, it will present a different perspective that highlights the perception and impression created by Noah's Ark, which is identified with Mount Ararat, today.

Keywords: Ağrı, Mount Ararat, Noah's Ark, Turkish Grand National Assembly

¹ Assoc. Prof. Dr., İstanbul Technical University, malkocem@itu.edu.tr, Türkiye

Ağrı Valisi Mustafa Kemal Şenol'un Başbakan Süleyman Demirel'e Ağrı Hakkında Sunmuş Olduğu Kapsamlı Rapor

Uğur YILMAZ¹, Filiz ERKUTLU²

15 Haziran 1967 tarihinde Mehmet Emin Köksal'ın yerine Ağrı Valiliği'ne atanan Mustafa Kemal Şenol, görevine başladıktan sonra şehirle ilgili birçok sorun tespit etmiştir. Tespit ettiği sorunları 22 Eylül 1968 tarihinde geniş kapsamlı bir şekilde raporlaştırarak Başbakan Süleyman Demirel'e sunmuştur. Şenol, raporunda şehrin genel durumunu özetleyerek Ağrı'nın 549 köyünün, 7 bucağının, il merkezi de dâhil olmak üzere 8 ilçesinin olduğunu belirtmiştir. Şenol, devamında ise il nüfusunun genelinde 245.957 kişinin yaşadığını ve bunların %39,46'sının Türkçe, %60,35'inin Kürtçe ve %00,19'unun ise diğer dilleri konuştuğunu raporlaştırmıştır. Şenol bu durum karşısında ise "Bu acı tablo şunu göstermektedir ki vatandaşın yarısından fazlası milli dili konuşamamakta ve Türk olmanın bilincine varamamış bulunmaktadır" demiştir.

Şenol, raporunda eğitim ile ilgili de bazı sorunlara değinmiştir. Bu sorunlar ise köylerdeki okul mevcudu ve okur-yazarlık düzeyi olmuştur. Şenol'un raporuna göre Ağrı'daki 549 köyün 278 tanesinin ilkokulu varken 271 köyün ise ilkokulu bulunmamaktadır. Öte yanda 6 yaşından büyük olan nüfusun %17'sinin okur-yazar olduğunu ve geri kalan %83'ünün ise okuma-yazma bilmediğini raporda belirtilmiştir. Devamında ise okul çağına gelen 50 binden fazla çocuğun %48,8'inin ilkokula gidebildiğini ancak %51,2'sinin ise imkânsızlıklar nedeni ile okula gidemediğini belirtmiştir. Şenol raporunda ayrıca köylerdeki içme suyu ve köy yollarından da bahsetmiştir. Rapora göre 260 köyün içme suyu yeterli, 106 köyün içme suyu yetersizken 183 köyün ise hiç içme suyunun bulunmadığı belirtilmiştir. Bunun yanı sıra Ağrı ilinin köy yolu ihtiyacının 942 km grup yolu, 539 km tali yol olmak üzere 1481 km olduğunu fakat buna rağmen sadece 290 km köy yolunun var olduğunu raporlaştırmıştır. Devamında ise sadece 126 köyün yoldan istifade ettiğini ancak 423 köyün ise yolunun olmadığından bahsetmiştir.

Vali Şenol, raporunda tarım, hayvancılık, sağlık, elektrik, yol, su, eğitim, konut, devlet yapıları ve asayiş ile ilgili sorunlar hakkında bilgiler verirken demiryolu ve çimento fabrikasının şehir için gerekliliğini anlatan taleplerde de bulunmuştur. Çalışmada Ağrı Valisi Mustafa Kemal Şenol'un Başbakan Süleyman Demirel'e Ağrı hakkında sunmuş olduğu kapsamlı raporu ele alınarak nitel araştırma yöntemlerinden doküman ve belge analizi yöntemi kullanılmıştır. Böylece arşiv belgeleri ve dönemi anlatan birinci elden kaynaklar incelenerek objektif bir çalışma ortaya konulmaya çalışılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı, Vali, Rapor, Mustafa Kemal Şenol, Süleyman Demirel

¹ Ankara Üniversitesi, ugurylmaz014@gmail.com, Türkiye

² Erzincan Binali Yıldırım Üniversitesi, erkutluf@gmail.com, Türkiye

A Comprehensive Report Presented by Ağrı Governor Mustafa Kemal Enol to Prime Minister Süleyman Demirel About Ağrı

Uğur YILMAZ¹, Filiz ERKUTLU²

Mustafa Kemal Şenol, who was appointed as the Governor of Ağrı instead of Mehmet Emin Köksal on 15 June 1967, identified many problems related to the city after he started his duty. He reported the problems he identified in a comprehensive manner on September 22, 1968 and presented them to Prime Minister Süleyman Demirel. In his report, Şenol summarized the general situation of the city and stated that Ağrı has 549 villages, 7 sub-districts and 8 districts including the city center. Şenol then reported that 245,957 people live in the entire population of the province, and %39.46 of them speak Turkish, %60.35 speak Kurdish and %00.19 other languages. In the face of this situation, Şenol said, "This sad picture shows that more than half of the citizens cannot speak the national language and have not been conscious of being Turkish."

Şenol also mentioned some problems related to education in his report. These problems were the presence of schools and the level of literacy in the villages. According to Şenol's report, 278 of 549 villages in Ağrı have primary schools, while 271 villages do not have primary schools. On the other hand, it is stated in the report that %17 of the population over the age of 6 are literate and the remaining %83 are illiterate. Afterwards, he stated that %48.8 of more than 50 thousand children of school age could go to primary school, but %51.2 could not go to school due to impossibilities. Şenol also mentioned the drinking water and village roads in the villages in his report. According to the report, it is stated that 260 villages have sufficient drinking water, 106 villages have insufficient drinking water, and 183 villages do not have any drinking water. In addition, it has been reported that the need for village roads in Ağrı is 1481 km, including 942 km of group roads and 539 km of secondary roads, but despite this, there are only 290 km of village roads. Afterwards, he mentioned that only 126 villages benefited from the road, but 423 villages did not have a road.

In his report, Governor Şenol gave information about the problems related to agriculture, animal husbandry, health, electricity, roads, water, education, housing, state structures and public order, and also made requests explaining the necessity of the railway and cement factory for the city. In the study, the comprehensive report of the Governor of Ağrı, Mustafa Kemal Şenol, about Ağrı, presented to Prime Minister Süleyman Demirel, and the document and document analysis method, one of the qualitative research methods, were used. Thus, an objective study was tried to be put forward by examining archival documents and first-hand sources describing the period.

Keywords: Ağrı, Governor, Report, Mustafa Kemal Şenol, Süleyman Demirel

¹ Ankara University, ugurylmaz014@gmail.com, Türkiye

² Erzincan Binali Yıldırım University, erkutluf@gmail.com, Türkiye

Anılarla Bir Milletvekili: Halis Öztürk

İsmail KIRAN¹

1889'da Ağrı iline bağlı Tutak ilçesinde dünyaya gelen Halis Öztürk geleneksel toprak ağası ve aynı zamanda Sıpkı Aşiret lideriydi. Yaşantısı boyunca cesaretiyle Türkiye ve İran arasında yürümüş, koşmuş ve koşuşturmuştur. Babası Abdülmecit Bey Hamidiye Alayları komutanlığı yapmıştır. Sıpkı Aşiret üyeleri kırsal kesimde yaşamayı tercih etmişlerdir. Bu nedenle de üretim biçimi endüstriyel nitelikten ziyade tarım ve hayvancılığa dayanıyordu. Ailesi, Kurtuluş Savaşı'nda büyük yararlılıklar göstermiş ve Şeyh Said Hareketine katılmadığı halde 1926 yılının Şubat ayında ilk sürgünle Kayseri'ye gönderilmiştir. 1928 yılında Tutak'a dönmüş ve Adnan Menderes'in ülkenin kalkınma davasına duyduğu heyecan nedeniyle 14 Mayıs 1950 yılında gerçekleştirilen milletvekili genel seçiminde Demokrat Parti'den (DP) Ağrı milletvekili seçilmiştir. IX., X. ve XI. Dönemlerde olmak üzere toplam; 10 yıl boyunca aralıksız aktif siyasetin içinde yer almış ve bunu 27 Mayıs 1960 tarihinde gerçekleştirilen hükümet darbesine kadar sürdürmüştür. Darbe sonrası bir buçuk yıl Yassıada da süren tutukluluk ve yargılamadan sonra Yüksek Adalet Divanı tarafından Anayasayı İhlal Davası gerekçesiyle 10 yıl ağır hapis cezası ile cezalandırılmıştır. Ayrıca ömür boyu kamuda görev yapması yasaklanmıştır. Memleketinden koparıldığı gibi cansız kelime ve cümlelerle de olsa baskı altına alınan ruhuyla kendini savunmasına müsaade edilmemiştir. Cezası kesinleşen Demokrat Parti'ye mensup milletvekillerinin Anadolu'ya nakledilmeleri üzerine kendisi de Kayseri Hapishanesinde tutuklu kalmıştır. Bu süreçte ailesi de Milli Birlik Komitesi tarafından Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgelerinden seçilen 55 ağa, şeyh ve aşiret reisinin Sivas'ta bulunan Kabak Yazı Kampına sürgüne gönderilmesi üzerine ikinci sürgünü yaşamıştır. Bildiri, nitel araştırma yöntemi uygulanarak yazılmıştır. Aileye ve aşirete mensup kişilerle yüz yüze mülakatlar yapılmıştır. Ayrıca Halis Öztürk ile aynı dönemde görev yapan başta Celal Bayar, Samet Ağaoğlu, Abdülmelik Fırat, Fikri Karanis ve Gıyasettin Emre gibi kader birliği yaptığı siyasetçilerin o döneme yönelik yazmış oldukları hatıratlar okunarak hazırlanmıştır. Cesaret ve mücadelenin sembol isimlerinden Halis Öztürk'ün 24 Eylül 1977 tarihinde Tutak'ta vefat etmesiyle o dönem yaşanan anıların dışında tamamen kapanmıştır.

Anahtar Kelimeler: Halis Öztürk, Tutak, Ağrı, Milletvekili

¹ Arş. Gör., Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi, ismayilkiran@yahoo.com, Türkiye

A Deputy with Memories: Halis Öztürk

İsmail KIRAN¹

Born in Tutak district of Ağrı province in 1889, Halis Öztürk was a traditional landlord and also a Sıpkı Tribe leader. Throughout his life, he bravely walked, ran and ran between Türkiye and Iran. His father Abdülmecit Bey was the commander of the Hamidiye Regiments. Sıpkı Tribe members preferred to live in rural areas. For this reason, the mode of production was based on agriculture and animal husbandry rather than industrial nature. His family showed great benefits in the War of Independence and did not join the Sheikh Said Movement, although he was sent to Kayseri in February 1926 with the first exile. He returned to Tutak in 1928 and was elected as Ağrı deputy from the Democrat Party (DP) in the parliamentary general election held on 14 May 1950, due to Adnan Menderes's enthusiasm for the country's development cause. IX., X. and XI. He took part in active politics for a total of 10 years, and continued this until the coup d'etat on 27 May 1960. After one and a half years of detention and trial in Yassıada after the coup, he was sentenced to 10 years of heavy imprisonment by the Supreme Court of Justice on the grounds of the Case for Violation of the Constitution. It is also forbidden to be a civil servant for life. He was not allowed to defend himself with his oppressed spirit, even with lifeless words and sentences, as he was detached from his homeland. He was also sent to Kayseri Prison after the deputies of the Democrat Party, whose sentences were finalized, were transferred to Anatolia. In this process, his family experienced the second exile after 55 aghas, sheikhs and tribal chiefs elected by the National Unity Committee from the Eastern and Southeastern Anatolian Regions were exiled to the Kabak Yazı Camp in Sivas. The paper was written using the qualitative research method. Face-to-face interviews were conducted with family and tribe members. In addition, the memoirs of the politicians with whom Halis Öztürk, especially Celal Bayar, Samet Agaoğlu, Abdülmelik Fırat, Fikri Karanis and Gıyasettin Emre, who served in the same period, with whom he had a common destiny, were read. With the death of Halis Öztürk, one of the symbols of courage and struggle, in Tutak on September 24, 1977, it was completely closed apart from the memories of that period.

Keywords: *Halis Öztürk, Tutak, Ağrı, Deputy*

¹ Res. Asst., Van Yüzüncü Yıl University, ismayilkiran@yahoo.com, Türkiye

Uşakov'un Bayezid ve Çevresine Dair Gözlemleri

Fatih ÖZTOP¹, Hayrettin PULAT²

Rusya, siyasal birliğini tamamlayıp askerî ve siyasî bir güç olarak tarih sahnesinde yer aldıktan sonra, sınırlarını genişletmiş ve 19. yüzyılın başında Gürcistan'ı da ilhakının akabinde Kafkasya'da Osmanlı Devleti ile doğrudan hemhudud olmuştur. Balkanlar, Kafkasya ve Akdeniz'de siyaseten varlığını kabul ettirmek için Osmanlılarla mücadele etmiş ve bundan dolayı 19. yüzyılda dört savaş cereyan etmiştir. Osmanlı ve Rusya arasında girişilen savaşlar sırasında ise Rusya bir sonraki savaşın, işgalinin yahut siyasi hamlesinin alt yapısını hazırlayabilmek için detaylı istihbarat bilgileri toplamak konusunda çalışmalar yürütmüştür.

Rusya'nın soylu ailelerinden birisine mensup ve 1802'de doğmuş Nikolay Ivanoviç Uşakov, 1826-28 Rus-İran ve 1828-1829 Osmanlı-Rus savaşlarına teğmen rütbesi ile katılmıştır. General Paskeviç'in maiyetinde Osmanlı-Rus savaşına katılan Uşakov gerek bizzat gördüğü gerekse Rus askerlerinin gözlemlerine dayanarak 1836 yılında kaleme aldığı "*İstoriya vayennuh deistviy vı Aziyatskoy Turtsiy vı 1828 i 1829 godah*" isimli eser, savaşın aşamalarının yanı sıra savaşın geçtiği coğrafya hakkında da önemli bilgiler ihtiva etmektedir. Askeri, siyasi, ekonomik, demografik, coğrafi ve sosyo-kültürel bilgilerin emperyalist maksatlarla yazımı ve istihbarat toplama aracı olarak kullanımı uygulamasının bir örneği olma özelliği gösteren eserin muhtevası bu çalışmanın da temelini oluşturarak Bayezid ve çevresini kapsayacak; döneme ait diğer eserler ve arşiv belgeleri de kıyaslanarak bölgenin yapısı Rus bakış açısıyla analiz edilmeye çalışılacaktır.

Uşakov'un gözlemlerine göre Bayezid ve çevresi coğrafi olarak piyade ve özellikle süvari birlikleri yetiştirmek ve toplamak için oldukça uygun, madencilik ve tarım açısından da elverişlidir. Bölgenin yeraltı ve yerüstü kaynakları ile ilgili kapsamlı bilgiler veren Uşakov, Diyardin'deki kaplıcaların da özellikle Revan ve çevresinden gelen ateşli hastalığa yakalanmış kişiler için şifa kaynağı olduğunu belirtmektedir. Toplumunu titizlikle inceleyen Rus subayı, bölge halkının oldukça sağlıklı olduğunu ifade ederken kültürel ve dini yapısı hakkında da bilgi toplamaya özen göstermiştir. Rusların Anadolu'daki kalıcı emelleri için özellikle Ermenilerin yoğun olarak yaşadıkları mahalleri de vurguladığı görülmektedir. Zira bilinmektedir ki, 1828-1829 Osmanlı-Rus Savaşını takiben özellikle Anadolu'nun doğusundan Rusya sınırları içerisine Ermeni göçü sistematik olarak uygulanmıştır. Bu sistematik göçün uygulanmasında Rusya hükümetine Uşakov'un sağladığı bilgilerin de kullanıldığı iddia olunabilir.

Anahtar Kelimeler: Bayezid, Usakov, Osmanlı-Rus Savaşı, Emperyalizm

¹ Dr. Öğr. Üyesi., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, foztop@agri.edu.tr, Türkiye

² Arş. Gör., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, hpulat@agri.edu.tr, Türkiye

Uşakov's Observations about Bayezid and Its Vicinity

Fatih ÖZTOP¹, Hayrettin PULAT²

After completing its political unity and emerging as a military and political power on the stage of history, Russia expanded its borders and, following the annexation of Georgia in the early 19th century, directly shared a border with the Ottoman Empire in the Caucasus. Russia fought four wars in the 19th century to establish its political presence in the Balkans, Caucasus, and the Mediterranean against the Ottomans. During the wars between the Ottoman Empire and Russia, Russia also conducted efforts to gather detailed intelligence information to prepare the groundwork for the next war, occupation, or political maneuver.

Nikolay Ivanovich Ushakov, born in 1802 into one of Russia's noble families, participated as a lieutenant in the 1826-28 Russo-Iranian and 1828-1829 Ottoman-Russian wars. Serving under General Paskevich in the Ottoman-Russian war, Ushakov wrote a work in 1836 titled "*İstoriya vayennih deistviy vi Aziyatskoy Turtsiy vi 1828 i 1829 godah*" based on his observations and the observations of Russian soldiers. This work contains essential information about the stages of the war and the geography in which the war took place. This content-rich work, serving as an example of the writing of military, political, economic, demographic, geographic, and socio-cultural information for imperialist purposes and as a tool for intelligence gathering, forms the basis for this study. It will encompass Bayezid and its surroundings, and the region's structure will be analyzed from the Russian perspective, compared to other works and archival documents from that period.

According to Ushakov's observations, the Bayezid and its surrounding area are geographically well-suited for training and gathering infantry and especially cavalry units. It is also conducive to mining and agriculture. Ushakov provides comprehensive information about the region's underground and surface resources and notes that the hot springs in Diyadin, especially those from Revan and its surroundings, are considered a source of healing for individuals suffering from fevers. The meticulous Russian officer, while examining the local society, expresses that the region's population is relatively healthy and takes care to gather information about its cultural and religious structure. It is evident that Russians particularly emphasized areas where Armenians lived in large numbers, as it is known that following the 1828-1829 Russo-Ottoman War, a systematic Armenian migration from eastern Anatolia into Russia's borders was implemented. It can be claimed that the information provided by Ushakov was also utilized in implementing this systematic migration by the Russian government.

Keywords: *Bayezid, Usakov, Ottoman-Russian War, Imperialism*

¹ Assist. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, foztop@agri.edu.tr, Türkiye

² Res. Asst., Ağrı İbrahim Çeçen University, hpulat@agri.edu.tr, Türkiye

Türkiye'deki Macar Vatansever ve “Kuruc” Özgürlük Savaşçısı: Prens Imre Thököly

Orsolya FALUS¹

İmre Thököly ve eşi Ilona Zrínyi'nin Anı Evi, Kocaeli Şehri Belediyesi tarafından işletilmekte olup, 2008 yılında kurulmuştur. İmre Thököly de Késmárk, 1682-1685 yılları arasında Yukarı Macaristan'ın prensi ve 1690 yılında Transilvanya prensi olarak hizmet vermiştir. O dönemin Kraliyet Macaristan'ında, Leopold I Habsburg'un askerleri tüm direnişi bastırdı. Zulme uğrayan Macarlar, "Kuruc" olarak adlandırılan mülteciler, ülkenin sınır bölgelerine sık sık baskınlar düzenlediler. Thököly, Kuruc ordusuna katıldı.

1681 yılında, 10.000 Transilvanyalı ve Nagyvárad Paşası'nın (bugünkü: Oradea, Romanya) liderliğindeki bir Türk ordusu tarafından desteklenerek, imparatora ateşkese izin vermesini zorladı. Thököly'nin Habsburg İmparatoru'na olan güvensizliği, onu Sultan Mehmed IV'den yardım istemeye yöneltti ve Sultan, onu Yukarı Macaristan Kralı olarak tanıdı. 1691'de Thököly, Transilvanya'dan tamamen ayrıldı. Thököly, Slankamen Muharebesi'nde Türk süvarisine liderlik etti ve savaşın geri kalanında Avusturya'ya karşı yiğitçe hizmet verdi, ancak çabaları boşuna oldu. 26 Ocak 1699'da imzalanan Karlofça Antlaşması ile Macar isyancılara vaat edilen af kapsamında özellikle dışlandı. Thököly, eşi Ilona Zrínyi ile birlikte Galata'da yerleşti. Sultan Mustafa II'den geniş araziler ve Vidin Kontu unvanını aldı. Thököly, 1705 yılında İzmit'te vefat etti.

Anahtar Kelimeler: Prens Imre Thököly, Transilvanya, “Kuruc”, Habsburg, Türkiye

A Hungarian Patriot and “Kuruc” Freedom Fighter in Turkey: Prince Imre Thököly

Orsolya FALUS²

The Memorial House of Imre Thököly and his wife, Ilona Zrínyi, which is run by the Municipality of Kocaeli City, was established in 2008. Imre Thököly de Késmárk was the prince of Upper Hungary from 1682 to 1685, and the prince of Transylvania in 1690. In; the Royal Hungary of the time Leopold I Habsburg's soldiers suppressed all resistance. The persecuted Hungarians, the refugees, who were called „Kuruc”, made frequent raids against the borderlands of the country. Thököly joined the Kuruc army. In 1681, reinforced by 10,000 Transylvanians and a Turkish army under the Pasha of Nagyvárad (today: Oradea, Romania), he compelled the Emperor to grant an armistice. Thököly's distrust of the Habsburg Emperor induced him to turn for help to Sultan Mehmed IV, who recognized him as King of Upper Hungary. In 1691 he quit Transylvania altogether. He led the Turkish cavalry at the Battle of Slankamen and served valiantly but vainly against Austria during the remainder of the war. He was excluded by name from the amnesty promised to the Hungarian rebels by the Treaty of Karlowitz (26 January 1699). He settled down at Galata with his wife, Ilona Zrínyi. From Sultan Mustafa II he received large estates and the title of count of Widdin. He died in 1705 in İzmit.;

Keywords: Prince Imre Thököly, Transylvania, “Kuruc”, Habsburg, Turkey

¹ Doç. Dr., Dunaújváros Üniversitesi, faluso@uniduna.hu, Macaristan

² Assoc. Prof. Dr., University of Dunaújváros, faluso@uniduna.hu, Hungary

Ermenilerin Rus İşgali ve “Kurtuluş Savaşı” Yıllarında (1919- 1922) Ağrı ve Doğubayazıt'ta Müslüman Halka Yönelik Katliam Politikası

Reşad ASGEROV¹, Bağır BABAYEV²

Anadolu'da uzun süredir birlikte yaşayan Türkler ve Ermeniler arasındaki dostane ilişkiler, Selçuklular ve Osmanlı devleti döneminden bu yana daha da gelişmiştir. İstanbul'un fethinden sonra Osmanlı Devleti'nde önceki dönemlere göre daha fazla ayrıcalık kazanan Ermeniler, Avrupa'daki azınlıklardan daha mutlu ve sakin yaşama fırsatı buldular.

Osmanlı Devleti'nde altı yüz yıldan fazla bir süre Türklerin egemenliği altında yaşayan Ermeniler, diğer azınlıklara kıyasla Türklerle en iyi geçinen ve dolayısıyla devletin güveninden yararlanan ayrıcalıklı bir topluluktur. Türkler ve Ermeniler evleri, mülkleri ve haneleri konusunda birbirlerine güvendiler ve kısa bir süre de olsa ailelerine baktılar. Bu nedenle, Osmanlı Devleti'nde yaşayan Ermenilerin neden birdenbire, sebepsiz yere, birlikte mutlu ve barış içinde yaşadıkları ülkenin Müslüman halklarına isyan etmeleri çok garip görünüyor. Çalışmalar, yabancı devletlerin siyasi çıkarlarına hizmet eden Ermenilerin tüm bu olayları provokasyonları sonucu gerçekleştirdiklerini kaydetti.

Olayların nedenleri arşiv belgeleri temelinde araştırıldığında, olayların gerçek suçlularının ve organizatörlerinin Batılı devletler olduğu ortaya çıkmaktadır. Çünkü Osmanlı devleti yönetimi altında yaşayan Ermenilere tanınan hak ve ayrıcalıklar devlet için herhangi bir sorun yaratmamıştır. Batılı devletler Ermenileri Osmanlı devletini bölmek, parçalamak ve yok etmek için kullandılar. Bu nedenle Osmanlı devletinin zayıfladığı dönemlerde, yabancı devletlerin siyasi politikalarının kışkırttığı, yabancı güçlerin etkisi altında örgütlenen ve silahlanan Ermeniler, Anadolu'nun farklı bölgelerinde ayaklanmalar çıkardılar.

Ermeni meselesi esas olarak Ermenilerin kendileri için bir sorun olarak değil, çıkarları Osmanlı İmparatorluğu'nda çatışan iki büyük gücün- Büyük Britanya ve Rusya'nın emellerini gerçekleştirmenin bir aracı olarak ortaya çıktı. Osmanlı İmparatorluğu'nun Birinci Dünya Savaşı'nın başında savaş sırasında nüfusun iç düzenini ve güvenliğini sağlamak amacıyla kabul ettiği “Tehcir kanunu”, Batılı devletlerin bunu Ermeni Soykırımı olarak sunma girişimiydi.

Nitekim olayların nedeni Avrupalıların düşündüğü gibi Türklerin dini kibirleri, barbarlıkları ve ırksal düşmanlıkları olsaydı, o zaman 1071'den 1900'e kadar Anadolu'da tek bir Ermeni kalmazdı; belki Ermeni adı bile unutulurdu

Osmanlı İmparatorluğu'nda Ermeniler cemaat içinde yaşadılar ve devlet düzeyinde görevlerde bulundular. Ancak dış güçler Ermenileri gönderip onlara şöyle dedi: "Sizin bir devlet kurma hakkınız var ve biz onu destekleyeceğiz." Onları da desteklediler. Ermeniler yıllarca birlikte çalıştıkları ve birlikte yaşadıkları insanları öldürmeye başladılar. Kars, Erzurum ve Ağrı devlet arşivlerinde 10 binden fazla toplu katliamlar işleniyor. Tarihi arşivlerimizde yüzlerce insan toplu mezarlarda katlediliyor.

Büyük Britanya sadece Ermeni haydutlarına sığınma sağlamakla kalmadı, aynı zamanda onları sempati ile karşıladı, korudu, yardım etti, destekledi ve Türklerle karşı çevirdi. Ermeni çeteleriyle hem iş hem de suç ortaklığı konusunda işbirliği yapmayı kabul etti. Çetelere vatansever ve ulusal kahraman oldukları fikrini aşıladı.

Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra Ağrı bölgesi tekrar Rus işgaline maruz kaldı. İşgal altındaki Ağrı ve Doğubayazıt'ta Rus ordusuyla birlikte giren Rus askerleri ve Ermeni çeteleri toplu katliamlara ve zulümlere başladı. Müslümanları camilerde esir alan Ermeni çeteleri ve Rus askerleri, Müslümanları benzeri görülmemiş alay ve işkencelere maruz bıraktı. Bazı Müslümanları idam ettiler, çocukları

¹ Doç. Dr., Azerbaycan Milli İlimler Akademisi, asgarov_rashad@mail.ru, Azerbaycan

² Doç. Dr., Nahçıvan Devlet Üniversitesi, baqirbabayev59@mail.ru, Azerbaycan

öldürdüler, kadınlara tecavüz ettiler ve birçok Müslüman esir olarak Rusya'ya götürüldü. Bu ilk işgal sırasında dayanamayan Rus ve Ermeni birlikleri geri çekilerek kötü muameleyi bir süre durdurdu.

Ermenilerin Ağrı ve çevresindeki Müslüman nüfusa yönelik acımasız muamelesi Nisan 1915'te Rus işgaliyle başladı. Nereye girerlerse girsinler Ermeni çeteleri Müslüman evlerine girdi, kadınlara ve kızlara tecavüz etti. Kaçamayan yaşlılar ve çocuklar evlerine yerleştirilerek yakıldı. Camiler ve türbeler yıkıldı.

Rusya'nın bölgeyi işgalinden bu yana Müslümanlar, Ermeni çeteleri ve Rus birlikleri tarafından katliamlara, tecavüzlere ve soygunlara maruz kaldı. Bu vahşet karşısında Müslüman nüfusun ezici çoğunluğu işgal edilmemiş topraklara göç ederek hayatlarını ve onurlarını kurtardı.

Rusya, Ekim 1917'deki Bolşevik Devrimi sonucunda I. Dünya Savaşı'ndan çekilerek Doğu Anadolu'yu Ermeni çetelerinin kontrolü altına aldı. Doğubayazıt ve Ağrı ilçeleri, 15 Nisan 1918'de Osmanlı Ordusu tarafından Ermeni çetelerinin zulmünden kurtarıldı.

Ancak Mondros Ateşkesi ve Osmanlı ordularının silahtan vazgeçmesi Anadolu'nun bu bölgelerinde yeni olayların başlamasını mümkün kıldı ve Ermenistan'ı kurma hayaliyle faaliyet gösteren Ermeni çeteleri vahşet yapmaya başladı. Aralık 1920'de Ermeniler Gümrü civarında harap olmuş, sonunda 27 Mayıs 1920'de başlayan müzakereler 3 Aralık 1920'de imzalanan bir antlaşma ile sona ermiş ve Ermeniler bölgeyi terk etmek zorunda kalmışlardır.

Anlaşılan gerçek şu ki Ermeniler yüzlerce cami ve köyü yaktılar, binlerce insanımızı öldürdüler. Bugüne kadar bu zulmün insanların yüzleri, yaşamları, duygu ve düşünceleri üzerindeki etkisi açıktır. Geçmişten gelen bu nefret hala devam ediyor. Bu zulümlerden kurtulanların sayısı giderek azalsa da torunları da aynı duyguları hissediyor ve atalarının mezarlarının bulunduğu toprakları terk etmiyor ve onlara bir anıt dikilmesini istiyor.

Anahtar Kelimeler: *Türkler ve Ermeniler, Ermenilerin Politikası, Doğubayazıt*

During The Years of The Russian Occupation of Armenians and the “War of Independence” (1919- 1922) The Policy of Massacre Against the Muslim People in Ağrı and Doğubayazıt

Reşad ASGEROV¹, Bağır BABAYEV²

Friendly relations between Turks and Armenians, who have lived together in Anatolia for a long time, have been further developed since the times of the Seljuks and the Ottoman state. Armenians here, who received more privileges in the Ottoman state after the conquest of Istanbul than in previous times, had the opportunity to live happier and calmer than minorities in Europe.

The Armenians, who lived under the rule of the Turks in the Ottoman state for more than six hundred years, were a privileged community that got along best with the Turks compared to other minorities and, therefore, enjoyed the trust of the state. Turks and Armenians trusted each other with their homes, property and household, as well as taking care of their families, albeit for a short time. Therefore, it seems very strange why Armenians living in the Ottoman state suddenly, for no reason, rebel against the Muslim peoples of the country where they live happily and peacefully together. The studies noted that Armenians who served the political interests of foreign states committed all these events as a result of their provocations.

When the causes of the events are investigated on the basis of archival documents, it becomes clear that the real culprits and organizers of the events are Western states. Because the rights and privileges granted to Armenians living under the rule of the Ottoman state did not cause any problems for the state. Western states used Armenians to divide, dismember and destroy the Ottoman state. Therefore, during periods of weakening of the Ottoman state, Armenians, provoked by the political policies of foreign states, organized and armed under the influence of foreign powers, raised uprisings in different parts of Anatolia.

The Armenian issue arose mainly not as a problem of the Armenians themselves, but as a means of realizing the ambitions of two great powers - Great Britain and Russia, whose interests clashed in the Ottoman Empire. The law on Resettlement, adopted by the Ottoman Empire at the beginning of the First World War in order to ensure internal order and security of the population during the war, was an attempt by Western states to present it as the Armenian Genocide.

Indeed, if the cause of the events had been religious arrogance, barbarism and racial hostility of the Turks, as Europeans thought, then from 1071 to 1900 there would not have been a single Armenian left in Anatolia; perhaps even the Armenian name would have been forgotten.

In the Ottoman Empire, Armenians lived in the community and held positions at the state level. But external forces sent Armenians and told them: "You have the right to create a state, and we will support it." They also supported them. Armenians start killing people with whom they have worked and lived for years. The state archives of Kars, Erzurum and Agra contain more than 10 thousand mass murders. In our historical archives, hundreds of people were killed in mass graves.

Great Britain not only provided asylum to Armenian bandits, but also met them with sympathy, protected, helped, supported and turned them against the Turks. He agreed to cooperate both in business and in complicity with Armenian gangs. He instilled in the gangs the idea that they are patriots and national heroes.

After the First World War, the area of Agra was again subjected to Russian occupation. In the occupied Agra and Dogubayazıt, Russian soldiers and Armenian gangs, who entered together with the Russian army, began mass killings and atrocities. Armenian gangs and Russian soldiers who captured Muslims in mosques subjected Muslims to unprecedented mockery and torture. They executed some

¹ Assoc. Prof. Dr., Azerbaijan National Academy of Sciences, asgarov_rashad@mail.ru, Azerbaijan

² Assoc. Prof. Dr., Nakhchivan State University, baqirbabayev59@mail.ru, Azerbaijan

Muslims, killed children, raped women, and many Muslims were taken to Russia as prisoners. The Russian and Armenian troops, who could not hold out during this first invasion, retreated and stopped the ill-treatment for a while.

The brutal treatment of Armenians against the Muslim population in Agra and its environs began in April 1915 with the Russian occupation. Wherever they entered, Armenian gangs broke into Muslim homes, raped women and girls and took with them what they liked. The elderly and children who could not escape were resettled in their homes and burned. Mosques and shrines were destroyed.

Since the Russian occupation of the region, Muslims have been subjected to massacres, rapes and robberies by Armenian gangs and Russian troops. In the face of this atrocity, the overwhelming majority of the Muslim population migrated to unoccupied territories, saving their lives and honor.

Russia withdrew from World War I as a result of the Bolshevik Revolution in October 1917, leaving Eastern Anatolia under the control of Armenian gangs. The Dogubayazit and Agra districts were liberated by the Ottoman Army on April 15, 1918 from the persecution of Armenian gangs.

However, the Mudros truce and the refusal of the Ottoman armies from weapons made it possible to start new events in these parts of Anatolia, and Armenian gangs operating in the dream of creating Armenia began to commit atrocities. In December 1920, the Armenians were devastated in the vicinity of Gyumri, in the end, the negotiations that began on May 27, 1920, ended with a treaty signed on December 3, 1920, and the Armenians were forced to leave the area.

Apparently, the fact is that the Armenians burned hundreds of mosques and villages, killed thousands of our people. To this day, the impact of this cruelty is evident on people's faces, lives, feelings and thoughts. This hatred from the past is still going on. Although the number of survivors of these atrocities is steadily decreasing, their descendants feel the same feelings and do not leave the land where their ancestors' graves are located and ask to erect a monument to them.

Keywords: *Turks and Armenians, Policy of Armenians, Doğubayazit*

Ağrı'da Eğitim (1923-1960) Faaliyetlerine İlişkin Genel Bir Değerlendirme

Figen ATABEY¹, Rıdvan AYDIN²

Bu araştırmanın amacı, 1923-1960 yılları arasındaki Ağrı vilayetinde eğitim-öğretim alanındaki tarihsel gelişim sürecini incelemektir. Anadolu yarımadasının doğu sınırını teşkil eden Ağrı vilayeti, Anadolu'ya açılan bir kapı niteliğindedir. Ağrı kuzeyde Kars, batıda Erzurum, güney batıda Muş, güneyde Bitlis ve Van, doğuda İran topraklarıyla çevrelenmiştir. Ağrı genel olarak Doğu Anadolu Bölgesi'nin coğrafik karakterlerini taşımaktadır. Ülkenin en yüksek volkanik kütleleri (Ağrı, Süphan, Tendürek, Köseadağ) Ağrı'daki sıradağlar üzerinde veya yakınındadır. Ağrı, iklim bakımından Türkiye'nin karasal ve en sert iklimli bölümüne girmektedir. Cumhuriyet'in ilk yıllarında Ağrı'nın kalkındırılması için eğitim alanında yapılan çalışmalar, coğrafi, iktisadi ve sosyal sebepler ile asayiş sorunları nedeniyle istenilen seviyede olmamıştır. Yerleşim birimlerinin dağınıklığı, coğrafyanın, iklim şartlarının ağırlığı ve ulaşım sorunu Ağrı'da eğitim düzeyinin gelişmesini büyük ölçüde engellemiştir. Ağrı'da ilk ortaokul 1937'de, ilk lise ise 1954'de açılmıştır. Demokrat Parti'nin (DP) iktidara geldiği 1950 yılından itibaren gerek bölge halkının talebi ve gerekse de nüfus artışına bağlı olarak Ağrı ortaokullarının öğrenci ve öğretmen sayılarında düzenli artışlar görülmüştür. Ağrı vilâyetinde 1950'li yıllarda kız ve erkek sanat enstitüleri gibi meslek okulları açılmıştır. Mevcut bulgulara göre, geçen süreçte Ağrı'da sayısal olarak büyük artışlar sağlanmış ancak nitelikle ilgili sorunlara yeterli çözüm bulunamamıştır. Çalışma ile 1923'den 1960 yılına kadar olan tarihsel süreçte Ağrı'nın tüm eğitim basamakları genel çerçevede ele alınmıştır. Çalışmada Cumhurbaşkanlığı Devlet Arşivi Başkanlığı arşiv belgeleri ve Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Zabıt Cerideleri, Türkiye İstatistik Kurumu (TÜİK) ile Milli Eğitim Bakanlığı verileri başta olmak konuya ilişkin il yıllıkları, Ağrı yerel basını ve temel başvuru eserlerinden faydalanılmıştır. Bu çalışmada nitel araştırma türlerinden biri olan tarihsel analiz tekniği kullanılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Cumhuriyet Dönemi, Tek Parti (CHP), Demokrat Parti (DP), Ağrı, Eğitim

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, fatabey@agri.edu.tr, Türkiye

² Milli Eğitim Bakanlığı, Öğretmen, aydinridvan04@gmail.com, Türkiye

A General Evaluation of Education-Training Activities (1923-1960) in Ağrı

Figen ATABEY¹, Rıdvan AYDIN²

The aim of this research is to examine the historical development process in the field of education in the province of Ağrı between 1923 and 1960. The province of Ağrı, which constitutes the eastern border of the Anatolian peninsula, is a gateway to Anatolia. Ağrı is surrounded by Kars in the north, Erzurum in the west, Muş in the southwest, Bitlis and Van in the south, and Iran in the east. Ağrı generally bears the geographical characteristics of the Eastern Anatolia Region. The highest volcanic masses of the country (Ağrı, Süphan, Tendürek, Köseadağ) are on or near the mountain ranges in Ağrı.

In terms of climate, Ağrı is in the continental and harshest part of Turkey. The studies carried out in the field of education for the development of Ağrı in the first years of the Republic were not at the desired level due to geographical, economic and social reasons and public order problems. The disorganization of the settlements, the severity of geography and climatic conditions and the transportation problem have largely prevented the development of the level of education in Ağrı. The first secondary school in Ağrı was opened in 1937, and the first high school was opened in 1954. Since 1950, when the; Democratic Party (DP) came to power, there has been a regular increase in the number of students and teachers in Ağrı secondary schools, depending on both the demand of the people of the region and the population growth. Professional schools such as art institutes for girls and boys were opened in Ağrı province in the 1950's. According to current findings, large numerical increases have been achieved in Ağrı in the past period, but adequate solutions to quality-related problems have not been found. In this study, all educational stages of Ağrı in the historical period from 1923 to 1960 were discussed in a general framework. In the study, the archive documents of the Presidency State Archives Directorate, the Minutes of the Turkish Grand National Assembly (TBMM), the data of the Turkish Statistical Institute (TÜİK) and the Ministry of National Education, as well as provincial yearbooks, Ağrı local press and basic reference works on the subject were used. In this research, historical analysis technique, one of the qualitative research types, was used.

Keywords: *Republican Era, Single Party (CHP), Democratic Party (DP), Ağrı, Education*

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, fatabey@agri.edu.tr, Türkiye

² Ministry of Education, aydinridvan04@gmail.com, Türkiye

Dağlık Alanlarda Kalelerin Kuruluş Yer Seçimi: Korhan Kalesi Örneği (Ağrı Dağı)

Adem YULU¹

Tipik bir stratovulkan olan Ağrı Dağı, 5.137 m yükseltisiyle Anadolu coğrafyasının en yüksek dağıdır. Doğal ve kültürel bir varlık olarak nitelendirilen Ağrı Dağı, yapılan arkeolojik ve prehistorik araştırmalarda dağın tarih öncesi çağlardan beri yerleşime açıldığını göstermektedir. Nitekim, dağın farklı yükseltilerinde günümüze kadar ulaşan tarihi su sarnıçları, yapı kalıntıları, kaleler, kiliseler, anıtsal nitelikteki mezar kalıntıları, çeşitli amaçlarla kullanılan mağaralar ile farklı dönemlere işaret eden çanak ve çömlek parçaları Ağrı Dağı'nın köklü yerleşim tarihi hakkında önemli kaynaklar niteliğindedir. Her ne kadar Ağrı Dağı'nın farklı yükseltilerinde günümüze kadar ulaşabilmiş kültürel ve tarihsel kaynaklar olsa da aslında gerek arızalı topoğrafya şartları gerek su kaynakları bakımından fakir olması gerekse kurak iklim koşulları Ağrı Dağı'nda daimî yerleşim yerlerinin kurulmasını eskiden beri kısıtlamıştır. Bununla birlikte, özellikle çevresel koşulların yerleşmeye uygun olduğu sınırlı alanlarda bile farklı amaçlarla inşa edilmiş ve kalıntıları günümüze kadar ulaşabilmiş çok sayıda tarihi kale bulunmaktadır. Ağırlıklı olarak savunma amaçlı olarak inşa edilen bu kalelerden biri de Ağrı Dağı'nda tam olarak bilinmeyen bir tarihte kurulan Korhan Kalesi'dir. Bu çalışmanın amacı da bir dönem savunma, dinsel, konut ve ticari fonksiyonların bir arada yürütüldüğü bir yerleşim yeri olan Korhan Kalesi'nin kuruluş yer seçimini etkileyen faktörleri incelemektir. Çalışmanın esas veri kaynaklarını ise farklı dönemlerde Ağrı Dağı'nın ziyaret eden gezginlerin seyahatnameleri ve tarihi araştırma gezilerinin yanı sıra bilimsel gezi ve saha çalışmaları oluşturmaktadır.;

Ağrı Dağı'nın kuzeybatısında 2.200 m. yükseltisinde kurulan Korhan Kalesi'nin kuruluş yer seçimini etkileyen faktörlerin başında karasal iklim koşullarına sahip olmasına rağmen yerel su kaynakları (kar ve buzul erimesi ile oluşan kaynaklar) bakımından zengin olması ve savunma amaçlı olarak kale inşa etmeye uygun topoğrafik koşullarının varlığıdır. Kuru tarıma imkân tanıyan arazilerinin yanında hayvancılık faaliyetlerin sürdürülmesini sağlayan otlak alanların varlığı ve ısınma-barınma ihtiyaçlarına gidermeyi kolaylaştıran relikt orman kalıntısının olması Korhan Kalesi'nin kuruluş yer seçimini etkileyen bir diğer önemli faktörlerdir. Ayrıca, Ağrı Dağı'nın volkanik kökenli olması çeşitli fonksiyonel yapıdaki yapıların inşa edilmesinde çevredeki kayalardan faydalanmasını kolaylaştırmıştır. Zamanla büyüyen ve Orta Çağ boyunca bölgenin en önemli yerleşimlerinden biri haline gelen Korhan Kalesi, farklı yıllarda Ağrı Dağı'nı ziyaret eden Batılı elçilerin ve doğa bilimcilerin Ağrı Dağı ve yakın çevresiyle ilgili yazdıkları seyahatnameler ve araştırma gezilerine dayanan çalışmalarında da yer almıştır. Korhan Kalesi'nin zamanla terk edilmesinde ve yok olmasında ise Korhan Kalesi'nin yerel avantajlarını yitirmesinin belirleyici bir rolü bulunmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dağlık Alanlar, Ağrı Dağı, Korhan Kalesi

¹. Doç. Dr., Iğdır Üniversitesi, adem.yulu@igdir.edu.tr, Türkiye

Site Selection for the Establishment of Castles in Mountainous Areas: A Case Study of Korhan Castle (Mount Ararat)

Adem YULU¹

Mount Ararat, a typical stratovolcano, is the highest mountain in Anatolia with an elevation of 5,137 meters. Mount Ararat is characterized as a natural and cultural asset, and archaeological and prehistoric research shows that the mountain has been inhabited since prehistoric times. As a matter of fact, historical water cisterns, building ruins, castles, churches, monumental grave remains, caves used for various purposes, and pottery and pottery sherds pointing to different periods at different elevations of the mountain are important sources about the deep-rooted settlement history of Mount Ararat. Although there are cultural and historical resources that have survived to the present day at different elevations of Mount Ararat, in fact, both the uneven topography, poor water resources and arid climatic conditions have long restricted the establishment of permanent settlements on Mount Ararat. However, even in limited areas where environmental conditions are suitable for settlement, there are many historical fortresses built for different purposes, the remains of which have survived to the present day.

One of these castles, which was built mainly for defense purposes, is Korhan Castle, which was established on Mount Ararat at an unknown date. The aim of this study is to examine the factors affecting the site selection of Korhan Castle, which was a settlement where defense, religious, residential, and commercial functions were carried out together. The main data sources of the study are travelogues and historical research trips of travelers who visited Mount Ararat in different periods, as well as scientific excursions and field studies. One of the main factors affecting the site selection of Korhan Castle, which was established at an elevation of 2,200 m. in the northwest of Mount Ararat, is that although it has continental climatic conditions, it is rich in local water resources (resources formed by snow and glacial melting) and the presence of topographical conditions suitable for building a castle for defense purposes. The presence of pasture areas that enable the continuation of animal husbandry activities in addition to the lands that allow dry agriculture and the presence of relict forest remnants that make it easier to meet the needs for heating and shelter are other important factors affecting the site selection of Korhan Castle. In addition, the volcanic origin of Mount Ararat facilitated the utilization of the surrounding rocks in the construction of various functional structures. Korhan Castle, which grew over time and became one of the most important settlements in the region during the Middle Ages, was also included in the travelogues and research trips of Western envoys and naturalists who visited Mount Ararat in different years. The loss of its local advantages played a decisive role in the abandonment and disappearance of Korhan Castle over time.

Keywords: *Mountain Areas, Mount Ararat, Korhan Castle*

¹ Assist. Prof. Dr., Iğdır University, adem.yulu@igdir.edu.tr, Türkiye

Cudi ve Ararat İsimlerinin Arap Dilindeki Etimolojik Yapısı ve Anlamlarına Genel Bir Bakış

Mehmet Salih GECİT¹

Hız. Nuh'un gemisinin Tufandan sonra indiği dağ veya tepenin ismi olarak Tevrat'ta Ararat, Kur'an'da Cudi isimleri geçmektedir. bu iki isim hakkında kaynaklarda birtakım tartışmalar vardır. söz konusu tartışmalar etimolojik olarak bu iki kelimenin "özel isim" olarak mı yoksa "sözlük anlamı" itibarıyla mı kullanıldığı konusunda devam etmektedir. biz de bu tebliğ metnimizde her iki kelimenin Arapça lügat kitaplarındaki anlam ve kullanım biçimlerini araştırarak, Arapça'ya hangi dillerden geçtiğini inceleyecek, kelimelerin kökenlerine inerek ne anlama geldiklerini tespit edeceğiz. Bu tespit neticesinde konunun daha açık hale gelmesi konusunda yeni bir bilimsel katkı sunulacaktır.; ;

Tebliğ metnimizde Ararat ve Cudi isimlerinin Arapça lügat kitaplarında anlam ve kullanım biçimlerini araştırarak ve bu kelimelerin kökenlerini belirleyerek tartışmalara katkı sağlayacağız. Bu tür bir çalışma, dilbilim ve tarih alanında önemli bir katkı olabilir. İşte bu iki ismin etimolojik açıdan incelenmesi için bir başlangıç noktası ve araştırma adımları:

1. Ararat ve Cudi kelimelerinin Arapça lügat kitaplarında kullanımı: Ararat ve Cudi kelimelerinin Arapça lügat kitaplarındaki anlamlarını ve kullanımlarını belirlemek için güvenilir Arapça lügat kitaplarını inceleyebilirsiniz. Bu kitaplarda bu kelimelerin geçtiği tarihleri, bağlamları ve anlamları hakkında bilgi edinebilirsiniz.

2. Arapça'ya geçiş kaynakları: Ararat ve Cudi kelimelerinin Arapça'ya geçiş sürecini ve hangi dillerden alındığını araştırabilirsiniz. Bu tür bir inceleme, bu kelimelerin kökenlerini anlamak için önemli bir adım olacaktır.

3. Etimolojik analiz: Her iki kelimenin kökenlerini ve olası anlamlarını etimolojik olarak inceleyebilirsiniz. Bu, bu kelimelerin özel isim olarak mı yoksa sözlük anlamı itibarıyla mı kullanıldığına dair tartışmaları aydınlatılabilir.

4. Diğer dillerdeki kullanımlar: Ararat ve Cudi kelimelerinin başka dillerdeki kullanımlarını da araştırarak, farklı kültürlerdeki etkileşimleri ve kullanım biçimlerini anlayabilirsiniz.

5. Tarihî kaynaklar: Her iki kelimenin tarihi kaynaklardaki kullanımlarını ve anlamlarını inceleyerek, tarihsel bağlamlarını değerlendirebilirsiniz.

Bu adımları takip ederek, Ararat ve Cudi kelimeleri hakkındaki tartışmalara yeni bir bilimsel katkı sunabilir ve bu kelimelerin kökenleri ve anlamları hakkında daha net bir görüş elde edebiliriz. Dilbilim ve tarih alanlarında yapılan bu tür araştırmalar, bilimsel literatüre önemli katkılarda bulunabilir.

Anahtar Kelimeler: Cudi, Ararat, Ararat Dağı, Cudi Dağı

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, msgecit@agri.edu.tr, Türkiye

A General Overview of The Etymological Structure and Meanings of The Names Cudi and Ararat in The Arabic Language

Mehmet Salih GECİT¹

"In the Bible, the name 'Ararat' is mentioned as the mountain or hill where Noah's Ark landed after the Flood, while in the Quran, it is referred to as 'Cudi.' There are some debates in the sources regarding these two names. The discussions revolve around whether these two words are used as 'proper nouns' or based on their 'lexical meanings.' In our paper, we will explore the meanings and usage of both words in Arabic lexicons, examine their origins and the languages through which they entered Arabic. By delving into the etymology of these words, we aim to determine their meanings. This research will contribute a new scientific perspective, resulting in a clearer understanding of the subject.

In our paper, we will investigate the meanings and usage of Ararat and Cudi in Arabic lexicons, contributing to the ongoing debates about these names and their etymological origins. This study can make a significant contribution to the fields of linguistics and history. Here are some initial steps and research approaches for the etymological examination of these two names:

Usage in Arabic lexicons: To determine the meanings and usage of Ararat and Cudi, refer to reliable Arabic lexicons. These sources will provide information about the historical contexts, dates, and meanings associated with these words.

Arabic etymology: Investigate the sources and languages from which Ararat and Cudi entered Arabic. This research will be crucial in understanding the origins of these words.

Etymological analysis: Conduct an etymological analysis of both words to explore their origins and possible meanings. This can shed light on whether they are used as proper nouns or based on their lexical meanings.

Usage in other languages: Examine the usage of Ararat and Cudi in other languages to understand their interactions and usage patterns in different cultures.

Historical sources: Study historical sources to explore the usage and meanings of Ararat and Cudi, considering their historical contexts.

Following these steps, we can present a new scientific contribution to the debates surrounding Ararat and Cudi, providing a clearer understanding of their origins and meanings. Such research in the fields of linguistics and history can significantly enrich the scientific literature."

Keywords: *Cudi, Ararat, Mount Ararat, Mount Cudi*

¹ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, msgecit@agri.edu.tr, Türkiye

Kur'ân-ı Kerîm'de ve Râzî Nâbulî Elmalılı Tefsirlerinde Hz. Nûh (As) Kıssası Gemi ve Tufan

Hasan HALİLOĞLU¹

Kur'ân-ı Kerîm'de (Nisâ 4/164) belirtildiği üzere Allah Teâlâ insanlığa çok sayıda Peygamber göndermiş, bunların bir kısmını zikretmiş ve bir kısmından da hiç bahsetmemiştir. Kur'ân'da isimleri zikredilen Peygamberler 28 tanedir. Bunlar arasında Allah Teâlâ'nın kendilerine özel bir değer atfettiği ve ülü'l-azm (Peygamberlerin uluları ve azim sahipleri) diye tanımladığı (Ahkâf 46/35) Nûh, İbrahim, Mûsâ ve İsâ adında dört Peygamber'den ilki Hz. Nûh'dur (as). Yine Kur'ân'ın ifadesiyle (Ankebût 29/14), Hz. Nûh kavmi arasında 950 sene (bin seneden elli sene eksik) yaşamıştır. Bu sürenin Hz. Nûh'un ömrünün tamamı, bir kısmı ya da sadece kavmi arasında geçirdiği Peygamberlik vazifesinin müddeti olduğu hususu tarih, siyer ve tefsir kaynaklarında tartışmalıdır.

Hz. Nuh (as), Irak topraklarında ve civarında yaşamış, Peygamberlik görevini ifa etmiştir. Kur'ân-ı Kerîm'de (Ârâf 7/59; Hûd 11/5-6, 25-26; Nûh 71/1-2, 23) belirttiği gibi Hz. Nûh, Allah'a kulluğu unutup terk eden, bunun yerine Vedd, Süvâ, Yağûs, Ya'ûk ve Nesr adlı putlara tapınan kavmini irşâd etmek üzere gönderilmiştir. Onun davetini kabul etmeyen kavmini Allah (cc) tufan ile cezalandırmış, ancak inananlar onun yaptığı gemiye binerek kurtulmuşlardır. İnsanlığın tufanda yok olmasından sonra, gemide kalanlarla neslin yeniden çoğalmasından dolayı, Hz. Nûh'a Hz. Âdem'den sonra insanlığın ikinci atası denilmiştir. Hz. Nûh'un soyu, ömrü, gönderildiği kavim, yapılan geminin fizikî özellikleri, tufanın nerede, nasıl ve ne kadar süre ile gerçekleştiği, tufan sonrasında ve suların çekilmesi üzerine Kur'ân'ın bahsettiği geminin indiği Cûdî Dağı'nın nerede olduğu hususlarına tarih, siyer ve tefsir kaynakları farklılıklarıyla ve ihtilaflarıyla birlikte genişçe yer verirler. Kitâb-ı Mukaddes'te yani Tevrat'ta ve İncil'de aynı kıssadan, gemiden ve tufandan bahsedilmiştir.

Biz bu çalışmamızda; Kur'ân-ı Kerîm'de Hz. Nûh'dan (as) bahseden sûrelere ve âyetlere değineceğiz. Özellikle klasik tefsirlerimizden sayılan; 1- Fahreddîn Râzî'nin (ö. 606/1210) Mefâtihu'l-Ğayb'ında, 2- son dönem Arap Dünyasında, Muhammed Râtîb en-Nâbulî'nin (Nablûsî) yazmış olduğu Nâbulî Tefsiri'nde ve 3- Ülkemizde Cumhuriyet Döneminin en önemli tefsiri sayılan Elmalılı Muhammed Hamdi Yazır'ın (1878-1942 m.) Hak Dini Kur'ân Dili'nde anlatıldığı şekliyle, Hz. Nûh kıssasından, tufanın ve geminin özelliklerinden, geminin indiği dağdan bahsedeceğiz. Bu dağın; 1- Ağrı Dağı ya da 2- Şırnak Silopi'deki Cûdî Dağı olduğu hususunda tartışmalar mevcuttur, ancak ikincisi daha önem ve ağırlık kazanmaktadır. Ülkemizde yetişmiş, meşhur Peygamberler Tarihi yazarı Mustafa Âsım Köksal da ikincisini tercih etmektedir.

Anahtar Kelimeler: Nuh Peygamber, Gemi, Tufan, Ağrı Dağı, Cudi Dağı

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, hhaliloglu@agri.edu.tr, Türkiye

The Prophet Noah's Parable Ship and Flood in The Holy Qur'ân and In Its Comments: Râzî, Nâbulî and Elmalılı

Hasan HALİLOĞLU¹

As stated in the Qur'an (Nisa 4/164), Allah Almighty sent many Prophets to humanity, some of them were mentioned and some of them He did not mention at all. There are 28 Prophets whose names are mentioned in the Qur'an. Among them, the first of the four Prophets named Noah, Abraham, Moşa, and Jesus, whom Allah attributes a special value to and whom He defines as ulu'l-azim (the nobles of the Prophets and the owners of determination) is Prophet Noah (pbuh). (Ahkâf 46/35). Again, in the words of the Qur'an (Ankebut 29/14), Hz. Noah lived among his people for 950 years (fifty years less than a thousand years). This time is the whole of the Prophet Noah's life, or a part of it, or the period of his duty as a prophet that he spent among his people. These issues are controversial in the sources of history, Prophet's biographies and Qur'ânic comments.

The Prophet Noah lived in Iraq's territory and around it, fulfilled his mission as a prophet. As stated in the Qur'an (Âraf 7/59; Hud 11/5-6, 25-26; Nuh 71/1-2, 23), Noah was sent to guide his people who forgot to worship and abandoned Allah, instead of Him they worshiped the idols Vedd, Suvâ, Yagûs, Ya'ûk and Nesr. Allah (swt) punished his people, who did not accept Noah's invitation, with the flood, but the believers escaped by getting on the ship he built. After the extinction of humanity in the flood, because of the reproduction of the generation with those who remained on the ship, Hz. Noah has been called the second ancestor of humanity after Hz. Adam. Hz. Noah's ancestry, his life, the people he was sent to, the physical characteristics of the ship, where, how and for how long the flood took place, and where the Cûdî Mountain, where the ship, as mentioned in the Qur'an, landed after the flood and when the waters receded. To these issues, the history, biography and tafsir sources give wide coverage, with their differences and conflicts. In the Torah and the Bible, the same story, the ship, and the flood are mentioned.

In this study, we will refer to the Qur'ânic surahs and verses that mention Noah (pbuh). Considered among our classical tafsirs, especially; 1- Fahreddin Razi's (d. 606/1210) Mefâtihu'l-Ghayb, 2- in the recent Arab World, the Nabulsi Tafsir written by Muhammad Râtib en-Nâbulsi (Nablûsî), 3- Elmalılı Muhammed Hamdî Yazır's (1878-1942 m.) ;tafsir named Hak Dini Kur'ân Dili () which is considered to be the most important commentary of our Republican Period in our country, as mentioned in these three tafsirs, we will talk about the story of Noah, the characteristics of the ship, flood and the mountain on which the ship landed. This mountain, there are debates about whether it is; 1- Mountain Ararat or 2- Mountain Cûdî in Şırnak Silopi, but the latter gains more importance and weight. Mustafa Asım Köksal, the famous History of the Prophets writer, who grew up in our country, also prefers the latter (the last one).

Keywords: *The Prophet Noah, Noah's Ark, Noah Flood, Mount Ararat, Mount Cûdî*

¹ Assist. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, hhaliloglu@agri.edu.tr, Türkiye

Nuh Sûresi'nin Kıraat-ı Aşere Bağlamında Değerlendirilmesi

Mehmet KELEŞ¹

"Ulu'l-azm" adıyla bilinen beş büyük peygamberden biridir. Nuh (as) insanlığın ikinci atası sayılmaktadır. Büyük bir sel sırasında onunla birlikte gemiye binenlerin, kavminin inkâr ve günahkâr olması nedeniyle Ağrı Dağı'nda veya bu bölgedeki sıradağlarda yer alan yüksek yerleşim yerlerinden mahsur kalacakları sanılıyor. Tarihten gelen yol bilim insanları bu iddiayı haklı çıkaracak pek çok delil ortaya koymaya çalışmışlardır. İlahi kitaplara da konu olan bu konu, Kur'an-ı Kerim'de farklı ayrıntılarla birlikte bazı genel ifadelerle aktarılmaktadır. Kur'an-ı Kerim'de adı en çok geçen peygamberlerden biri de Hz. Nuh ve elçilik göreviyle ilgili bazı durumlar mevcuttur. Kur'an-ı Kerim'de Peygamberimiz çok şükreden, çok iyi bir insan olarak tarif edilir. Mübarek, açık bir model, bir elçi, bir yol gösterici ve âlemlere üstün olan bir kuldür. Kırk üç ayette Nuh'un adı belirtilirken, yirmi sekiz sûrede kendisine ilişkin bilgiler anlatılmaktadır. Ayrıca Kur'an-ı Kerim'de Hz. Bir de yirmi sekiz ayetten oluşan ve ilk ayetten son ayetine kadar onun isyankâr bir kavme karşı tevhid uğruna mücadeleyi anlatan Nuh isimli bir kesin vardır. Söz konusu emin ve Hz. Hakkında farklı ilimlerin perspektifinden analizler daraltılır, eminin özet kapsamlı bir şekilde gösterilmesini sağlar. Bu bağlamda araştırmamızın konusu sûrelerin sahih kıraat olarak kabul edilen kıraatler açısından incelenmesidir. Araştırmada, kıraat imamlarının kıraat usulleri ile ilgili ayrıntılar incelenmiş, klasik ve modern kaynaklı eserlerdeki kıraat türleri taranmıştır. Kıraat ilminde olduğu gibi kıraat imamlarının tercih ettiği yönlerde de iki husus vardır. Temel usuli değişikliklerdeki değişikliklerdir; İkinci ise fersi çeşitleridir. Öncelikle emin olunan genel bilgiler verildikten sonra aşure imamlarının usul farklılıkları ihtilafları kıraat türlerine verilir. Daha sonra benzer bir değişiklik maddi değişikliklerle ilgili ayet örnekleriyle birlikte tespit edilmeye ve tespit edilmeye çalışıldı. Surede ihtilafların olduğu bazı kıraat türlerinin manaya az da olsa etkilendiği, bunların okuma çeşitliliği ve anlamlarının zengin olduğu tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Kur'an, Hz. Nuh, Kıraat-ı Aşerat, Nuh Suresi, Vecih

¹ Assist. Prof., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, mkeles@agri.edu.tr, Türkiye

Evaluation of Surah Noah in The Context of Qiraat-ı Asherah

Mehmet KELEŞ¹

Hz. is one of the five great prophets known as "Ulu'l-azm". Noah is considered the second ancestor of humanity. It is thought that, due to the denial and sinful attitudes of his people, those who boarded the ship with him during a great flood were stranded on Mount Ararat or in one of the high settlements located in the mountain ranges in this region. From history to the present day, scientists have tried to put forward many evidence that would justify this claim. This issue, which is also the subject of divine books, is conveyed in the Holy Quran through some general expressions along with its different aspects. One of the prophets who is mentioned most in the Quran is Hz. There were some situations regarding Noah and his mission as an ambassador. In the Quran, the Prophet is described as a very grateful person, a doer, a blessed one, a clear warner, a messenger, a guide and a servant who is privileged over all the worlds. While Noah's name is clearly stated in forty-three verses, information about himself is discussed in twenty-eight surats. Also in the Quran, Hz. There is also a surat named Noah, which consists of twenty-eight verses and talks about his struggle for monotheism against a rebellious people, from the first verse to the last verse. The surat in question and Hz. Efforts have been made to understand the surat correctly by making analyzes about Noah from the perspective of different sciences. In this context, the subject of our research is the examination of the surat in terms of qiraats, which are considered as authentic qiraats. In the research, aspects related to the qiraat methods of the qiraat imams were analyzed and their qiraat types in classical and modern source works were scanned. As in the science of qiraat, there are two issues in the aspects preferred by the imams of qiraat. The first is the differences in procedural matters; The second is the fersi varieties. First of all, after giving general information about the surat, the types of qiraats in which the imams of the ashara disagreed regarding the differences in the method were included. Subsequently, an effort was made to detect and determine the substantive differences using a similar method, together with examples of relevant verses. It has been determined that some types of qiraats in which there are disagreements in the sura have a slight effect on the meaning, and these create reading diversity and richness of meaning.

Keywords: *Quran, Hz. Noah, Qiraat-ı Asherah, Surah Noah, Vecih*

¹ Assist. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, mkeles@agri.edu.tr, Türkiye

Üniversite Öğrencilerinde Dindarlık (Ağrı Örneği)

Muhammed KIZILGEÇİT¹, Fahri GÜZEL², Muhammed Berat GECİT³

Yapılan araştırmanın amacı üniversite öğrencilerinin sosyo-demografik değişkenlere göre dindarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılık olup olmadığını Ağrı ili örneğinde incelemektir. Araştırmanın evrenini Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi öğrencileri; örneklemini ise altı farklı fakültede 64'er kişi ve %50'si erkek %50'si kadın olmak üzere 2022-2023 yılında öğrenim görmekte olan toplam 384 üniversite öğrencisi oluşturmaktadır. Tüm öğrencilere, sosyo-demografik değişkenlerin yer aldığı kişisel bilgi formu ile birlikte Dindarlık Ölçeği uygulanmıştır. Yapılan T-testi ve ANOVA testi sonuçlarına göre üniversite öğrencilerinin dindarlık düzeyleri ortalamalarının yüksek seviyede olduğu; medeni durum ve cinsiyete göre dindarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı, doğum yeri, ailenin gelir durumu ve okunulan fakültele göre ise dindarlık düzeyleri arasında anlamlı bir farklılığın olduğu tespit edilmiştir. Dindarlık düzeyleri ortalamaları incelendiğinde; kadınların az bir farkla erkeklerden, evlilerin bekarlardan, doğum yeri köy olanların doğum yeri il olanlardan, ailenin gelir durumu 2500-5500 arasında olan öğrencilerin ailenin gelir durumu 5500-10000 arasında olan öğrencilerden daha fazla dindarlık ortalamalarına sahip olduğu belirlenmiştir. Bu çalışma ile literatüre katkıda bulunmanın yanında, alanda çalışan uzmanların üniversite öğrencileriyle kuracağı iletişimde mevcut dini durumu daha doğru belirlemesi amaçlanmıştır. Ayrıca öğrencinin dindarlık düzeyine göre daha sağlıklı iletişim kurarak değişim yönünde adım atıp motivasyon düzeyini desteklemek adına dindarlık ile değişim döngüsü kavramları harmanlanarak motivasyonel görüşme tekniklerini içeren yapılabilecek yeni çalışmalara ön ayak olabileceği ve katkı sağlayabileceği düşünülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Dindarlık Düzeyi, Üniversite Öğrencileri, Dindarlık Boyutları, Ağrı, Sosyodemografik Değişkenler

¹ Prof. Dr., Atatürk Üniversitesi, kmuhammed25@gmail.com Türkiye

² Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, fguzel@agri.edu.tr, Türkiye

³ Atatürk Üniversitesi, mbgecit@gmail.com, Türkiye

Religiousness in University Students (Example of Ağrı)

Muhammed KIZILGEÇİT¹, Fahri GÜZEL², Muhammed Berat GECİT³

The aim of the research is to examine whether there is a significant difference between the religiosity levels of university students according to socio-demographic variables in the Ağrı. The research is the sites of Ağrı İbrahim Çeçen University; The research consists of 64 students in six different faculties and a total of 384 university students, 50% male and 50% female, who were studying in 2022-2023. The Islamic Religiosity Scale was applied to all students and along with a personal information form including socio-demographic variables. According to the T-test and ANOVA tests, university students have a high level of religiosity; It has been determined that there is no difference between the existence of religiosity according to marital status and gender, but there is a difference between the existence of religiosity according to the place of birth, income status of the family and there is a significant difference between the levels of religiosity according to the faculties studied. When the averages of religiosity levels are examined; It has been determined that women have a slightly higher average of religiosity than men, married people are single, those whose place of birth is in a village are higher than those whose place of birth is a province, and students whose family income is between 2500-5500 have a higher average of religiosity than students whose family income is between 5500-10000. In addition to contributing to the literature with this study, it is aimed to determine the current religious situation more accurately in the communication of experts working in the field with university students. Moreover, by communicating healthier according to the student's level of piety, it may be a forefoot to new studies that can be done with motivational interview techniques by blending the concepts of change and change cycle to support the level of motivation and promote the level of motivation It is thought to provide

Keywords: *Religiosity Level, University Students, Religiosity Dimensions, Ağrı, Sociodemographic Variables*

¹ Prof. Dr., Atatürk University, kmuhammed25@gmail.com, Türkiye

² Ağrı İbrahim Çeçen University, fguzel@agri.edu.tr, Türkiye

³ Atatürk University, mbgecit@gmail.com, Türkiye

Üç Semavi Dinin Kaynaklarında Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi

Ramazan YILDIRIM¹

Köken itibarıyla aynı kaynaktan geldiklerine inanılan ve birbirine yakın coğrafyalarda insanlığa gönderilen semavi dinler bazı hususlarda birbirleriyle tamamen ayrıştıkları halde bazı konularda birbirine yakın söylemlere sahip iken bazı noktalarda ise ortak bir söyleme sahiptirler. Bu dinlerin konulara yaklaşımları, konular hakkında ortak ve farklı söylemleri her zaman merak konusu olmuştur. Bu bağlamda bir-çok inanç ve mitolojilerde izlerine rastladığımız Ağrı Dağı ve Nuh'un Gemisi meselesi de öteden beri merak edilen konulardan biridir.

Bu olayı birçok yönü ile ifade eden en kapsamlı kelime 'Tufan'dır. Bu çalışma: Tufan nerede ve nasıl meydana gelmiştir? Sebepleri ve sonuçları nelerdir? Nuh'un Gemisi nereye inmiştir? Ağrı Dağı neresidir? Gibi sorulara, üç semavi dinin kutsal kitaplarındaki metinleri merkeze alarak cevap aramaktadır. Ancak konu mitoloji, edebiyat, tarih, tefsir, hadis gibi birçok farklı alanda ele alındığından konunun daha iyi anlaşılması için yeri geldikçe bazı tali kaynaklara ve önceki yıllarda bu alanda yapılmış çalışmalara da başvurulmuştur. Kutsal metinler tufanı bir ayet, ilahi yasanın tecellisi, mucize ve insanları doğru yola iletmeyi hedefleyen bir ders olarak değerlendirmektedir.

Anahtar Kelimeler: *Dinler Tarihi, Semavi Dinler, Ağrı Dağı, Nuh'un Gemisi, Tufan*

The Mount Ararat and The Noah's Ark in The Three Abrahamic Religions Sources

Ramazan YILDIRIM²

Although the semitic religions, believed to originate from the same source and sent to humanity in geographically close regions, diverge entirely in some aspects, they also share similar narratives in certain respects and have a common discourse on some points. The approaches of these religions to various topics, their common and distinct narratives have always been a subject of curiosity. In this context, the issue of Mount Ararat and Noah's Ark, which we come across traces of in many beliefs and mythologies, has long been a matter of interest.

The most comprehensive term that expresses this event in many aspects is 'The Flood'. This study aims to seek answers to questions such as: Where and how did the Flood occur? What are its causes and consequences? Where did Noah's Ark land? Where is Mount Ararat located? By focusing on the texts in the sacred scriptures of the three Abrahamic religions. However, as the subject is discussed in various fields such as mythology, literature, history, exegesis, and hadith, some secondary sources and previous studies in this field have also been consulted for a better understanding of the subject. The sacred texts consider the flood as a verse, a manifestation of divine law, a miracle, and a lesson aimed at guiding people on the right path.

Keywords: *History of Religions, Abrahamic Religions, The Mount Ararat, The Noah's Ark, Flood.*

¹ Dr., Gaziantep Müftülüğü, abadem06@hotmail.com, Türkiye

² Dr., Gaziantep Mufti's Office, abadem06@hotmail.com, Türkiye

Cudi Dağı'nda Büyük Tufan'ın İzleri

İbrahim BAZ¹

İlahi emirlere isyan eden bir topluluğun suda boğularak cezalandırılması şeklinde gerçekleşen tufan, ortak kabule göre Hz. Nuh döneminde gerçekleşmiştir. Ona tabi olanlar, Allah'ın gözetiminde Hz. Nuh tarafından yapılan gemiye binerek tufandan kurtulmuştur. Tufan sona erip sular çekildiğinde gemi bir dağda durmuş ve gemiden inen Hz. Nuh ve çocukları ile seksen kişi bir şehir kurarak hayat yeniden başlamıştır. Tevrat'ta Ararat Dağları olarak ifade edilen bu dağın ismi, Kur'an'da Cudi olarak geçmektedir. İslam tarihi kaynakları ve sonraki yapılan çalışmalar bu dağın Ararat dağlarından biri olan Cudi olduğunu ifade etmektedir. Bu tebliğde tufandan sonra Cudi ve çevresinde şekillenen hayat ve kurtuluşu anmak için kutlanan Sefine Festivali hakkında bilgi verilecektir.

Anahtar Kelimeler: Tufan, Hz. Nuh, Cudi, Sefine, Şırnak

Traces of Great Flood on Mount Cudi

İbrahim BAZ²

According to common acceptance, the flood occurred as a punishment by drowning a community that disobeys divine orders. It took place during the time of Noah. Those who follow him are under the supervision of Allah. He survived the flood by boarding the ship built by Noah. When the flood ended and the waters receded, the ship stopped on a mountain and Hz. Noah and his children and eighty people founded a city and life began again. The name of this mountain, which is referred to as Ararat Mountains in the Torah, is mentioned as Cudi in the Quran. Islamic historical sources and subsequent studies indicate that this mountain is Cudi, one of the Ararat mountains. In this paper, information will be given about the Ark Festival, which is celebrated to commemorate the life and salvation in Cudi and its surroundings after the flood.

Keywords: Flood, Noah, Cudi, Ark, Şırnak

¹ Prof. Dr., Şırnak Üniversitesi, ibrahim.baz@hotmail.com, Türkiye

² Prof. Dr., Şırnak University, ibrahim.baz@hotmail.com, Türkiye

Ağrı'daki Afganlar Arasında Öznel Refahı Etkileyen Sosyo-Kültürel Faktörlerin Araştırılması

Abdurrahim GÜLER¹, Faruk KAYA²

Bu araştırma, algılanan sosyal destek, dini kimlik ve algılanan ayrımcılık arasındaki ilişkiyi ve bunların Türkiye'de ikamet eden Afgan göçmenlerin kişisel iyi oluşları üzerindeki etkisini araştırmaktadır. Bu kesitsel çalışma Ağrı, Türkiye'de gerçekleştirilmiştir. Yaşları 18 ila 65 arasında değişen toplam 314 Afgan göçmen, demografik özellikler, algılanan ayrımcılık, dini kimlik, algılanan sosyal destek ve kişisel iyi olma hali bileşenlerini içeren ve kendi kendilerine uygulanan bir anketi doldürmüştür. Araştırmanın sonuçları, algılanan sosyal destek, dini kimlik ve kişisel iyi olma halinin bilişsel bileşeni arasında pozitif korelasyonlar olduğunu göstererek, güçlü sosyal destek sistemlerinin göçmenlerin memnuniyetini artırmadaki etkisini vurgulamaktadır. Bununla birlikte, algılanan ayrımcılık, yaşam memnuniyetini ve olumlu duygulanımı belirgin bir şekilde etkileyerek göçmenlerin kişisel iyi oluşları üzerindeki zararlı etkisinin olduğunu altını çizmektedir. Araştırmanın sonuçları, algılanan sosyal destek ve ayrımcılığın birincil yordayıcılar olarak ortaya çıktığını ve göçmenlerin yaşam memnuniyetini etkilemede önemli rolleri olduğunu göstermiştir. Genel olarak bu çalışma, algılanan sosyal destek, algılanan ayrımcılık ve dini kimliğin Afgan göçmenler arasında kişisel iyi oluşun çeşitli boyutları üzerindeki farklı etkilerini aydınlatmaktadır. Afgan göçmenlerle çalışan kuruluşlar ve bireyler, algılanan sosyal desteğin öneminin farkına varmalı ve ayrımcılığa maruz kalan göçmenlere etkili ve uygun sosyal destek hizmetleri sunma becerilerini geliştirmelidir.

Anahtar Kelimeler: *Dini Kimlik, Algılanan Sosyal Destek, Algılanan Ayrımcılık, Öznel İyi Oluş*

The Association between Socio-Cultural Factors and Well-being Among Immigrants in Ağrı

Abdurrahim GÜLER³, Faruk KAYA⁴

This research investigates the associations between perceived social support, religious identity, perceived discrimination, and their impact on the subjective well-being of Afghan immigrants residing in Turkey. This cross-sectional study was conducted in Agri, Turkey. A total of 314 Afghan immigrants, aged between 18 to 65 years, completed a self-administered questionnaire including demographic information, perceived discrimination, religious identity, perceived social support and components for subjective wellbeing. The results showed positive correlations between perceived social support, religious identity and cognitive component of subjective wellbeing highlighting the influence of robust support systems in bolstering immigrants' contentment. However, perceived discrimination distinctly affects life satisfaction and positive affect, underscoring its detrimental impact on immigrants' subjective well-being. The results showed that perceived social support and discrimination emerge as primary predictors, emphasizing their substantial roles in shaping immigrants' life satisfaction. Overall, this study illuminates the nuanced influences of perceived social support, perceived discrimination, and religious identity on various dimensions of subjective well-being among Afghan immigrants. Organizations and individuals working with Afghan migrants should recognize the importance of perceived social support and improve their ability to provide effective and appropriate social support services to migrants experiencing discrimination.

Keywords: *Religious Identity, Perceived Social Support, Perceived Discrimination, Subjective Well-Being*

¹ Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çecen Üniversitesi, aguler@agri.edu.tr, Türkiye

² Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çecen Üniversitesi, fkkaya@agri.edu.tr, Türkiye

³ Assoc. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çecen University, aguler@agri.edu.tr, Türkiye

⁴ Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çecen University, fkkaya@agri.edu.tr, Türkiye

Kalus Kalesi ve Kurganları

Oktay BELLİ¹, Randall W. YOUNKER², Vedat Evren BELLİ³

Uzun yıllar önce araştırmamıza rağmen, bir türlü yayımlayamadığımız “Kalus Kalesi ve Kurganları” adlı çalışmayı, “VII. Uluslararası Ağrı Dağı ve Nuh’un Gemisi Sempozyumu”nda değerlendirmeyi uygun bulduk. Bu makaleyi bilim dünyası ile paylaşmamızın bir başka önemli nedeni de, şimdiye kadar Kalus Kalesi hakkında yayımlanan eksik ve hatalı bilgilerin ortadan kaldırılmasıdır.

Kalus Kalesi ve kurganları, Doğubayazıt ilçesinin yaklaşık olarak 26-27 km kuzeybatısında yer almaktadır. Kaleye ve güneydoğusunda bulunan kurganlara en yakın yerleşim merkezi, Kazan Köyüdür. Eski Çağ’da Kalus Kalesi’ne ulaşan en elverişli yol, Sağlıksuyu (eski Arzep) köyü yakınlarından gelmektedir, eski yol kalıntısı günümüzde de belirgin olarak görülmektedir.

Deniz seviyesinden 2000 m yüksekliğindeki Kalus Dağı kayalıkları üzerine inşa edilen kale, tipik bir Erken Demir Çağı Savunma yapısı özellikleri göstermektedir. Çevresindeki düzlüklerden ortalama 400 m yüksekliğinde bulunan Kalus Dağı, kabaca doğu-batı doğrultusunda uzanan muhteşem bir kalker kayalığıdır. Kalker kayalığın güney tarafı, sanki insan eliyle düzeltilmiş gibi dik ve düzdür. Kalenin savunma yönünden zayıf olan kesimlerine duvar inşa edilerek, savunma güçlendirilmiştir.

Kalenin batı yönündeki girişi, kabaca kare planlı iki anıtsal kuleden oluşmaktadır. Kulelerin arasında, küçük de olsa bir avlu bulunmaktadır. Oldukça iri taşlardan güçlü bir şekilde inşa edilen kule duvarlarının yüksekliği, günümüzde 2.30 m’nin üzerindedir. Kuleden kuzey yönüne doğru devam eden savunma duvarı, uçurum ile sonuçlanmaktadır. Doğru yönüne doğru parçalı olarak devam eden savunma duvarı, yüksek bir kayalık ile son bulmaktadır. Güney yönüne doğru devam eden savunma duvarı ise, yüksek bir kayalık tepe ile son bulmaktadır. Bu savunma duvarının kuzeydoğu bölümündeki avlu kısmında, sur duvarına bitişik olarak yapılan yapı kalıntıları bulunmaktadır.

Kale girişinin her iki yanındaki kule duvarlarında uygulanan özenli işçilik, savunma duvarlarının inşasında görülmemektedir. Sur duvarlarında kullanılan taşlar, dörtten fazla köşeye sahiptir ve fazla büyük değildir. Taşlar arasındaki boşluklar, daha küçük taşlar ile doldurulmuştur. Kuru duvar tekniğinde inşa edilen taşlar arasında, birleştirici malzeme olarak çamur kullanılmıştır. Ancak, yüzlerce yıldan beri kullanılan çamur, rüzgar, kar ve yağmur suları tarafından aşındırılmıştır. Taş duvarların üzerinde herhangi bir kerpiç duvarın olmadığı anlaşılmaktadır.

Erken Demir Çağı’nda Kalus Kalesi’nin, Ağrı Dağı Bölgesi’nin en güçlü beyliği olan “*Erikua Krallığı*”na bağlı olup olmadığını şimdilik kesin olarak bilemiyoruz. Nahçıvan, Doğru ve Kuzeydoğu Anadolu Bölgesi’nde bulunan diğer Erken Demir Çağı savunma kaleleri gibi, Kalus Kalesi de, herhangi bir düşman tehlikesi sırasında çevrede bulunan yarı göçebe insanların hayvanları ile birlikte sığındıkları bir savunma yapısıdır.

Kalus Kalesi’nden doğu yönüne bakıldığında, Doğubayazıt Ovası ile Büyük Ağrı Dağı tüm haşmetiyle görülmektedir. Doğudan gelen ünlü “*İpek Yolu*” ile kuzeyde Kafkasya’ya giden yolun bir kavşak noktasında bulunan Kalus Kalesi, aynı zamanda Tendürek Geçidi ile batıda Balık Gölü Yaylası ve tatlı su yollarını denetim altında tutmaktadır. Doğubayazıt Ovası’nda bu kadar stratejik konumda bulunan ikinci bir askeri kalenin varlığına, rastlanılmamaktadır.

Kalus Kalesi’ndeki sur duvarları dışında, Urartu Krallığı döneminden kalan bir başka ilginç eser, avlu kısmında bulunan büyük kaya tünelidir. Çok büyük bir olasılıkla, kalede yaşayan insanların su gereksinmesini karşılamak amacıyla açılan sarnıca inen kaya tünelinin ağzı ve iç kısmı yüzlerce yıldan beri taş, kaya ve toprak tabakası ile dolmuş durumdadır. Duvarların inşasında kullanılan

¹ Prof. Dr., BEKAM, oktaybelli@gmail.com, Türkiye

² Prof. Dr., Andrews Üniversitesi, younker@andrews.edu, ABD

³ Öğr. Gör., Bitlis Eren Üniversitesi, evrenbelli@gmail.com, Türkiye

milyonlarca metreküp taş, hemen yakın çevrede bulunan zengin kalker kayalıklarından elde edilerek, iş gücünde büyük kolaylık sağlanmıştır.

Kalus Dağı sahip olduğu zengin kalker kayalıkları yüzünden, insanlar tarafından kireçtaşı ocağı olarak işletilmektedir. Kireç taşının çok kaliteli ve ekonomik olması, işletmenin büyük boyutlara ulaşmasını sağlamıştır. Özellikle kireçtaşı ocağında dinamikler ve modern makineler ile yapılan üretim, Kalus Dağı kayalıklarına çok büyük zarar vermektedir. Doğubayazıt Bölgesi'nin arkeoloji ve kültür tarihi için son derece önemli olan Kalus Kalesi'nin, her halükarda "I. Derece Arkeolojik Sit Alanı" ilan edilmesi, tahrip edilmekten kurtarılması ve turizme kazandırılması gerekmektedir.

Doğubayazıt Ovası'nın kuzeydoğusunda yer alan 60'dan fazla kurganın bir kısmı, defineciler tarafından kaçak olarak kazılmış, bir kısmı da kazılmadan günümüze kadar varlığını korumuştur. Farklı çaptaki kurganların büyük olanları, Kalus Dağı'nın doğu eteklerinde bulunmaktadır. Kaçak olarak kazılan kurganlardaki mezar odasının büyüklüğü ve krepisin çapı, belirgin olarak görülmektedir.

Genel olarak kurganların çapları 4 ile 38 m, yükseklikleri de 1 ile 4.5 m arasında değişmektedir. Kalus Kurganlarının büyük bir kısmı, Erken ve Orta Tunç Çağı ile Erken Demir Çağı'na tarihlenmektedir. Ancak, Orta Demir Çağı'nda da bölgede kurgan yapma geleneğinin devam ettiği anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Kalus Kalesi, Doğubayazıt Ovası, Kurganlar, Erken Demir Çağı Kalesi, Urartu Krallığı.

Kalus Castle and Kurgans

Oktay BELLİ¹, Randall W. YOUNKER², Vedat Evren BELLİ³

Although we have been researching for many years, we have never been able to publish our study entitled "*Kalus Castle and Kurgans*". We found it appropriate to evaluate it in the "*VII. International Mount Ararat and Noah's Ark Symposium*". Another important reason for sharing this article with the scientific community is to eliminate the incomplete and erroneous information that has been published about Kalus Castle to date.

Kalus Castle and kurgans are located approximately 26-27 km northwest of the Doğubayazıt district. The nearest settlement center to the castle and the kurgans located in the southeast is Kazan Village. In ancient times, the most convenient road to Kalus Castle came from the vicinity of the Sağlıksuyu (old Arzep) village, and the remains of the old road are still visible today.

The castle, built on the cliffs of Kalus Mountain at an elevation of 2,000 meters above sea level, exhibits the characteristics of a typical Early Iron Age defense structure. Kalus Mountain, which is approximately 400 meters higher than the surrounding plains, is a magnificent limestone rock that is oriented along a roughly east-west axis. The southern side of the limestone rock is steep and straight, as if it had been smoothed by human hands. The defense of the castle was strengthened by building walls on the sections that were weak from a defensive point of view.

The entrance to the castle on the west side consists of two monumental towers with a roughly square plan. There is a small courtyard between the towers. The height of the tower walls, which are built in a strong way from very large stones, is over 2.30 meters today. The defensive wall that continues from the tower on the north side ends in a cliff. The defensive wall that continues in a fragmented way to the east side ends at a high rock. The defensive wall that continues to the south side ends with a high

¹ Prof. Dr., BEKAM, oktaybelli@gmail.com, Türkiye

² Prof. Dr., Andrews University, younker@andrews.edu, USA

³ Lec., Bitlis Eren University, evrenbelli@gmail.com, Türkiye

rocky hill. In the courtyard section of this defensive wall, there are remains of structures built adjacent to the city wall.

The careful workmanship applied to the tower walls on both sides of the castle entrance is not seen in the construction of the defensive walls. The stones used in the city walls have more than four corners and are not too large. The gaps between the stones are filled with smaller “chink” stones. Mud was used as a bonding material between the stones which were built in the dry wall technique. However, the mud, in use for hundreds of years, has been slowly eroded by wind, snow, and rain water. It is understood that there was no brick wall on top of the stone walls.

At the moment, we cannot know for sure whether Kalus Castle was affiliated with the "*Erikua Kingdom*", the most powerful principality in the Ağrı Mountain Region, in the Early Iron Age. Like other Early Iron Age defense castles found in Nakhchivan, Eastern and Northeastern Anatolia, Kalus Castle is also a defensive structure where semi-nomadic people living in the surrounding area took refuge with their animals during any time of enemy danger.

Looking east from Kalus Castle, the Doğubayazıt Plain and Mount Ararat are seen in all their glory. Kalus Castle, located at a crossroads of the famous "*Silk Road*" coming from the east and the road leading to the Caucasus in the north, also controls the Tendürek Pass and the Balık Gölü Yaylası and freshwater routes in the west. There is no other military castle in the Doğubayazıt Plain with such a strategic location.

In addition to the city walls of Kalus Castle, another interesting artifact from the Urartu period is the large rock tunnel located in the courtyard. It is highly likely that the mouth and interior of the rock tunnel leading to the cistern to meet the water needs of the people living in the castle, have been gradually filled with layers of stone, rock, and soil for hundreds of years. Millions of cubic meters of stone used in the construction of the walls were obtained from the rich limestone rocks in the immediate vicinity, providing great convenience in labor.

Kalus Mountain is currently being worked as a limestone quarry by people because of its rich limestone rocks. The fact that the limestone is of very high quality and economic value has made the operation expand considerably. As a result, production in the limestone quarry with dynamites and modern machines is causing great damage to the limestone rocks of Kalus Mountain. Kalus Castle, which is extremely important for the archaeology and cultural history of the Doğubayazıt region, must be declared a "*First Degree Archaeological Site*"; at the least it must be saved from destruction, and made available for tourism.

Some of the more than 60 kurgans located in the northeastern part of the Doğubayazıt Plain have been illegally excavated by treasure hunters, while others have survived to the present day without excavation. The larger ones of the kurgans of different diameters are located on the eastern slopes of Kalus Mountain. The size of the burial chamber and the diameter of the krepis in the illegally excavated kurgans are clearly visible.

In general, the diameters of the kurgans vary between 4 and 38 m, and their heights vary between 1 and 4.5 m. Most of the Kalus Kurgans date back to the Early and Middle Bronze Ages as well as the Early Iron Age. However, it is understood that the tradition of building kurgans in the region continued into the Middle Iron Age.

Keywords: Kalus Castle, Doğubayazıt Plain, Kurgans, Early Iron Age Castle, Urartu Kingdom.

Ağrı Dağı'ndaki Ahşap Buluntuların Detaylı Tarihi - 1647-2023

Reuben DEDMONT¹

Berosus'un M.Ö. 275 civarında yazdığı ilk rapordan başlayarak, Nuh'un Gemisi'nin Doğu Türkiye'deki bir dağda bulunduğu dair, 2021 MS'deki Ağrı Dağı'nda (Mt. Ararat) ahşap keşfinin son raporlarına kadar, Doğu Türkiye'deki bir dağda ahşap veya ahşap bir yapı bulunduğu dair İngilizce'ye çevrilen veya yazılmış 200'den fazla hikaye, tanıklık ve referans bulunmaktadır. Bu yazılı hesapların yirmi ikisi, genellikle araştırmacılar tarafından Doğu Türkiye'deki bir dağda yükseklerde ahşap bulma veya görmeyle ilgili güvenilir birinci elden hesaplar olarak kabul edilmektedir. Bu sunum, 1670 yılında Hollandalı kaşif Jan Janszoon Struys ile başlayıp, Aralık 2021'deki en son bulgulara kadar olan bu yirmi iki iddiayı inceleyecektir. Bu yirmi iki hesabın dikkatli bir gözden geçirilmesi, tüm yirmi iki hesabın genellikle Ağrı Dağı (Mt. Ararat) olarak bilinen bir dağa coğrafi konumlandırılabilirliğini ortaya koymaktadır.

Yazılı hesaplar, fotoğraflar ve video görüntüleri, iki soruya cevap bulma çabasıyla incelenecektir. Bu görgü tanığı hesaplar genel olarak uyum içinde mi? Fotoğraflardaki ve videolardaki ahşap nesnelere gerçek mi?

A Complete History of the Discoveries of Wood on Mt. Ararat—1647-2023

Reuben DEDMONT²

Beginning with the first written report by Berossus in 275 BCE of Noah's Ark being located on a mountain in eastern Turkey and leading up to recent reports of the discovery of wood on Ağrı Dağı (Mt. Ararat) in 2021 CE, there are over 200 stories, testimonies, and references translated into or written in English referring to wood or a wooden structure being located on a mountain in eastern Turkey. Twenty two of these written accounts are generally accepted by researchers as credible first hand accounts of finding or seeing wood high on a mountain in eastern Turkey. This presentation will examine these twenty two claims starting with Dutch explorer Jan Janszoon Struys in 1670 and leading up to the most recent findings in December 2021. A careful review of these twenty two accounts reveals that all twenty two accounts can be geo-located to a mountain commonly known as Ağrı Dağı (Mt. Ararat) in eastern Turkey.

Written accounts, photographs, and video footage will be examined and geo-located in an effort to answer two questions. Are these eye-witness accounts in general agreement? Are the wooden objects in the photographs and video genuine?

¹ Dr., Andrews Üniversitesi, rdedmont@andrews.edu, ABD

² Dr., Andrews University, rdedmont @andrews.edu, USA

Ağrı Dağı'ndaki Arkeolojik Eserler

Michael YOUNKER¹

Geçen yüzyıl boyunca -özellikle son yirmi yılda- Ağrı Dağı/Mt. Ararat'ta işlenmiş ahşap ve arkeolojik artefaktlara dair bir dizi iddia ortaya çıkmıştır; bunlar arasında seramik, ip, deri, ahşap nesnelere, taşlar vb. Bu sunumda, malzemeleri doğrudan veya dolaylı olarak inceledim, ayrıca onlar hakkında önceki yazılı açıklamaları da dikkate alarak bulguları sunacağım. Bu bulgular arasında malzemelerin ön değerlendirmesi ve tarihlendirilmesi bulunmaktadır ve bu, Mt. Ararat'taki geçmiş yüzyıllardaki insan faaliyetleri için ne anlama gelebileceğini göstermektedir. Bu çalışma eksiksiz olmayıp, konuya daha fazla araştırma yapılmasını teşvik etmeyi amaçlamaktadır.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Dağı, Arkeolojik Eserler, Ahşap Objeler, Ön Tespit, Tarihleme Malzemeleri

Archaeological Artifacts on Ararat

Michael YOUNKER²

During the last century—and especially during the last couple of decades—there have been a number of claims of tooled wood and archaeological artifacts such as pottery, rope, leather, wood objects, stone, etc. being found on Ağrı Dağı/Mt. Ararat. In this presentation I have examined the materials either directly or indirectly, along with previous written descriptions about them and will present the findings, including preliminary identification and dating of the materials and what they might mean for human activities on Mt Ararat through the past centuries. This study is not intended to be exhaustive, but an introduction to the subject encouraging further research.

Keywords: Mt. Ararat, Archaeological Artifacts, Wood Objects, Preliminary Identification, Dating Materials

¹ Dr., Andrews Üniversitesi, myounger@andrews.edu, ABD

² Dr., Andrews University, myounger@andrews.edu, USA

Demokrat Parti Döneminde Sivil Toplum Kuruluşlarından Bir Örnek; Ağrı Öğretmenler Birliği

Ahmet EDİ¹

Demokrasilerin vazgeçilmez unsurlarından olan topluma yayılmayı sistem sivil toplum kuruluşlarıyla oluşturmaya çalışmıştır. Sivil toplum kuruluşları olarak bilinen yapılar; resmî kurumların dışında olan ve bu kurumlardan bağımsız hareket eden politik, sosyal ve kültürel gibi alanlarda çalışmalarda bulunan ve topluma yararlı hizmetler sunmaya çalışan, gönüllülük esasına göre üyeleri olan belirli bir tüzüğe sahip olan kuruluşlardır.

1950 seçimlerinden sonra Türkiye’de demokrat parti iktidarı ile her alanda olduğu gibi sivil toplum kuruluşları alanında da sayılar hızla artmaya başlamıştır bu kuruluşlara örneklerden biri de ağrı öğretmenler birliğidir ağrı öğretmenler birliği Ziya Taşmar başkanlığında 4 Ocak 1953 tarihinde ağrıda bulunan birçok öğretmenin katılımıyla kurulmuştur

Çalışma nitel araştırma yöntemlerinden belge ve doküman analizi yöntemi kullanılarak oluşturulmuş nihayetinde elde edilen bulgular çerçevesinde birliği ağrıdaki öğretmenlerin soru amaç ve çözüm yolları üzerinde çeşitli fikirler sunduğu görülmüştür.

Anahtar Kelimeler: Ağrı Öğretmenler Birliği, Sivil Toplum Kuruluşları, Demokrasi.

An Example of NGOs During the Democratic Party Era; Ağrı Teachers Union

Ahmet EDİ²

The system has tried to spread to society, which is an indispensable element of democracies, through non-governmental organizations. Structures known as non-governmental organizations; They are organizations that are outside official institutions and act independently of these institutions, work in areas such as political, social and cultural and try to provide useful services to the society, and have a certain charter with members on a voluntary basis.

After the 1950 elections, with the democratic party government in Turkey, the number of non-governmental organizations began to increase rapidly, as in every field. One of the examples of these organizations is the Ağrı Teachers Union, which was founded under the chairmanship of Ziya Taşmar on January 4, 1953, with the participation of many teachers in Ağrı.

The study was created using the document and document analysis method, which is one of the qualitative research methods, and within the framework of the findings, it was seen that the teachers in the union offered various ideas on the purpose and solution ways of the questions.

Keywords: Ağrı Teachers Union, Non-Governmental Organizations, Democracy

¹ Doç. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, aedi@agri.edu.tr, Türkiye

² Assoc. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, aedi@agri.edu.tr, Türkiye

Ağrı Dağı Bölgesi Geleneksel Mutfak Kültüründe Yabani Bitki ve Sebzeler ile Yapılan Yemekler

Güzin Sühran BELLİ¹

Ağrı Dağı Bölgesi'nde bulunan yaylalarda, çeşitli yabani bitki ve sebzeler yetişmektedir. Bölgede yetişen yabani bitki ve sebze çeşitleri, hem taze olarak yenilmekte, hem de kurutulularak yemeklerde yaygın olarak kullanılmaktadır. Kurutulan yabani bitki ve sebzelerin sonbahar ve kış mevsiminde yemeklerde yaygın olarak kullanılması, Ağrı Dağı geleneksel mutfak kültürünün ayırtkan özelliğini oluşturmaktadır.

Dağ yamaçları, vadi ve yaylalarda yetişen yabani bitki ve sebzelerin katılması ile yapılan yemekler, Ağrı Dağı Bölgesi geleneksel mutfak kültüründe çok önemli bir yer tutmaktadır. Yüzlerce yıldan beri doğadan toplanan yabani bitki ve sebzeler, Ağrı Dağı Bölgesi geleneksel mutfak kültürünün özünü oluşturmaktadır.

Yabani bitki ve sebzeler ile yapılan çorbaların bazıları şunlardır:

Katıg aş (Soğuk çorba)", "Bulgurlu kazayağı aş", "Pirinçli kazayağı aş", "Erişte aş (Kesme aş)", "Evelik aş", "Arpa yarmalı sebze aş", "Çiriş aş (Gulik aş), Gendime aş (Yarma aş)", "Ebegümece aş", "Kuşekmeği aş".

Yabani bitki ve sebzeler ile yapılan pilavların bazıları şunlardır:

"Sirmolu pilav", "Çirişli pilav", "Kengerli pilav", "Evelikli pilav", "Yağlıcalı pilav", "Salmançalı pilav", "Kükülü pilav", "Kazayağılı pilav".

Yabani bitki ve sebzeler ile yapılan yemeklerin bazıları şunlardır:

"Pazı sarması", "Bağa yaprağı sarması", "Evelik sarması", "Goşteberg", "Tırşok", "Pazı kavurması", "Salmanca kavurması", Çoban kirpiği kavurması", "Kazayağı kavurması", "Çaşır kavurması", "Çaşırılı kayganak", "Uşkun çullaması".

Yabani bitki ve sebzeler ile yapılan turşuların bazıları şunlardır:

"Çaşır turşusu", "Kenger turşusu", "Kekire turşusu".

Anahtar Kelimeler: Ağrı Dağı Bölgesi, Geleneksel Mutfak Kültürü ve Yemekleri, Yabani Bitki ve Sebzeler ile Yapılan Çorba Pilav Yemek ve Turşular

¹ BEKAM, güzinsuhranbelli@gmail.com, Türkiye

Wild Plant and Vegetable Dishes in The Mount Ararat Region

Güzin Sühran BELLİ¹

The Mount Ararat Region is home to various wild plant and vegetable species that grow in the region's meadows. These wild plants and vegetables are eaten both fresh and dried. The use of dried wild plants and vegetables in dishes is a distinctive feature of the traditional cuisine of the Mount Ararat Region.

Dishes made with wild plants and vegetables are an essential part of the traditional cuisine of the Mount Ararat Region. These dishes, made with wild plants and vegetables that grow on mountain slopes, valleys, and meadows, have been a part of the region's cuisine for centuries.

Some of the soups made with wild plants and vegetables include:

Katığ aşısı (cold soup), Bulgurlu kazayağı aşısı (bulgur kazayağı soup), Pirinçli kazayağı aşısı (rice kazayağı soup), Erişte aşısı (noodle soup), Evelik aşısı (evelik soup), Arpa yarmalı sebze aşısı (vegetable soup with barley and wheat), Çiriş aşısı (gülik soup), Gendime aşısı (yarma soup), Ebegümece aşısı (ebegümece soup), Kuşekmeği aşısı (kuşekmeği soup).

Some of the pilafs made with wild plants and vegetables include:

Sirmolu pilav (sırmol pilaf), Çirişli pilav (çiriş pilaf), Kengerli pilav (kenger pilaf), Evelikli pilav (evelik pilaf), Yağlıcalı pilav (yağlıca pilaf), Salmançalı pilav (salmanca pilaf), Kükülü pilav (kükülü pilaf), Kazayağılı pilav (kazayağı pilaf).

Some of the dishes made with wild plants and vegetables include:

Pazı sarması (pazı dolma), Bağa yaprağı sarması (ağaç yaprağı dolma), Evelik sarması (evelik dolma), Goşteberg, Tırşok, Pazı kavurması (pazı kavurması), Salmanca kavurması (salmanca kavurması), Çoban kirpiği kavurması (çoban kirpiği kavurması), Kazayağı kavurması (kazayağı kavurması), Çaşır kavurması (çaşır kavurması), Çaşırlı kayganak (çaşırlı kayganak), Uşkun çullaması (uşkun çullaması).

Some of the pickles made with wild plants and vegetables include:

Çaşır turşusu (çaşır pickle), Kenger turşusu (kenger pickle). Kekire turşusu (kekire pickle)

Keywords: *Mount Ararat Region, Traditional Culinary Culture and Dishes, Soup, Rice Dishes and Pickles Made with Wild Plants and Vegetables*

¹ BEKAM, güzinsuhranbelli@gmail.com, Türkiye

Bedensel Engellilerde Yüzme Sporuna ve Tarihçe

Baykal KARATAŞ¹, Mehmet Fatih KARAOĞLAN²

Engellilik, çeşitli fiziksel, zihinsel veya duygusal sınırlamalara sahip bireyleri kapsayan geniş bir konsepttir. Mobilite engellilik, kişinin hareket etme yeteneğini sınırlayan herhangi bir nedenle ilgilidir. Örnekler arasında tekerlekli sandalye kullanma gerekliliği, protezler veya yürüme zorluğu yer alır. Amputasyon ve ekstremiteler engelliler, omurilik yaralanması ve parapleji/tetrapleji, spina bifida, çoklu skleroz gibi bedensel engelli türleri mevcuttur. Fiziksel engelli bireylerin yüzme sporuyla tanışması ve bu sporu yapmaları, fiziksel olarak yürümeyi artırma, kendine güvenmeyi hedefleme ve sosyalleşmeyi teşvik etme açısından önemli bir fırsattır. Fiziksel engelli bireylerin yüzme sporuna katılımını yansıtmak için, eğitmenlerin ve koçların özel yaklaşımları ve uygun teknikler kullanılması gerekmektedir. Fiziksel engellileri ortadan kaldırmak için eğitim, fiziksel yeterlilikler, özgüven ve sosyal kazanım açısından önemli faydalar sağlayan etkili bir aktivitedir. Eğitmenlerin ve koçların bireysel ihtiyaçlarını belirleyerek uygun ekipmanları kullanma ve güvenli su ortamlarını kullanma, engelli bireylerin kendilerine sporuna geçişini kolaylaştırma ve geçişlerine ulaşmalarına yardımcı olur. Bedensel Engelliler de yüzme yaş guruplarına göre değil, Engel durumlarına göre yüzülmektedir. Engelli yüzmede sınıflandırma detayları Dünya Engelli Yüzme Sınıflandırma Kuralları ve Yönetmeliklerinde belirtilmiştir. Engelli yüzmede yarışmaya hak kazanabilmek için, bir kişinin uygun bir engele sahip olması ve Dünya Para Yüzme Sınıflandırması Kuralları ve Yönetmeliklerinde belirtilen minimum engellilik kriterlerini karşılaması gerekir.

Bedensel Engelliler yüzmede 10 kategori vardır. Bu kategoriler; S 1- S 2- S 3- S 4- S 5-S 6-S 7- S 8- S 9- S 10 (S 1 En ağır engelli- S 10 En hafif engelli), S Serbest-Sırtüstü-Kelebek, SB Kurbağalama, SM Karışık. İlk olarak Roma 1960 Paralimpik Oyunları'nda, 15 ülkeden katılan 77 yüzücü bu spor dalında yarıştı. Dünya Para Yüzme, Uluslararası Paralimpik Komitesi yönetimindedir ve Bonn, Almanya'da bulunan merkezi ile uluslararası bir federasyon gibi çalışmaktadır. Para Yüzme, uygun engeli bulunan tüm kadın ve erkek sporculara açıktır ve yarışlar Sırtüstü, Kurbağalama, Kelebek, Serbest, Karışık ve Röle stillerinde yapılır. Yarışa katılma fırsatları, dört yılda bir yapılan Paralimpik Oyunları, iki yılda bir yapılan Dünya Şampiyonalarını ve iki yıl ile dört yılda bir yapılan Şampiyonaları kapsar.

Anahtar Kelimeler: Bedensel Engelli, Yüzme, Spor, Tarihçe

¹ Assoc. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, bkaratas@agir.edu.tr, Türkiye

² Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, mfkaraoglan@agri.edu.tr, Türkiye

Swimming for Physically Disabled People and Its History

Baykal KARATAŞ¹, Mehmet Fatih KARAOĞLAN²

Disability is a broad concept that encompasses individuals with a variety of physical, mental or emotional limitations. Mobility disability relates to any cause that limits a person's ability to move. Examples include the need to use a wheelchair, prosthetics, or difficulty walking. There are types of physical disabilities such as amputation and limb disabilities, spinal cord injury and paraplegia/tetraplegia, spina bifida, multiple sclerosis. Introducing swimming to physically disabled individuals and practicing this sport is an important opportunity to increase physical walking, aim for self-confidence and encourage socialization. To reflect the participation of individuals with physical disabilities in swimming, special approaches and appropriate techniques by instructors and coaches are required. Education to eliminate physical disabilities is an effective activity that provides significant benefits in terms of physical competencies, self-confidence and social gain. By identifying the individual needs of instructors and coaches, using appropriate equipment and using safe water environments helps individuals with disabilities facilitate and achieve their transition to their sport. Physically Disabled people swim according to their disability status, not according to their age group. Classification details in disabled swimming are specified in the World Para Swimming Classification Rules and Regulations. To be eligible to compete in para swimming, a person must have a qualifying disability and meet the minimum disability criteria set out in the World Para Swimming Classification Rules and Regulations.

There are 10 categories in Physically Disabled swimming. These categories are: S 1- S 2- S 3- S 4- S 5-S 6-S 7- S 8- S 9- S 10 (S 1 is the most severely disabled - S 10 is the mildest disabled), S Freestyle - Backstroke -Butterfly, SB Breaststroke, SM Medley. For the first time, 77 swimmers from 15 countries competed in this sport at the Rome 1960 Paralympic Games. World Para Swimming is under the management of the International Paralympic Committee and operates as an international federation with its headquarters in Bonn, Germany. Para Swimming is open to all male and female athletes with appropriate disabilities and races are held in Backstroke, Breaststroke, Butterfly, Freestyle, Medley and Relay styles. Opportunities to compete include the quadrennial Paralympic Games, the biennial World Championships, and the biennial and quadrennial Championships.

Keywords: *Physically Disabled, Swimming, Sports, History*

¹ Assoc. Prof. Dr, Ağrı İbrahim Çeçen University, bkaratas@agir.edu.tr, Türkiye

² Ağrı İbrahim Çeçen University, mfkaraoğlan@agir.edu.tr, Türkiye

Yabancılara Türkçe Öğretiminde Zenginleştirilmiş Kitapların Kullanımı, Ağrı İli Örneği

Ömer YILDIZ¹, Ahmet AKÇAY²

Zenginleştirilmiş kitap (z-kitap), basılı kitapların ses, video, animasyon, grafik veya dijital etkinliklerle desteklendiği yazılımlar biçiminde tanımlanmaktadır. Elektronik kitaplardan (e-kitap) farklı olarak dijital metinlerin dışında görsel ve işitsel çoklu ortam materyalleri bünyesinde barındırmaktadır. Çevrimiçi veya çevrimdışı biçiminde hazırlanabilecek z-kitaplar, e-kitaplara kıyasla daha ilgi çekicidir. Çevrimiçi hazırlanan z-kitaplar, çevrimdışı biçiminde sunulan z-kitaplardan güncelleme bakımından daha avantajlıdır. Bu açıdan öğrenenlerin zaman veya mekân fark etmeksizin ulaşabilecekleri z-kitaplarının tercih edilmesi yerinde olacaktır. Z-kitaplarda ölçme ve değerlendirme faaliyetlerinin çeşitlendirilebilmesi, dönüt-düzeltilme sürecinin hızlı olması ve gerektiğinde tekrar yapılmasına olanak tanınması öğrenenler açısından büyük avantajlar arasında yer almaktadır.

Dört temel dil becerisinin gelişimini amaçlayan dil eğitiminde basılı kitapların yanı sıra dijital içeriklerin de işe koşulması şarttır. Z-kitaplar içerisinde barındırdıkları bağlantı, ses, görüntü, animasyon gibi pek çok unsurla dil eğitiminde istenen amaçlara ulaşmada önemli araçlardır. Geleneksel kitaplar, öğrencilerin ilgisini çekmede ve öğrenmeyi kolaylaştırmada yetersiz kalabilmektedir. Yeni bir dil öğrenmek oldukça güçtür. Dört temel dil becerisini geliştirmek zaman ve emek isteyen bir uğraştır. Bu nedenle, zenginleştirilmiş kitapların kullanımı, yabancılara Türkçe öğretiminde giderek daha yaygın hale gelmekte ve görsel ve işitsel unsurları kullanarak öğrencilerin ilgisini çekmeye ve öğrenmeyi kolaylaştırmaya yardımcı olmaktadır.

Bu çalışmanın amacı, z-kitapların yabancılara Türkçe öğretiminde kullanımına yönelik etkinliklerin değerlendirilmesi ve yabancı öğrencilerin dil gelişimine etkisinin incelenmesidir. Bu doğrultuda Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi Türkçe ve Yabancı Dil Öğretimi Uygulama ve Araştırma Merkezi (AİÇÜ TÖMER) bünyesinde eğitim gören yabancı uyruklu öğrencilerle gerçekleştirilen uygulamalar araştırmada konu kapsamına alınmıştır. Araştırma, ön test-son test kontrol gruplu deneysel yöntemle yürütülecektir. Deneysel grupta zenginleştirilmiş kitaplar kullanılarak, kontrol grubunda ise geleneksel kitaplar kullanılarak öğretim yapılacaktır. Her iki grupta da öğretim, A1 kurunda 12 hafta boyunca haftada 2 saat olarak gerçekleştirilecektir. Araştırmanın veri toplama araçları olarak okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerini ölçmek için çeşitli testler kullanılacaktır. Araştırma sonucuna göre, zenginleştirilmiş kitapların geleneksel kitaplara kıyasla öğrencilerin okuma, dinleme, konuşma ve yazma becerilerinde istatistiksel olarak anlamlı düzeyde daha etkili olacağı beklenmektedir.

Anahtar Kelimeler: Z-Kitap, Yabancılara Türkçe Öğretimi, Ağrı

¹ Ağrı İbrahim Çeçen Üniversitesi, oyildiz@agri.edu.tr, Türkiye

² Assoc. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, aakcay@agri.edu.tr, Türkiye

The Use of Enriched Books in Teaching Turkish to Foreigners, the Case of Ağrı Province

Ömer YILDIZ¹, Ahmet AKÇAY²

Enriched books (z-books) are defined as software in which printed books are supported with audio, video, animation, graphics or digital activities. Unlike electronic books (e-books), it contains visual and audio multimedia materials in addition to digital texts. Z-books, which can be prepared online or offline, are more interesting than e-books. z-books prepared online are more advantageous in terms of updating than z-books presented in offline format. In this respect, it would be appropriate to choose e-books that learners can access regardless of time or place. The fact that measurement and evaluation activities can be diversified in e-books, the feedback-correction process is fast, and it allows repetition when necessary are among the great advantages for learners.

In language education, which aims to develop four basic language skills, it is essential to use digital content as well as printed books. Z-books are important tools in achieving the desired goals in language education with many elements such as links, sound, images and animations. Traditional books may be insufficient to attract students' attention and facilitate learning. Learning a new language is quite difficult. Improving four basic language skills is an endeavor that requires time and effort. Therefore, the use of enriched books is becoming increasingly common in teaching Turkish to foreigners, using visual and auditory elements to help attract students' attention and facilitate learning.

The purpose of this study is to evaluate the activities for the use of e-books in teaching Turkish to foreigners and to examine their effects on the language development of foreign students. In this regard, the practices carried out with foreign students studying at Ağrı İbrahim Çeçen University Turkish and Foreign Language Teaching Application and Research Center (AİÇÜ TÖMER) were included in the scope of the research. The research will be conducted with the experimental method with pretest-posttest control group. Teaching will be done using enriched books in the experimental group, and using traditional books in the control group. In both groups, teaching will be carried out 2 hours a week for 12 weeks at the A1 level. Various tests will be used to measure reading, listening, speaking and writing skills as data collection tools for the research. According to the results of the research, it is expected that enriched books will be statistically significantly more effective in students' reading, listening, speaking and writing skills compared to traditional books.

Keywords: Z-Book, Teaching Turkish to Foreigners, Ağrı

¹ Ağrı İbrahim Çeçen University, oyildiz@agri.edu.tr, Türkiye

² Assoc. Prof. Dr., Ağrı İbrahim Çeçen University, aakcay@agri.edu.tr, Türkiye

